ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน
บ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

นายพงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

copyright by MULIC

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน

บ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

.....

นายพงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ

ผู้วิจัย

.....

อาจารย์ ธีรพงษ์ บุญรักษา บธ.บ.,วท.บ.,ปร.ด.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์ ลักขณา ดาวรัตนหงษ์

อ.บ.,ศศ.ม.,Doctorat de L'EHESS.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์ ชิตชยางค์ ยมาภัย

ร.บ.,ศศ.ม.,ค.ด.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริยะ

M.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

รองศาสตรจารย์ เสาวภา พรสิริพงษ์ ศศ.ด.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

copyright by MULIC

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน
บ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา
วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2551

.....

นายพงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ
ผู้วิจัย

.....

รองศาสตราจารย์ เรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์ Ph.D.
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์ ธีรพงษ์ บุญรักษา บธ.บ.,วท.บ.,ปร.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์ ชิตชยางค์ ยมาภัย
ร.บ.,ศศ.ม.,ค.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์ ลักขณา ดาวรัตนหงษ์
อ.บ., ศศ.ม., Doctorate de L'EHESS
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริยะ M.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์ โสภนา ศรีจำปา Ph.D.
ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล

copyright by MULIC

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความเมตตากรุณา ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดี รวมทั้งความมีน้ำใจของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้ศึกษามีความซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บุญรักษา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และคำแนะนำ กราบขอบพระคุณกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีแต่ความรัก เมตตา กรุณาและดีต่อศิษย์ กราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ชิตชยางค์ ยมาภัย ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งเป็นอาจารย์ที่ให้ความรู้และคำแนะนำแก่ศิษย์ ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์ อาจารย์เรณู เหมือนจันทร์เชยและอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ได้ให้ความรู้แก่ศิษย์ กราบขอบพระคุณครอบครัวอาจารย์ ดร.ชิตชยางค์ ยมาภัยที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ ขอบพระคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ชาวพัฒนาชนบท ไม่ว่าเป็น พระอาจารย์พิศาล หลวงพี่สฤษ พี่แป๊ว ปุก เกด ป้าอ๊อด ปูน ปุ๊ นุ่น ฯลฯ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา

กราบขอบพระคุณผู้ที่ให้ขอมูลอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์นี้ไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนอ่าวนางหรือคนนอกชุมชนอ่าวนาง รวมทั้งสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบททุกท่าน

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ป๋า มะ จีบี จีติ๋ม หนูแดง น้องหญิงและญาติ ๆ ทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

พงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ

ตุลาคม 2551

copyright by MULIC

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อ ชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
(THE IMPACTS OF TOURISM ON THE AO-NANG COMMUNITY, TAMBON AO-NANG, MUANG DISTRICT, KRABI PROVINCE)

พงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ 4837512 LCRU/M

ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ธีรพงษ์ บุญรักษา,บธ.บ.,วท.บ.,ปร.ด., ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ ,อ.บ.,ศศ.ม.,Doctorat de L'EHESS., ชิตชยางค์ ยมาภัย,ร.บ.,ศศ.ม.,ค.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ต.อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนอ่าวนางและการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง และศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 โดยใช้วิธีวิจัยภาคเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีวิวัฒนาการกับแนวคิดทฤษฎีการสร้างความทันสมัยรวมถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว เป็นกรอบในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหลายด้านทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้ อาชีพ ราคาสินค้า การครองชีพ การศึกษา ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ภาษา ประเพณี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ชุมชนอ่าวนางมีความทันสมัย สวยงาม สะดวกสบาย แต่ในทางกลับกันตัวชุมชนและคนอ่าวนางกลับได้รับผลกระทบในทางลบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมกล่าวคือ ผู้คนในชุมชนมีการแข่งขันกันมากขึ้น ทั้งในเรื่องของรายได้ อาชีพ ค่านิยม การใช้ชีวิต ซึ่งทำให้โครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนไป คนในชุมชนมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น การเข้ามาของการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนอ่าวนางกลายเป็นสินค้า แต่ในรูปลักษณ์ที่สวยงามของตัวสินค้า มีความบอบช้ำที่แอบแฝงซ่อนอยู่ ผลลัพธ์ที่สำคัญของการท่องเที่ยวจึงทำให้ชุมชนมีความทันสมัยจากการสร้างความเจริญทางวัตถุแต่คนในชุมชนกลับมีความทุกข์ทางใจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นภาพลวงตาของการพัฒนา แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงควรคำนึงถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรม และทำให้ชุมชนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว/ ผลกระทบต่อชุมชน/ ภาพลวงตาของการพัฒนา

146 หน้า

copyright by MULIC

THE IMPACT OF TOURISM ON THE AO-NANG COMMUNITY, TAMBON AO-NANG, MUANG DISTRICT, KRABI PROVINCE

PONGSAK NUNUA 4837512 LCRU/M

M.A. (Rural Development)

THESIS ADVISORS: THEERAPHONG BOONRUGSA, Ph.D., LAKANA DAORATANAHONG, Doctorat de L'EHESS., JITJAYANG YAMABHAI, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research were to investigate the background of the Ao-Nang Community as well as tourism in the community and to study the impact of tourism on the community over a decade, from 1997 to 2007. The conceptual framework of the study included the concepts of evolution, modernization and the impact of tourism.

The study findings reveal that tourism has created internal socio-economic and cultural changes in regards to income, occupation, product prices, livelihood, education, relationships of community members, lifestyle, values, language, and traditions. The changes have made the community a modern and convenient place. However, modernization and convenience have come at a price. The community has experienced certain negative impacts from these socio-economic changes. Community members are competing with one another in terms of income, occupations, values and lifestyle, which have generated socio-cultural ramifications. The community has become more individualistic. The advent of tourism has turned the community into a commercial product with beautiful appearances but implicit bruises. Tourism has enhanced material progress but has degraded the spiritual well being of community members. This can be called an illusion of development. It is thus recommended that tourism development be based on local cultural foundations so that community development can be sustainable.

KEY WORDS: TOURISM/ IMPACTS ON COMMUNITY/ ILLUSION OF DEVELOPMENT

146 pp.

copyright by MULIC

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ ค
บทคัดย่อภาษาไทย ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ จ
สารบัญตาราง ฌ
สารบัญภาพ ญ
สารบัญแผนภูมิ ฎ
สารบัญแผนที่ ฏ

บทที่ 1 บทนำ
1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย 1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย 4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา 4
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย 5
1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ 6

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัย
2.1.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการ 8
2.1.2 ทฤษฎีการสร้างความทันสมัย 11
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 13
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว
2.2.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 14
2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 23
2.2.3 การท่องเที่ยวในประเทศไทย 30

copyright by MULIC

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 การเลือกพื้นที่วิจัย 33

3.2 การสำรวจและศึกษาเอกสาร 33

3.3 การศึกษาภาคสนาม 34

3.4 การตรวจสอบข้อมูล 35

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 35

3.6 การรายงานผลการศึกษาค้นคว้า 36

3.7 ระยะเวลาการวิจัย 36

บทที่ 4 การศึกษาชุมชนอ่าวนาง

4.1 สภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพการท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนอ่าวนาง 38

4.1.1 พื้นที่ชุมชนอ่าวนาง 40

4.1.2 นโยบายของรัฐและท้องถิ่น 48

4.1.3 โครงสร้างพื้นฐาน 51

4.1.4 การจัดการการท่องเที่ยว 62

4.1.5 ประชากร 72

บทที่ 5 ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

5.1 ด้านเศรษฐกิจ 76

5.2 ด้านสังคม วัฒนธรรม 85

บทที่ 6 สรุปและ ข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา 102

6.2 ข้อเสนอแนะ 109

copyright by MULIC

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย 112

บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ 124

บรรณานุกรม 134

ภาคผนวก 137

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ให้ข้อมูล 138

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้ข้อมูล 140

ประวัติผู้วิจัย 146

copyright by MULIC

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม	30
ตารางที่ 2 สรุปผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง	104

copyright by MULIC

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 ชาดหาดอ่าวนาง	45
รูปภาพที่ 2 ถนนลาดยางผ่านตัวชุมชน	46
รูปภาพที่ 3 เรือหางยาวโดยสาร	53
รูปภาพที่ 4 รถโดยสารจากสนามบินกระบี่สู่ชุมชนอ่าวนาง	53
รูปภาพที่ 5 รถโดยสารจากตัวเมืองกระบี่วิ่งสู่ชุมชนอ่าวนาง	54
รูปภาพที่ 6 รถโดยสารสามล้อเครื่อง	54
รูปภาพที่ 7 รถโดยสารตุ๊กตุ๊ก	55
รูปภาพที่ 8 รถตู้โดยสาร	55
รูปภาพที่ 9 ร้านอาหารฟาส์ตฟูด	57
รูปภาพที่ 10 ร้านขายอาหารริมฟุตบาต	57
รูปภาพที่ 11 ร้านอาหารต่าง ๆ ในชุมชน	58
รูปภาพที่ 12 บ้านเรือนในชุมชน	58
รูปภาพที่ 13 อาคารพาณิชย์ในชุมชน	60
รูปภาพที่ 14 โรงแรมและที่พักในชุมชน	60
รูปภาพที่ 15 บล็อกนวดริมชายหาดอ่าวนาง	69
รูปภาพที่ 16 นักท่องเที่ยว	70
รูปภาพที่ 17 สหกรณ์หรือสมาคมที่เกิดขึ้นในอ่าวนาง	70
รูปภาพที่ 18 การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวงานลอยกระทงในอ่าวนาง	71
รูปภาพที่ 19 การจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความสัมพันธ์ในชุมชน	90

copyright by MULIC

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิด 6
แผนภูมิที่ 2 แสดงกระบวนการสร้างความทันสมัย 106
แผนภูมิที่ 3 สภาพการของชุมชนอ่าวนาง 109
แผนภูมิที่ 4 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยว 111

copyright by MULIC

สารบัญแผนที่

	หน้า
แผนที่ที่ 1 แสดงที่ตั้งชุมชนอ่าวนาง	41
แผนที่ที่ 2 แสดงที่ตั้งชาดหาดอ่าวนาง	42
แผนที่ที่ 3 แสดงชุมชนใกล้เคียง	42
แผนที่ที่ 4 แสดงเกาะแก่งต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับอ่าวนาง	43
แผนที่ที่ 5 แสดงเส้นทางเดินรถ	44

copyright by MULIC

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านของเศรษฐกิจและ สังคม วัฒนธรรม สำหรับเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเทียบรายได้จากสินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวยังช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้าการชำระเงินระหว่างประเทศ ประโยชน์ของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ไปสู่ประชากรในท้องถิ่นและชุมชน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดก็ต้องใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ซื้อผลผลิตพื้นเมือง และหากพักแรมก็จะต้องใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก เงินที่จ่ายออกไปนี้จะไม่ตกอยู่เฉพาะกับโรงแรม แต่จะกระจายไปสู่เกษตรกรรายย่อยต่างๆ เมื่อหัตถกรรมพื้นเมืองขายเป็นของที่ระลึกได้ก็จะมีการใช้วัสดุพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึก แม้จะเป็นรายได้เล็กๆน้อยๆ แต่เมื่อรวมกันเป็นปริมาณมากก็เป็นรายได้สำคัญ ซึ่งจะกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า Multiplier Effect ทางการท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับผลผลิตสินค้า หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ (www.cvc.ac.th ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 30 พ.ย. 2549)

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินไทยปีพ.ศ.2549 ของธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 1 มี.ค. 2551) กล่าวว่าเศรษฐกิจไทยในปีพ.ศ.2549 ปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากการท่องเที่ยวกลับมาขยายตัวดีขึ้นโดยเฉพาะการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามัน ปีพ.ศ.2549 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน13.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.0 จากปีก่อน สำหรับอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 63.0 ปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60.6 สำหรับอัตราการเข้าพักโรงแรมในภาคใต้กลับสู่ภาวะปกติ โดยปรับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.9 จากร้อยละ 42.3 ในปีพ.ศ.2548 ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวปีพ.ศ. 2549 มีมูลค่า 470.6 พันล้านบาทหรือขยายตัวร้อย

copyright by MULIC

ละ 22.0 จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยจะเห็นว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ในด้านสังคมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น การท่องเที่ยวยังช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมรวมไปถึงการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เราอาจจะเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ด้านการศึกษา การลดปัญหาการอพยพไร้ถิ่นฐาน หรือในเรื่องของการสันติภาพ ความสามัคคี ให้เกิดแก่มวลมนุษยชาติ นักวิชาการหลายท่านชี้ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไว้ อาทิ เช่น ปราโมชน์ รอดจำรัส (2547) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวที่พอสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องแหล่งที่มาของเงินตรา การสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การช่วยสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม หรือการสนับสนุนฟื้นฟูวัฒนธรรมเป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัด และชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี วัดไผ่โรงวัว ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีของพระมหาสุเทพ ผิวเผือด (2545) ที่พอสรุปได้ดังนี้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมจนทำให้รัฐเล็งเห็นความสำคัญของวัดจนประกาศให้เป็นอุทยานการศึกษาในวัดด้วย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยของนักวิชาหลายท่าน พบว่า การท่องเที่ยวอาจมีผลกระทบต่อชุมชนในด้านลบอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของปัญหารายได้ ปัญหาด้านคุณภาพ ปัญหาราคาและค่าครองชีพ ปัญหาการแย่งผลประโยชน์ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตค่านิยมของคนในชุมชน ปัญหาการขัดแย้งทางวัฒนธรรม ฯลฯ (www.cvc.ac.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 30 พ.ย. 2549)

การที่มีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากนั้น นักท่องเที่ยวนำเอาวัฒนธรรมประเพณีของตนเองเข้ามาในชุมชนจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนได้ โดยเฉพาะชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวจะรับกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาอย่างรวดเร็วจนนำมาซึ่งผลกระทบต่อชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีคุณค่า อาทิเช่น ทะเล ภูเขา ถ้ำ และน้ำตกต่าง ๆมากมาย จังหวัดกระบี่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัด ไว้ว่า

copyright by MULIC

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลเชิงอนุรักษ์และสุขภาพ แหล่งเกษตรอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของคุณภาพชีวิตและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

จังหวัดกระบี่ตั้งอยู่ทางตะวันตกของภาคใต้ของประเทศไทย ติดฝั่งทะเลอันดามัน ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับพื้นที่ราบบริเวณชายฝั่งทะเลประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ประมาณ 130 เกาะ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งของจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับความสนใจ จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกระบี่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย www.tat.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค. 2549) พบว่าในปี 2548 นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศได้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดกระบี่ประมาณ 868,678 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 549,418 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 319,260 คน ซึ่งร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้ามาท่องเที่ยวที่ชุมชนอ่าวนาง ซึ่งมีหาดทรายที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว

ข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2548 กับปี พ.ศ. 2549 พบว่าชุมชนอ่าวนางมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของจำนวนโรงแรม จำนวนห้องพัก อัตราการเข้าพัก จำนวนนักท่องเที่ยวหรือแม้แต่จำนวนเวลาที่เข้าพักของนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรมในอ่าวนางปี พ.ศ.2549 มี 125 แห่ง จำนวนห้องพักในอ่าวนาง 4,452 ห้อง จำนวนอัตราเฉลี่ยเข้าพักในอ่าวนาง 54.28 เปอร์เซ็นต์ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในอ่าวนาง 459,923 คน จำนวนระยะเวลาที่เข้าพักในอ่าวนางปี พ.ศ.2549 มี 3.69 วัน

การท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ในปัจจุบัน มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะอ่าวนางที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ได้มีจำนวนนักท่องเที่ยว ห้องพักและประชากรในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น การเจริญเติบโตดังกล่าวส่งผลให้ ชุมชนอ่าวนางต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ หลายอย่างด้วย เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหารายได้ ปัญหาค่าครองชีพ และปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการวางแผนป้องกันผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนให้กับชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว

ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น เนื่องจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากอาจส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การมีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นภายในชุมชน หรือแม้แต่การเพิ่มขึ้นของที่พักอาศัยเป็นจำนวนมาก จนอาจทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยว

copyright by MULIC

ต่อชุมชน ชุมชนอ่าวนางควรจะได้มีโอกาสตรวจสอบตนเอง เพื่อการตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทันที เพื่อให้การพัฒนาในชุมชนมุ่งไปสู่ทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอ่าวนางและจังหวัดกระบี่ที่จะได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนและจังหวัดกระบี่ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดกระบี่ นอกจากนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้น่าจะมีส่วนช่วยประเทศชาติในการที่จะนำผลการศึกษาไปวางแผนป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนที่อาจจะเกิดขึ้นกับชุมชนท่องเที่ยว ชุมชนใดชุมชนหนึ่งของประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนอ่าวนางและการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง

1.2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทราบถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนอ่าวนาง

1.3.2 ทราบถึงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวได้แก่ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมที่มีต่อชุมชน

1.3.3 เป็นแนวทางให้กับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้วางแผนการป้องกันปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวไปสู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

หมู่ 2 ชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

copyright by MULIC

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

(1) สภาพทั่วไปของชุมชนอ่าวนางและสภาพการท่องเที่ยวในบริเวณอ่าวนาง

1) ด้านพื้นที่

2) ด้านนโยบายของรัฐและท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว

3) ด้านสิ่งโครงสร้างพื้นฐาน

4) ด้านการจัดการท่องเที่ยว

5) ด้านประชากร

(2) ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1) รายได้

2) อาชีพ

3) ราคาสินค้า

4) การครองชีพ

ด้านสังคม วัฒนธรรม ประกอบด้วย

1) การศึกษา

2) ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

3) วิถีชีวิต

4) ค่านิยม

5) ภาษา

6) ประเพณี

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามหลายแห่ง ล้วนแล้วจะต้องได้รับการพัฒนาจากภาครัฐและภาคเอกชนให้มีความพร้อมที่จะรองรับการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาเป็นจำนวนมากในแต่ละปี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษามีสมมติฐานการศึกษาว่า การเข้ามาของการท่องเที่ยวอาจจะส่งผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ของชุมชนได้ จากสมมติฐานดังกล่าวจึงนำไปสู่กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

copyright by MULIC

การท่องเที่ยวที่เข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนาง เป็นการเข้ามาภายใต้เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงตามวิวัฒนาการและการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย ซึ่งภายใต้เงื่อนไขทั้งสองอย่างนี้ อาจจะนำไปสู่ผลกระทบต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมได้

โดยการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นการวิเคราะห์ ทำความเข้าใจถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมในช่วง พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2550 อันจะนำไปสู่การหาข้อเสนอแนะและการป้องกันผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนต่อไป

แผนภูมิที่ 1: แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

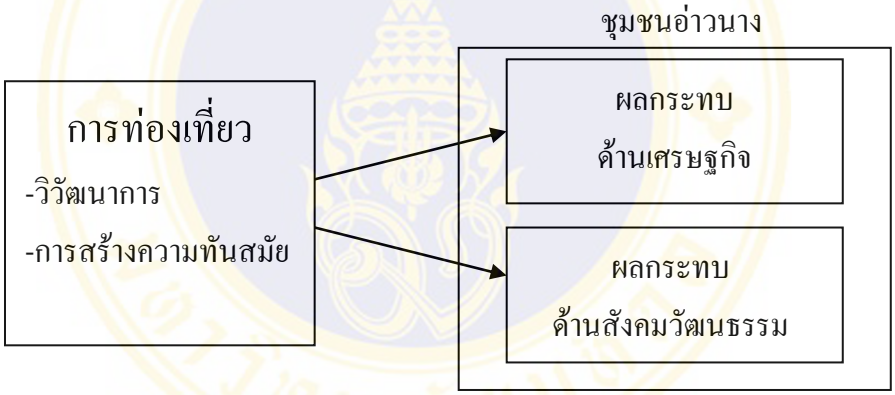

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังชายหาดอ่าวพระนางซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในอาณาเขตของชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยการเดินทางในครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจหรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเองไม่ใช่เป็นการถูกบังคับหรือการเดินทางเพื่อการประกอบอาชีพหารายได้

1.6.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เปลี่ยนแปลงพื้นที่ จัดพื้นที่และชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว หรืออำนวยประโยชน์แก่กิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนอ่าวนางและชายหาดอ่าวพระนาง

1.6.3 ชุมชน หมายถึง ประชากรที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ในชุมชนบ้านอ่าวนาง หมู่ที่ 2 ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

copyright by MULIC

1.6.4 ผลกระทบของการท่องเที่ยว หมายถึง ผลอันสืบเนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมชุมชนทั้งในด้านบวกและด้านลบ

1.6.5 ชาดหาดอ่าวพระนาง หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามที่มีความสำคัญกับการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และชุมชนอ่าวนาง

1.6.6 สภาพทั่วไปการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

(1) พื้นที่ หมายถึง ลักษณะพื้นที่ภายในชุมชนอ่าวนาง

(2) นโยบายของรัฐและท้องถิ่น หมายถึง แนวนโยบายของรัฐและท้องถิ่นที่ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนอ่าวนาง

(3) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนอ่าวนาง เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ

(4) การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อจะรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง

(5) ประชากร หมายถึง บุคคลที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง

1.6.7 ภาพลวงตา หมายถึง คำพูดของชาวชุมชนอ่าวนางที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

copyright by MULIC

บทที่ 2
ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolutionism Theory)

อมรา พงศาพิชญ์ (2542) กล่าวสรุปแนวคิดทฤษฎีวิวัฒนาการว่า เริ่มต้นจากแนวคิดของดาร์วินและสเปนเซอร์ ซึ่งดาร์วินกับสเปนเซอร์เป็นนักวิวัฒนาการร่วมสมัยในยุคเดียวกัน แต่มีความแตกต่างทางแนวความคิดเกี่ยวกับการวิวัฒนาการ

แนวคิดของดาร์วินเน้นวิวัฒนาการทางชีวภาพที่มองว่าหลังจากสิ่งมีชีวิตได้ผ่านขั้นตอนของวิวัฒนาการทางชีวภาพมาเป็นมนุษย์แล้ว ได้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ในส่วนสเปนเซอร์เน้นวิวัฒนาการทางสังคมที่มองว่าสังคมมนุษย์วิวัฒนาการในลักษณะขั้นบันไดเหมือนกับว่ามนุษยชาติมีจุดกำเนิดและขั้นตอนการพัฒนาที่เหมือน ๆ กัน ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 กอร์ดอน ไชล์ด เป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยฟื้นฟูแนวคิดวิวัฒนาการ โดยเขาเห็นว่ามนุษย์วิวัฒนาการจากสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบล่าสัตว์ มาเป็นสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบผลิตอาหาร และพัฒนาการมาเป็นสังคมเมือง ที่มีโครงสร้างสังคมที่ซับซ้อน

แนวคิดวิวัฒนาการได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการสายโบราณคดีเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถอธิบายสังคมแบบต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ในปี ค.ศ. 1955 จูเลียน สจ๊วต ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยววิวัฒนาการพอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่ต่างกันทำให้วิวัฒนาการต่างกันและวัฒนธรรมก็

copyright by MULIC

ต่างกัน ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซาลิน มองว่าวัฒนธรรมในการผลิตหรือวัฒนธรรมแบบวัตถุ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ มีอิทธิพลต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมส่วนอื่น และมีผลให้เกิดพัฒนาการหรือวิวัฒนาการ โดยแยกออกเป็นวิวัฒนาการเฉพาะและวิวัฒนาการทั่วไป ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงระดับท้องถิ่นกับการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติโดยรวม นอกจากนี้ เลสลี ไวท์ ยังกล่าวว่า อิทธิพลของวัฒนธรรมแบบวัตถุที่มีผลต่อระดับพัฒนาการของสังคมมนุษย์ มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ 1) เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และกระบวนการผลิต 2) โครงสร้างสังคมและ 3) อุดมการณ์ และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สจ๊วต ที่มองว่าวิถีการผลิตที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมบางระดับเท่านั้น

อมรา พงศาพิชญ์ (2542) ยังชี้ให้เห็นว่าแนวคิดวิวัฒนาการและการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่มีส่วนเสริมซึ่งกันและกัน จากการพิจารณากระบวนการที่เกิดขึ้นจากแนวคิดวิวัฒนาการและการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ 1) การปรับตัว 2) การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม 3) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม 4) บูรณาการทางวัฒนธรรม 5) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม และทั้งนี้จะตั้งอยู่บนฐานความคิดเรื่องวิวัฒนาการ ซึ่งเชื่อว่าวัฒนธรรมมีศูนย์กลางและแพร่กระจายสู่ชายขอบและสังคมอื่น การปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมทำให้เกิดการยอบรับวัฒนธรรมของกันและกัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงเป็นผลจากการที่วัฒนธรรมพัฒนาการแตกต่างกัน และมีการผสมผสานเอาบางส่วนของวัฒนธรรมอื่นมาไว้ด้วย การปรับรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกันนี้มีรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับกระบวนการปรับตัวที่เกิดขึ้นในอดีต

อมรา พงศาพิชญ์ (2538) กล่าวว่า ลูอิส เฮนรี มอร์แกน พูดถึงทฤษฎีวิวัฒนาการว่ามักมีความหมายในแง่ของการเปลี่ยนแปลงจากง่ายไปหายาก แบบด้อยความเจริญไปเป็นแบบที่เจริญแล้ว นอกจากนั้น คาล มาร์กซ์ ยังอธิบายว่าทฤษฎีวิวัฒนาการ เป็นสังคมศักดินาหรือสังคมอารยธรรมได้วิวัฒนาการมาเป็นสังคมทุนนิยม ซึ่งมีข้อบกพร่องมากมาย จึงจำเป็นที่จะต้องโค่นล้มและเปลี่ยนแปลงจากสภาวะทุนนิยมไปสู่สภาวะสังคมนิยมด้วยการเปลี่ยนโครงสร้างสังคม

ทฤษฎีวิวัฒนาการ มีลักษณะเน้นเฉพาะความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอน และผ่านช่วงเวลาที่ยาวนานพอสมควร ในปัจจุบันประเทศไทยมีความสนใจศึกษาวิวัฒนาการและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนมีอยู่สูง ทำให้ได้เริ่มมีการพยายามพัฒนาการท่องเที่ยวและการฟื้นฟูเอกลักษณ์ไทยกันมากขึ้น การพัฒนาการท่องเที่ยวและฟื้นฟูเอกลักษณ์ไทย ต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการ วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนด้านต่าง ๆ โดยการนำเอาวิธีการและแนวคิดของนักคิดนักวิชาการบางส่วนเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิวัฒนาการของชุมชนท้องถิ่นสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ได้

copyright by MULIC

สนธยา พลศรี(2545) สรุปทฤษฎีวิวัฒนาการว่า เอล มัน อาร์. เซอร์วิส เจ้าของทฤษฎีว่าด้วยศักยภาพของวิวัฒนาการ ได้กล่าวถึง สาระสำคัญของทฤษฎี ว่ามีดังนี้

1. กระบวนการวิวัฒนาการมี 2 ประเภท คือ วิวัฒนาการทั่วไปกับวิวัฒนาการเฉพาะ วิวัฒนาการทั่วไปคือ วัฒนธรรมยุคดั้งเดิมและเจริญก้าวหน้าไปจนถึงยุคภาวะทันสมัยในปัจจุบันตามลำดับ มีความเจริญก้าวหน้าทางสังคมทั่วไป ในส่วนของวิวัฒนาการเฉพาะ เป็นวิวัฒนาการของสังคมแต่ละสังคมมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการโดยทั่วไปในรูปของความสัมพันธ์ผกผันที่ตรงกันข้ามกัน

2. กระบวนวิวัฒนาการเฉพาะมี “หลักการว่าด้วยความอิ่มตัว” กล่าวคือ กระบวนวิวัฒนาการเฉพาะเป็นการปรับตัวของระบบให้เข้ากับภาวะแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงขั้นสูงสุดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้อีก

3. กระบวนวิวัฒนาการมีการครอบงำวัฒนธรรมที่ด้อยกว่า โดยวัฒนธรรมที่สูงกว่า คือการทำให้วัฒนธรรมที่ด้อยกว่าได้ปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แต่ถ้าวัฒนธรรมนั้นอ่อนแอมากเกินไป จะถูกครอบงำจนสูญสิ้น

4. วัฒนธรรมที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่จะมีศักยภาพสูงกว่าวัฒนธรรมที่พัฒนาเต็มที่ กล่าวคือวัฒนธรรมที่ด้อยกว่าจะมีวิวัฒนาการที่เจริญก้าวหน้าสูงกว่าวัฒนธรรมที่พัฒนาเต็มที่ แต่เมื่อถึงจุดอิ่มตัวก็จะมีวัฒนธรรมอื่นเจริญก้าวหน้าขึ้นมาแทนที่เช่นเดียวกัน ดังนั้นกระบวนวิวัฒนาการของแต่ละสังคมจึงไม่จำเป็นต้องเจริญก้าวหน้าตลอดไป แต่อาจจะมีทั้งความเจริญและเสื่อมโทรมตามความสามารถในการปรับตัวในแต่ละยุคในแต่ละสมัย

นอกจากนี้ สนธยา พลศรี(2545) ยังกล่าวถึงการนำทฤษฎีวิวัฒนาการไปใช้ในการพัฒนาชุมชน ไว้ว่าดังนี้

1. ทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่าเมื่อสังคมและวัฒนธรรมเจริญก้าวหน้าถึงขีดสุดก็จะถึงจุดอิ่มตัวและค่อย ๆ หยุดความเจริญก้าวหน้าลง ความเจริญก้าวหน้าจะเปลี่ยนไปสู่สังคมและวัฒนธรรมแหล่งอื่น ๆ เสมอ ดังนั้นการพัฒนาควรดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน แบบไม่มีที่สิ้นสุด

2. ทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่าสังคมที่ล้าหลังอ่อนแอยังไม่พัฒนาเต็มที่ก็สามารถพัฒนาให้ประสบความสำเร็จได้ และมีศักยภาพสูงกว่าสังคมที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นการพัฒนาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานการเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน

3. ทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่าสังคมที่เจริญก้าวหน้าจะครอบงำสังคมที่เจริญก้าวหน้าน้อยกว่าซึ่งสังคมที่เจริญก้าวหน้าน้อยกว่าจะปรับปรุงสังคมเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาควรระวังไม่ให้เกิดการครอบงำ

copyright by MULIC

4. ทฤษฎีวิวัฒนาการเชื่อว่า สังคมไม่จำเป็นต้องเจริญก้าวหน้าตลอดไป มีเจริญสูงสุดแล้วย่อมมีการเสื่อมถอย ดังนั้นในการพัฒนาชุมชนไม่จำเป็นที่จะต้องหาชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาไปใช้ทั้งหมด แต่ควรหาแบบอย่างที่เหมาะสมกับชุมชนของตน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อไป

สรุปแนวคิดทฤษฎีวิวัฒนาการ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนของกระบวนต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนี้ย่อมเกิดจากง่ายไปหายาก หรือแบบด้อยความเจริญไปเป็นแบบที่เจริญแล้วนอกจากนี้ทฤษฎีวิวัฒนาการยังมองว่าการเปลี่ยนแปลงเมื่อเจริญสูงสุดแล้วย่อมมีการเสื่อมถอยตามลำดับขั้นของการพัฒนา

2.1.2 ทฤษฎีการสร้างความทันสมัย (Modernization Theory)

จามะรี เชียงทอง (2549) กล่าวสรุปทฤษฎีการสร้างความทันสมัย ว่าเป็นทฤษฎีที่สร้างขึ้นโดยมุ่งเน้นอธิบายการสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมประเทศกำลังพัฒนา กล่าวโดยรวมคำว่า การสร้างความทันสมัย หมายถึง กระบวนการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ระบบนิเวศและสังคมวัฒนธรรม นักทฤษฎีที่ได้อธิบายและให้ความหมายเกี่ยวกับ ทฤษฎีการสร้างความทันสมัย ได้แก่

มอร์ กล่าวว่า การสร้างความทันสมัยหมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างเบ็ดเสร็จจากสังคมแบบประเพณีนิยมมาสู่แบบสังคมที่ก้าวหน้า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นกระบวนการการทำให้เป็นอุตสาหกรรม

สเมลเซอร์ กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการ 4 กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน อันได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เรียบง่ายมาเป็นเทคโนโลยีที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 2) การเปลี่ยนแปลงจากการทำการเกษตรเพื่อยังชีพมาเป็นการเกษตรเพื่อเป็นการค้าขาย 3) การเปลี่ยนแปลงจากการใช้แรงงานคนและสัตว์มาใช้เครื่องจักร 4) การเปลี่ยนแปลงสภาพทางนิเวศวิทยาจากชุมชนชนบทมาเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นขึ้น

นอกจากนี้ รอสโทว์ ยังได้อธิบายว่า การก้าวมาสู่ความทันสมัยและเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องผ่านขั้นตอน 5 ขั้นตอน ด้วยกันคือ

1) ขั้นสังคมประเพณีนิยม ที่ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีครอบครัวและเครือญาติเป็นตัวจัดระเบียบทางสังคม

2) ขั้นที่มีเงื่อนไขสำหรับทะยานสู่ความเจริญเติบโต มีการปรับปรุงระบบทางเศรษฐกิจ และทัศนคติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้น โดยมีระบบการศึกษา

copyright by MULIC

เป็นตัวผลิตคน ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งรอสโทว์ เห็นว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญของการทะยานสู่ความเจริญเติบโต ก็คือ การเกิดขึ้นของรัฐชาติที่มีอำนาจรวมศูนย์ มีความสำคัญในการสร้างสังคมให้เป็นปึกแผ่น และยังช่วยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจที่กำลังจะเกิดใหม่อีกด้วย

3) ขั้นทะยานสู่ความเจริญเติบโต ได้แก่ขั้นที่พลังความเชื่อเก่า ๆ ในสังคมแบบประเพณีนิยมได้หมดลงโดยสิ้นเชิงและเป็นช่วงที่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้ขยายตัวเป็นพลังที่มีอิทธิพลที่สุดในสังคม ในช่วงนี้เทคโนโลยีทั้งในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในการผลิตได้ในระดับสูง

4) ขั้นก้าวสู่ความเติบโตเต็มที่ เป็นขั้นที่ใช้เวลาในการมาจากขั้นที่ 3 โดยประมาณ 60 ปี เป็นช่วงที่วิทยาการสมัยใหม่ถูกนำมาใช้ในทุกสาขาของระบบเศรษฐกิจและสังคม

5) ขั้นที่มีการบริโภคโดยมวลชนในระดับสูง เป็นขั้นที่ความสามารถในการผลิตอยู่ในระดับสูงมาก สัดส่วนประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองมีเพิ่มมากขึ้นซึ่งในทางกลับกันประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทและทำงานภาคเกษตรก็ค่อย ๆ ลดน้อยลง

ชนิตา รักษ์พลเมือง (เอกสารการสอน) กล่าวว่า นักวิชาการสำนักทฤษฎีภาวะทันสมัยได้พัฒนาแนวคิดมาจากสำนักโครงสร้างหน้าที่นิยมร่วมกับแนวคิดทวินิยม โดยมีความเห็นร่วมกันว่าสังคมมีสองแบบ คือ สังคมประเพณี ที่ด้อยพัฒนา กับ สังคมทันสมัยที่ พัฒนาแล้ว การพัฒนาจึงเป็นกระบวนการสร้างความทันสมัย เป็นขบวนการทางสังคมที่ก้าวจากสังคมที่มีภาวะต่ำกว่าไปสู่สภาวะที่สูงกว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงทางเดียวแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้ระบบย่อยต่าง ๆในสังคมได้ปรับตัวไปพร้อมกับการรักษาสมดุลและความมั่นคงของสังคม กล่าวโดยสรุป กระบวนการสร้างความทันสมัยมีลักษณะดังนี้

1. การสร้างความทันสมัย เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิรูปของวิวัฒนาการทางสังคม คือ สังคมประเพณีมีลักษณะตรงกันข้ามกับสังคมทันสมัย ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของคนในสังคมอย่างสิ้นเชิง

2. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเป็นการเปลี่ยนแปลงที่กระทบความคิดและพฤติกรรมมนุษย์ในทุกแง่มุม

3. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ การเปลี่ยนแปลงย่อยหนึ่งมีความสัมพันธ์หรือส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงย่อยอื่น

4. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการระดับโลก ที่แพร่กระจายไปสู่ทุกประเทศในโลก โดยผ่านขั้นตอนวิวัฒนาการเดียวกัน

5. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการที่ใช้เวลายาวนาน ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง

copyright by MULIC

6. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ทุกสังคมต้องผ่านขั้นตอนเดียวกัน จุดเริ่มต้นและจุดปลายเหมือนกัน คือ ก้าวจากสังคมประเพณีไปสู่สังคมทันสมัย หรือสังคมแต่ละแห่งอาจสร้างขั้นตอนย่อย ๆ ไม่เหมือนกัน

7. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการสร้างความเป็นเอกพันธ์ สังคมประเพณีแต่ละแห่งจะมีลักษณะเฉพาะ ขณะที่สังคมทันสมัยทุกแห่งจะมีลักษณะร่วมกัน ทุกสังคมให้คุณค่ากับความคิดก้าวหน้าและการสร้างสถาบันทางสังคมที่ทันสมัย

8. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการที่ไม่ย้อนกลับ คือ เมื่อสังคมได้สร้างความเจริญระดับหนึ่งแล้ว ความเจริญดังกล่าวจะไม่ตกต่ำลง

9. การสร้างความทันสมัย เป็นกระบวนการก้าวหน้า แม้ว่าสังคมจะพบกับอุปสรรคหรือว่าวิกฤติในช่วงแรก ๆ ที่สร้างความทันสมัย แต่ท้ายที่สุดสังคมจะก้าวเป็นสู่ความทันสมัยไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม อย่างแน่นอนความทันสมัยนี้มีความคุ้มค่า เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ เพราะหมายถึงว่าทุกคนจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีทั้งในด้านวัตถุและในด้านวิถีชีวิต

กล่าวสรุป ทฤษฎีการสร้างความทันสมัย ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ระบบนิเวศ และสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิม ไปสู่ความทันสมัยในด้านต่าง ๆ เหล่านี้

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

พระธรรมปิฎก ให้ให้ความหมาย ของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า การดำรงอยู่ของมนุษย์ในโลกที่จะต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบันโดยไม่ทำให้มนุษย์ในอนาคตต้องได้รับผลกระทบตามมา ในระบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 4 อย่าง ที่เป็นปัจจัยส่งผลเกื้อกูลกัน คือ

1) มนุษย์ ที่เป็นปัจจัยตัวกระทำที่ดีที่สุด ที่จะช่วยให้ระบบความสัมพันธ์องค์รวมใหญ่บรรลุจุดหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งในฐานะทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นทุนหรือปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็พึงที่มีการพัฒนาให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพโดยมีสุขภาพดี ขยันอดทน รับผิดชอบ มีฝีมือมีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญ ฯลฯ พร้อมที่จะเป็นกำลัง ในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2) สังคม ว่าโดยพื้นฐานนั้น เป็นการจัดตั้งวางรูปแบบขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือและเป็นสื่อที่ช่วยให้กระบวนการแห่งเหตุปัจจัยในกฎธรรมชาติทำงานหรือดำเนินไปในการที่จะส่งผลดีแก่มนุษย์ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นระบบย่อยต่าง ๆ เช่น ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง ระบบการบริหาร ตลอดจนกิจการต่าง ๆ จะต้องประสานกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวบนฐานแห่งความรู้

copyright by MULIC

ในความเป็นจริงแห่งกฎธรรมดาอันเดียวกันเพื่อที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จุดเน้นสำคัญของมาตรการต่าง ๆ ทางสังคม ก็คือ การสร้างบรรยากาศแห่งการไม่เบียดเบียน ตลอดจนบรรยากาศของการช่วยเหลือเกื้อกูล

3) ธรรมชาติ เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้น มนุษย์ควรที่จะให้แก่ธรรมชาติให้มาก เพราะธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะทำให้กระบวนการ การดำเนินการของสิ่งต่าง ๆ สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ ถ้าหากมนุษย์ให้ความใส่ใจ ดูแล และเข้าใจถึงธรรมชาติ ก็จะทำให้การพัฒนานำไปสู่ความยั่งยืนได้

4) เทคโนโลยี การประดิษฐ์ การผลิต การใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาและอนุรักษ์ธรรมชาติโดยตรง มีมากมายหลายอย่างที่เพิ่มขึ้น เช่น เทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงาน หรือใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ในบางสังคมได้ผลน้อย อย่างสังคมไทยที่ขาดภูมิหลังในการสร้างสรรค์ผลิตเทคโนโลยี แม้ปัจจุบันก็ยังไม่ได้ก้าวไปสู่สังคมของผู้ผลิต แต่คนไทยอาจให้ความหมายของเทคโนโลยี ว่าเป็น เครื่องเสริมความสะดวกสบายบำรุงบำเรอ ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีแบบนี้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนามนุษย์เพื่อที่จะให้เข้าถึงความจริงของธรรมชาติอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้เกิดปัญญาที่จะมองเห็นระบบความสัมพันธ์ทั้งหมด ซึ่งจะทำให้มนุษย์ได้รู้ถึงผลกระทบของการเบียดเบียนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ และจะได้ข้ามพ้นการเบียดเบียนเหล่านั้นจนนำไปสู่ความเกื้อกูล และการพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษา เรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ต.อ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่ ฉบับนี้ ได้นำทฤษฎีวิวัฒนาการและทฤษฎีการสร้างความทันสมัยรวมทั้งแนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมาใช้ในการวิเคราะห์อภิปรายผล เพื่อที่จะชี้ให้เห็นภาพของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาของชุมชนอ่าวนาง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย www.tat.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค. 2549) คำว่า “การท่องเที่ยว” เป็นคำที่มีความหมายกว้าง มิได้หมายเฉพาะการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง

copyright by MULIC

เริงรมย์ดังที่ส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ การกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยือนญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

The Internation of Scientific Experts in Tourism (AIEST) (อ้างใน วนิดา วิชยประเสริฐกุล, 2541: 7) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการเดินทางและพำนักเป็นการชั่วคราวในสถานที่ซึ่งมิใช่ถิ่นที่อยู่ปกติ และเป็นการเดินทางที่มิใช่ไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

ตุ้ย ชุมสาย (อ้างในสุจารี จันทรสุข, 2541) กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมเชิงมนุษย์สัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ การผักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะทางสังคมนั้นไม่ว่าการท่องเที่ยวในประเทศของตนหรือในต่างประเทศ

นอกจากนี้ ปราโมชน์ รอดจำรัส(2547) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ยังสรุปความหมายของการท่องเที่ยว ที่เหมือนกับท่านอื่น ๆ ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ มีการเดินทางที่ไม่ถูกบังคับ มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราว แล้วต้องเดินทางกลับภูมิลำเนา และประการสุดท้าย คือ การเดินทางไม่มุ่งหมายไปเพื่อประกอบอาชีพ

จากนักวิชาการและองค์กรต่างที่ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางโดยความสมัครใจไปยังจุดหมายปลายทางที่จะไปพักชั่วคราว โดยไม่ไปเพื่อการทำงานหรือประกอบอาชีพ

ลักษณะของการท่องเที่ยว

ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยว 5 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการเดินทางของบุคคลจากสถานที่หนึ่งไปพำนักอีกสถานที่หนึ่ง โดยมีจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกัน

2. การท่องเที่ยวประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การเดินทางไปยังจุดหมายปลายทาง และพำนักอยู่ รวมถึงการประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมในถิ่นที่อยู่อาศัยปกติและการประกอบอาชีพ

4. การเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อการท่องเที่ยวเป็นการชั่วคราว ในช่วงระยะสั้นๆ

copyright by MULIC

5. การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวไปยังอีกสถานที่หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ที่มิใช่อยู่เป็นการถาวรหรือการประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวนั้นพอจะแบ่งได้เป็น 9 วัตถุประสงค์ ด้วยกัน คือ (1) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด (2) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (3) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (4) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและบันเทิง (5) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (6) การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (7) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (8) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ และสุดท้ายคือ (9) การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา นอกจากนี้ปราโมชน์ รอดจำรัส (2547) กล่าวว่าปัจจัยที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว คือปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต รายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดลง อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรา และสภาวะแวดล้อมทางการเมืองและรัฐบาล

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

นอกจากวัตถุประสงค์และปัจจัยที่นักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมี สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวคือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (www.cvc.ac.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 30 พ.ย. 2549)

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรทางด้านชีววิทยาและกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ชายหาด เกาะ แก่ง และปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาธรรมชาติ

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ หมายถึง พื้นที่ หลักฐาน และร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมา และพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย ตัวอย่างของทรัพยากรท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดสุโขทัย พระพุทธรูป เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม รวมถึงสิ่งที่ตกทอดตามประเพณีโบราณมาสู่ชนรุ่นหลัง มีอาทิ ศิลปะการแสดง การแต่งกายแบบโบราณ ภาษาพื้นเมือง ความเชื่อเรื่องวิญญาณ กิจกรรมการยังชีพแบบดั้งเดิมของชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่ง และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทั้งนี้ ยังรวมถึงสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการ

copyright by MULIC

ท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก หรือพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น หรือสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างขึ้นนั้นอาจไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น เขื่อน โรงงานผลิตเบียร์ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา สวนองุ่น และหมู่บ้านของชาวนาชาวไร่ เป็นต้น นอกจากนั้นทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีคุณลักษณะ 10 ประการ คือ (1) กรรมสิทธิ์/การถือครอง (ownership) (2) ทิศทางการดำเนินการ (Orientation) (3) ลักษณะพื้นที่ท่องเที่ยว(Special configuration) (4) ลักษณะความเป็นของแท้/ดั้งเดิม (Authencity) (5) ความหายากในโลก/ภูมิภาค/ประเทศ (Scarcity: intetnational/ regional/ national) (6) สถานภาพ (status)ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลัก(primary tourism resources)(7) ความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) (8)ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึง (accessibility) (9) ตลาด (market) (10) ภาพลักษณ์ (Image) จากที่กล่าวมานี้ประเทศไทยสามารถแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นธรรมชาติกับส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นและหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งรวมร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่าง ๆ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติของประเทศไทย

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่เป็นธรรมชาติของประเทศไทย อาจจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ในความดูแลของกรมป่าไม้ ได้แก่ (www.cvc.ac.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 30 พ.ย. 2549)

1) อุทยานแห่งชาติ (national park) เป็นพื้นที่ที่ได้รับประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้า วิจัย นันทนาการ และการท่องเที่ยว โดยกรมป่าไม้ประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไปแล้วทั้งสิ้น 18 แห่ง ส่วนพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการเตรียมการประกาศจัดตั้งมีไม่น้อยกว่า 40 แห่ง อุทยานแห่งชาติทางบก มีอาทิ เขาใหญ่ ภูกระดึง ภูหลวง และแม่วงก์ สำหรับอุทยานแห่งชาติทางทะเล มีอาทิ หมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะอ่างทอง และอ่าวพังงา

2) วนอุทยาน (forest park) เป็นพื้นที่นันทนาการที่มีขนาดเล็กและมีความโดดเด่นน้อยกว่าอุทยานแห่งชาติ หากแต่ยังคงมีความสำคัญในแง่ของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบันประเทศไทยมีวนอุทยานทั้งสิ้น 46 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ วนอุทยานทั้งหมดอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ โดยบางส่วนอยู่ในสังกัดของสำนักงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และบางส่วนอยู่ภายใต้การดูแลของกรมป่าไม้เขต วนอุทยานที่น่าสนใจ มีอาทิ วนอุทยานน้ำตกโตนไทร จ.ภูเก็ต

copyright by MULIC

3) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (wildlife sanctuary) ตามพระราชบัญญัติ คือ พื้นที่ซึ่งถูกกำหนดให้สงวนรักษาไว้ให้ปลอดจากิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่อาจรบกวนถิ่นที่อยู่อาศัยและดำรงชีวิตของสัตว์ป่า รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ด้วย แต่เนื่องจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลายแห่งมีองค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าทางด้านนันทนาการสูง กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ จึงอนุโลมให้ประชาชนเข้าไปผักผ่อนหาความรู้ในพื้นที่ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันประเทศไทยมีเขตรักษาพันธ์สัตว์ป่าทั้งสิ้น 37 แห่ง เช่น ห้วยขาแข้ง เป็นต้น

4) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (non-hunting area) เป็นพื้นที่ที่รัฐบาลประกาศขึ้นเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่าบางชนิดที่กำหนด แต่ไม่หวงห้ามการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ (คณะวนศาสตร์, 2530) ปัจจุบันกรมป่าไม้ประกาศห้ามล่าสัตว์ไปแล้ว 49 แห่ง

5) สวนพฤกษศาสตร์ (botanical garden) เป็นสถานที่ที่มีการจัดรวบรวมพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณค่ามาปลูกไว้เป็นลำดับตามหมวดหมู่และตระกูล เพื่อการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ขยายพันธุ์ให้แก่ประชาชน โดยปกติมักมีการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนควบคู่ไปด้วย สวนพฤกษศาสตร์จึงจัดเป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งของประเทศ ปัจจุบันกรมป่าไม้จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ทั้งสิ้น 13 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภาค เช่น สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ เป็นต้น

6) สวนรุกขชาติ (aboretum) เป็นพื้นที่ธรรมชาติแต่มีขนาดเล็กกว่าสวนพฤกษศาสตร์ สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอกที่อยู่ในท้องถิ่น แต่ไม่ได้มีการปลูกเป็นหมวดหมู่อย่างสวนพฤกษศาสตร์ ปกติมักมีการตกแต่งบริเวณและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจและศึกษาพันธุ์ไม้ในพื้นที่ได้ กรมป่าไม้จัดสร้างสวนรุกชาติในทุกภาคของประเทศ รวม 44 แห่ง เช่น สวนรุกชาติถ้ำจอมพล จ.ราชบุรี สวนรุกชาติสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ เขาหินร้อน จ.ฉะเชิงเทรา เป็นต้น

นอกจากพื้นที่นันทนาการทั้ง 6 ประเภทแล้ว ทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติยังรวมไปถึงพื้นที่ต้นน้ำ ชายหาด ชายฝั่ง เกาะแก่ง และอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายอีกเป็นจำนวนมาก และในส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่าง ๆ นั้น ไทยยังเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่าง ๆ นี้ ไม่ได้หมายถึงสิ่งซึ่งเกิดจากน้ำมือของมนุษย์แบบปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงร่อยรอยและสิ่งซึ่งเกิดจากมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือรวมถึงร่องรอยและหลักฐานทางโบราณคดีทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์

copyright by MULIC

ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีทั้งเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์โบราณ ชุมชนโบราณ ศาสนะสถานโบราณวัตถุ โบราณสถาน กำแพงเมือง คูเมือง เหมืองแร่ ศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี วิถีชีวิต/ความเป็นอยู่ (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าและหัตถกรรมพื้นเมือง เป็นต้น บางส่วนอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร บางส่วนกระจายอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์และอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ก่อประโยชน์แก่มนุษย์หลายอย่างนานานัปการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพักผ่อน การพัฒนา หรือการสร้างสรรค์สังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ในชุมชนหรือประเทศเหล่านั้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและมีคุณค่าเพื่อที่จะรองรับการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่มาจากหลายทิศทาง หลายภาษา หลายความคิด จากการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม หรือต่างความคิด ก็อาจจะทำให้การท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ อาจจะก่อทั้งประโยชน์หรือโทษในเวลาเดียวกันได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมก็ย่อมจะมีผลกระทบทั้งในด้านบวกและในด้านลบต่อชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น

ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กรมฝึกหัดครู อ้างในสุจารี จันทรสุข,2541) ได้อธิบายผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้ราคาสินค้าและบริการค่าครองชีพต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ สูงขึ้น การลงทุนด้านการก่อสร้างจะมีผลให้ชาวนาชาวไร่หันมาหาประกอบอาชีพแรงงานที่มีค่าตอบแทนสูงกว่าการเกษตรเป็นผลให้ผลผลิตของการเกษตรลดลง ในขณะที่ความต้องการผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการราคาผลผลิตจึงสูงขึ้น แต่เรื่องนี้ไม่เป็นปัญหาใหญ่เพราะประชากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน การป้องกันผลกระทบด้านนี้ทำได้โดยการกำหนดให้มีแผนส่งเสริมด้านการศึกษา และฝึกอบรมให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ข้อมูลของ www.cvc.ac.th กล่าวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น ประโยชน์ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ ประโยชน์ของการขยายตัวของการท่องเที่ยว ประโยชน์ของการสร้างงานสร้างอาชีพหรือแม้แต่การ

copyright by MULIC

ทำให้เกิดรายได้ที่กระจายส่วนภูมิภาค รวมไปถึงการกระตุ้นการผลิตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศได้อีกด้วย นอกจากผลกระทบในด้านบวกของการท่องเที่ยวทางด้านเศรษฐกิจแล้ว การท่องเที่ยวยังมีผลกระทบในด้านลบในแง่ของเศรษฐกิจอีกหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การเกิดปัญหารายได้ที่ไม่เป็นฤดูกาล ปัญหาด้านคุณภาพของแรงงาน ปัญหาราคาและค่าครองชีพ ปัญหาดุลการค้า ปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์และส่วนแบ่งของผลประโยชน์ ปัญหาในเรื่องการจัดระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงราคาที่ดินที่อาจจะถีบตัวสูงขึ้น จนทำให้ในอนาคตระยะยาวลูกหลานของคนในท้องถิ่นไม่มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่เหล่านี้ หรือปัญหาของการบุกรุกที่ดินป่าสงวนที่เกิดการพบเห็นบ่อยในพื้นที่อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง จากข้อมูลของหน่วยงานที่กล่าวมาแล้วยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญาณี จิตต์กูลสัมพันธ์ ที่กล่าว่าผลกระทบของธุรกิจท่องเที่ยวต่อประชากรในชุมชนนั้นได้แก่ เรื่องของรายได้ อาชีพที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ผ่านมา นอกจากนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548) ยังกล่าวว่าผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ นั้นพอที่จะสรุปได้ 5 ประการ คือ 1) ผลกระทบต่อราคาและค่าครองชีพ 2) ผลกระทบต่อการจ้างงานและการเปลี่ยนแปลงอาชีพ 3) ผลกระทบต่อคุณภาพของแรงงาน 4) ผลกระทบการแก่งแย่งผลประโยชน์ และสุดท้าย คือ 5) ผลกระทบต่อประโยชน์ที่ควรได้ของท้องถิ่น

ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคม

จากข้อมูลของ www.cvc.ac.th กล่าวว่า การท่องเที่ยวส่งผลในด้านบวกต่อสังคมหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการเปลี่ยนแปลงแบบแผนของการประกอบอาชีพ การสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม การช่วยยกมาตรฐานการครองชีพ หรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางครอบครัว หรือแม้กระทั่งทำให้เกิดความสามัคคีในสังคมและชุมชนรวมไปถึงความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศชาติ ศาสนา นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยในการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนในชุมชนท้องถิ่น และยังช่วยส่งเสริมการศึกษา เสริมสร้างความปลอดภัยให้สังคม

นอกจากจะส่งผลในด้านบวกของสังคมแล้ว ก็ยังมีผลในด้านลบต่อสังคมหลายด้านด้วยกัน คือ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตและค่านิยม การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความผูกพันทางครอบครัว การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมทางสังคม และยังก่อให้เกิดปัญหาเพศพาณิชย์รวมไปถึงความขัดแย้งของคนในชุมชนและสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กรมฝึกหัดครู อ้างในสุจารี จันทรสุข,2541) ได้อธิบายผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมว่า ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เสมอภาคทางสังคมและความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว มุ่งหวังแต่การหากำไร ขูดรีด ฉ้อโกง หลอกลวง ตลอดจนประกอบอาชญากรรมต่อ

copyright by MULIC

นักท่องเที่ยว ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่ที่จะต้องวางแผนการดำเนินการทางด้านการประชาสัมพันธ์ให้คนในท้องถิ่นได้รับทราบถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการปรับสภาพสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ ด้านการฝึกวิชาชีพ ด้านการจัดการนำเที่ยวที่จะช่วยกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่นและให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพบปะชาวบ้าน ด้านการกำหนดตัวบทกฎหมายควบคุมการดำเนินธุรกิจและด้านการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีนักวิชาการที่กล่าวในเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคมไว้หลายท่านด้วย อาทิเช่นปราโมชน์ รอดจำรัส (2547) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่าการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสังคมหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลกระทบต่อความผูกพันในครอบครัว ผลกระทบต่อความไม่เสมอภาคทางสังคม ผลกระทบต่อการย้ายถิ่นฐาน ผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรม ผลกระทบต่อนิสัยของคนในท้องถิ่น ผลกระทบต่อความไม่พอใจของนักท่องเที่ยว ผลกระทบต่อปัญหาโสเภณีหรือชายขายตัว ผลกระทบต่อค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง จากข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลวิจัยของ ศุภโชค เพชรรัตน์ ที่พบว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคมและผลกระทบต่อปัญหาสังคมไม่ว่าจะเป็น ปัญหาอุตสาหกรรม ปัญหาแรงงาน หรือปัญหาอื่น ๆ ที่มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ

ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

ปราโมชน์ รอดจำรัส (2547)ได้กล่าวเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ว่าโดยข้อเท็จจริงแล้ววัฒนธรรมก็คือ สิ่งที่สังคมปรารถนาที่จะทำให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมดำเนินไปอย่างมีความสุข วัฒนธรรมคือสิ่งที่เราสามารถเห็นและสัมผัสได้ในรูปต่างๆ เช่น ดนตรี การแสดง การแต่งกาย สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษา วรรณกรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์และอื่นๆ วัฒนธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นมรดกของชาติที่อาจถูกกระทบจากการท่องเที่ยว ผลกระทบทางวัฒนธรรมอาจแบ่งได้ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การลอกเลียนแบบ การขัดแย้ง การอุปโภคบริโภค หรือแม้กระทั่งการนำกิจกรรมอันไม่พึงปรารถนาเข้ามาสู่แหล่งท่องเที่ยว จนอาจมีผลให้วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นและชุมชนดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ข้อมูลของ www.cvc.ac.th ยังกล่าวอีกว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว และยังเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนั้นการท่องเที่ยวยังมีประโยชน์ในเรื่องของการแลกเปลี่ยน ฟื้นฟู อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนและประเทศชาติ และยังก่อให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง และในส่วนเรื่องผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้บ่อยก็คือ ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรม หรือการลดคุณค่าของวัฒนธรรมและ

copyright by MULIC

งานศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ รวมเป็นถึงการก่อให้เกิดปัญหาการทำลายศิลปวัตถุ โบราณสถาน โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือโดยความตั้งใจก็ตาม เช่น การขโมยศิลปวัตถุไปขายให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นต้น จากการศึกษาของ กษมา ประจง พบว่าผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมและความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบได้แก่ ค่านิยมในการครองชีพ การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ การแต่งกาย และภาษา ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับเอกสารของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยมาแล้ว

นอกจากนี้ข้อมูลของ www.cvc.ac.th กล่าวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการตระหนัก ปรับปรุง ค้นคว้า หาแนวทางรวมไปถึงการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่คู่กับชุมชนและสังคม เพื่อที่จะเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวในการที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่แห่งนั้นนอกการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรชีวภาพ รวมไปถึงการทำลายภูมิทัศน์ในพื้นที่ต่างๆ การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดปัญหามลภาวะต่าง ๆ เช่น ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหามลภาวะทางเสียง ล้วนเป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างยิ่ง ปราโมชน์ รอดจำรัส (2547) ได้กล่าวเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเราอาจรวมทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งแวดล้อมนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

จากข้อมูลและงานวิจัยของนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ผลกระทบจากการท่องเที่ยวมีทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านบวก ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องช่วยเหลือและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการป้องกันและรักษาให้สิ่งที่เป็นประโยชน์นี้ได้อยู่อย่างคงทนถาวรกับประเทศชาติและชุมชนต่อไป ในส่วนผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านลบควรหามาตรการหรือแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ

copyright by MULIC

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน มีดังนี้

กษมา ประจง (2546) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจทางด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน การยกมาตรฐานการครองชีพ และลดภาวการณ์ว่างงาน ผลกระทบทางเศรษฐกิจทางด้านลบได้แก่ ปัญหารายได้ไม่แน่นอน ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ และปัญหาการถือครองที่ดิน ผลกระทบทางสังคมทางด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพ การสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การสร้างความสามัคคีในชุมชน การป้องกันการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากร และการเสริมสร้างการศึกษา ผลกระทบทางสังคมด้านลบ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยม ความเป็นไม่ธรรมในสังคม อาชญากรรมและความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมและความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพและผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบ ได้แก่ ค่านิยมในการครองชีพ การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ การแต่งกาย และภาษา ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางบวก ได้แก่ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางลบ ได้แก่ การทำลายทางชีวภาพ และการทำลายทางภูมิทัศน์ของชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมมีดังนี้ คือ ผลกระทบของการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อาชีพ ประเพณี ภาษา ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าไม้ และภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อม

สุนิสา ฉันท์รัตนโยธิน (2546) ศึกษาเรื่องของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านดอยปุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เมื่อการท่องเที่ยวเข้าสู่หมู่บ้านดอยปุย ชาวบ้านเรียนรู้ที่จะนำลักษณะทางวัฒนธรรมของตนมาปรับเปลี่ยนเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการบริโภควัฒนธรรม ที่แปลกแตกต่างจากตนเองนั่นคือความเป็นม้ง และยังได้มีการจัดฉากนำเสนอความจริงแท้เพื่อสร้างจุดดึงดูดให้แก่นักท่องเที่ยวดอยปุยอีกด้วย สินค้าทางวัฒนธรรมในหมู่บ้านดอยปุยมีมากมาย เช่น เครื่องแต่งกาย งานหัตถกรรม ของที่ระลึก ฯลฯ อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมม้งมิได้นำไปเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมทั้งหมด เช่น พิธีศพ สิ่งนี้แสดงว่าม้งได้ตระหนักว่าสิ่งใดเป็นสินค้าที่ขายได้ และสิ่งที่ขายไม่ได้ นอกจากนี้สินค้าวัฒนธรรมที่จำหน่ายอาจเป็นของชุมชนหรือนำมาจากบุคคลภายนอก ซึ่ง

copyright by MULIC

ผู้ขายได้โยงสินค้าเข้ากับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมม้ง และการนำเสนอความจริงแท้ของวัฒนธรรมม้งภายในหมู่บ้านมิได้ถูกนำเสนอโดยคนม้งเท่านั้น คนต่างกลุ่มชาติพันธ์ก็ได้มีการใช้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมม้งเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าเช่นเดียวกับคนม้ง

ยิ่งไปกว่านั้นการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยทางตรงและทางอ้อมซึ่งมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมากมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทำให้มีรายได้มากขึ้น มีการขยายตัวด้านการลงทุน มีการสร้างประเพณีประดิษฐ์ มีการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพและบทบาทของหญิงและชาย มีปัญหาสังคมและปัญหาขยะเกิดขึ้น เป็นต้น

พระมหาสุเทพ ผิวเผือด (2545) ศึกษาผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัด และชุมชนศึกษาเฉพาะกรณี วัดไผ่โรงวัว ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า วัดไผ่โรงวัวมีทรัพยากรการท่องเที่ยว ลานจอดรถ ห้องส้วม ระบบความปลอดภัยนักท่องเที่ยวและตลาดบริการสินค้าที่สามารถรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากการบริหารจัดการของวัดในปัจจุบันยังไม่สามารถสนองตอบต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ทำให้วัดต้องประสบกับปัญหาที่เกิดสืบเนื่องมาจากการท่องเที่ยวอยู่เสมอ

ในส่วนของผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชน พบว่ามีผลกระทบด้านบวก ได้แก่ วัดมีรายได้เพิ่มขึ้น คนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการจ้างแรงงานของวัดและจากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเกิดขึ้นของตลาดเป็นการสร้างโอกาสในการซื้อ/ขายสินค้าให้คนในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมครัวเรือน นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐยังเล็งเห็นความสำคัญของวัดจนประกาศให้เป็นอุทยานการศึกษาในวัดด้วย

ผลกระทบด้านลบ ได้แก่ การท่องเที่ยวมักก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างกับกฎเกณฑ์เสมอ ผู้ที่เห็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวจะมุ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากทางวัดในรูปแบบต่าง ๆ และที่สำคัญคือผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิต ต่อพระภิกษุในด้านการศึกษาอบรมและการปฏิบัติธรรม นอกจากนี้วัดยังต้องประสบกับปัญหาการจัดขยะที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

อมรา จำรูญศิริ (2546) ศึกษา การท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย พบว่า หลังจากที่ภูเรือได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป ด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพมีอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อยังชีพ เป็นการผลิตเพื่อขาย การเปลี่ยนทางสังคม

copyright by MULIC

พบว่าการปกครองมีระเบียบแบบแผนดำเนินการโดยคณะกรรมการตามละดับ ระบบครอบครัวและเครือญาติเปลี่ยนแปลงเป็นครอบครัวเดี่ยว นิยมแยกอาชีพเพื่อมาประกอบอาชีพส่วนตัว การพึ่งพาอาศัยกันลดน้อยลง การศึกษาได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นชาวบ้านเห็นความสำคัญของการศึกษา นิยมส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้น ระบบสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนามีความสะดวกสบาย ด้านสาธารณสุขได้รับการบริการจากภาครัฐได้อย่างทั่วถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม พบว่า มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อบางอย่างยังคงมีอยู่แต่องค์ประกอบบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป

ในด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชาวบ้านพบว่า ชาวบ้านตำบลหนองบัวได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวก ทำให้เกิดอาชีพใหม่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตพัฒนาเทคนิควิธีการในการผลิต ราคาผลผลิตสูงขึ้น ชาวบ้านรู้จักการลงทุน มีการออมทรัพย์ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ ได้แก่ ปัจจัยด้านนิเวศวิทยา การส่งเสริมจากภาครัฐ ความเจริญด้านคมนาคมและสาธารณูปโภค ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบพบว่า ชาวบ้านมีค่าครองชีพสูงขึ้น ราคาที่ดินสูงขึ้น การถือครองที่ดินมีน้อยลง มีการอพยพแรงงานและการบุกรุกป่าเพื่อทำไร่ ปัจจัยด้านนี้มาจากนโยบายของรัฐ การพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดจนจำนวนนักท่องเที่ยว ผลกระทบด้านสังคมพบว่า การท่องเที่ยวทำให้ลดภาวะการว่างงาน การคมนาสะดวกขึ้น ความเจริญเข้าสู่ท้องถิ่น เกิดการร่วมมือในการพัฒนา มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการธุรกิจชุมชน เกิดความสามัคคี ได้รับความรู้ ข่าวสาร ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ความคิด มีการจัดระเบียบสังคม เห็นความสำคัญของการศึกษา ผลกระทบด้านนี้มีปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ด้านสื่อสารมวลชนและการส่งเสริมอาชีพ ผลกระทบทางสังคมด้านลบพบว่า ความสัมพันธ์ระบบครอบครัวเครือญาติลดน้อยลง เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ มุ่งประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ ค่าครองชีพสูง ส่วนผลกระทบทางวัฒนธรรมในด้านบวก ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ เกิดการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มีการพัฒนาทางความคิด มีการจัดงานเทศกาลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งมีปัจจัยจากนโยบายของรัฐ ทั้งทางด้านการศึกษาที่สูงขึ้น ของคนในชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้รับการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม ทั้งการแต่งกาย ภาษา ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม แต่ความเชื่อบางอย่าง เช่น การนับถือศาลเจ้าพ่อพระยาสี่โทน ยังคงเหนียวแน่น เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแสดงถึงพลังวัฒนธรรมที่เกื้อกูลให้เกิดความสามัคคีเป็นพลังในการพัฒนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วนิดา วชยประเสริฐกุล (2541) ศึกษาผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เมืองพัทยาเติบโต เกิดการขยายตัว

copyright by MULIC

ของเมืองไปตามแนวชายฝั่งทะเลจากด้านเหนือลงไปด้านใต้ การพัฒนาก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลกระทบด้านบวกต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาที่ดิน การสร้างงานสร้างอาชีพ และการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และขาดการจัดการที่เหมาะสม ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบใน 3 ลักษณะ คือ (1) ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีระดับรุนแรงของผลกระทบมาก ได้แก่ การขยายตัวของสิ่งปลูกสร้างโดยขาดการควบคุม การขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระดับความรุนแรงของผลกระทบปานกลาง ได้แก่ น้ำเสีย ปัญหาขยะ การจราจรคับคั่งและติดขัด ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ การพังทลายของชายหาด การขาดแคลนน้ำประปา การรุกล้ำพื้นที่สาธารณะ (2) ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ปรากฏในระดับความรุนแรงของผลกระทบปานกลาง ได้แก่ การกว้านซื้อที่ดิน ค่าครองชีพสูงขึ้น (3) ผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม ระดับความรุนแรงของผลกระทบมาก ได้แก่ สถิติคดีอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น

อธิติ กัลปนาทรัพย์ (2548) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพการตั้งถิ่นฐานอันเนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาบริเวณอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ พบว่า การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ส่งผลตรงต่อรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐาน ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สภาพของอาคารบ้านเรือน อาชีพ วิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งล้วนแล้วปรับแต่ปรับตัวให้สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้วยเหตุที่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนาส่วนใหญ่ขาดซึ่งการวางแผนและการควบคุมดูแล ทำให้กลุ่มคนที่สามารถหาผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวล้วนแต่ตักตวงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ไม่พึงประสงค์สำหรับเมืองท่องเที่ยวอย่างอ่าวนาง

อรุณศรี นาควิสุทธิ์ (2543) ศึกษาความเห็นของผู้ประกอบการ ต่อการท่องเที่ยวนิเวศ กรณีศึกษาอ่าวพระนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับต่ำปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เริงวิชญ์ นิลโคตร (2547) ศึกษาผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมของชาวผู้ไทย บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวักกาฬสินธ์ พบว่า สังคมของชาวผู้ไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2541 หมู่บ้านโคกโก่งได้รับเลือกให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้นจึงมีการจัดการท่องเที่ยวท่องเที่ยวในหมู่บ้านขึ้น ผลกระทบ

copyright by MULIC

จากการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านส่งผลให้หมู่บ้านโคกโก่ง ตระหนักถึงความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้หมู่บ้านโคกโก่งยังมีรายได้และยังเป็นที่รู้จักของสังคมภายนอกมากขึ้น ส่วนผลกระทบในด้านลบส่งผลกระทบถึงความสัมพันธ์ที่มุ่งผลต่างตอบแทนมากขึ้น ในเรื่องของประเพณีพิธีถูกลดคุณค่าจากเดิมเป็นอย่างมาก

นภดล กุดนาค (2540) ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวกรณีศึกษาหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ พบว่า หมู่เกาะพีพีมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 3,427 คนต่อวัน และมีปัจจัยรองรับการท่องเที่ยวอยู่ 13 ปัจจัย ได้แก่ (1) การคมนาคมขนส่ง (2) ร้านอาหาร (3) ที่พัก (4) น้ำใช้ (5) ไฟฟ้า (6) การสื่อสาร (7) การสาธารณสุข (8) การรักษาความปลอดภัย (9) พื้นที่นันทนาการ (10) ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว (11) ระบบการจัดการของเสีย (12) ทัศนคติของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว (13) ทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว ภายใต้ปัจจัยทั้ง 13 ปัจจัยนี้ ปัจจัยที่มีขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ต่ำที่สุด คือ ระบบบำบัดความน้ำเสียที่มีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียต่อวันน้อยกว่าปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นบนเกาะพีพี และด้วยข้อจำกัดของระบบบำบัดที่มีอยู่ทำให้ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 2,000 คนต่อวัน เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวันอยู่ 1,427 คนต่อวัน ดังนั้น จึงต้องมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับขีดความสามารถที่มีอยู่และหาแนวทางในการบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการอื่นควบคู่กันไป

ศุภวรรณ โพธิ์นาค (2545) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของชุมชนเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าการท่องเที่ยวที่เป็นมาในอดีตและในรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของเกาะล้าน ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ด้านบวกคือ การท่องเที่ยวทำให้มีความหลากหลายของทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้นและก่อให้เกิดรายได้แก่ครัวเรือนและชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นทางเลือกนอกเหนือจากการทำประมงรายย่อย ดังนั้นหากชุมชนสามารถรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่ง ได้แก่ หาดทรายและแนวปะการังใต้น้ำให้รอดพ้นจากผลกระทบที่มาจากขยะและน้ำเสียจากชุมชน ยังทำให้เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวได้ และสามารถรักษาการบริการที่ดีเอาไว้ได้ ก็จะทำให้การท่องเที่ยวมีความยั่งยืนอยู่ต่อไป ในส่วนด้านลบ คือ จำนวนแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาในชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง การแก้ไข คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการสอดส่องดูแลพฤติกรรม และการสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของดูแลชุมชน ส่วนปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งคือ เรื่องขยะและน้ำเสียที่มาจากนักท่องเที่ยวเนื่องจากยังไม่มีการจัดการและวางแผนจากภาครัฐและภาคส่วนประชาชนกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

copyright by MULIC

ศุภโชค เพชรรัตน์ (2547) ศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า ปัจจัยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ ด้านนโยบายของรัฐและท้องถิ่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการท่องเที่ยวของตำบลอ่าวนาง ในส่วนของวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว มีวิธีดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การอำนวยความสะดวก การกำหนดกฎระเบียบ และการดูแลรักษาความสะอาด จากการจัดการในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบในด้านที่สำคัญคือ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกเป็นผลกระทบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในท้องถิ่น และผลกระทบต่อการป้องกันและกำจัดมลภาวะของท้องถิ่น ส่วนผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้นจำแนกได้เป็นผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางสังคม ผลกระทบต่อปัญหาสังคม และผลกระทบต่อวัฒนธรรม

ญานี จิตต์กูลสัมพันธ์ (2544) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานครพบว่า

1.ผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ต่อชุมชนข้าวสาร ดังนี้ ราคาอาคารและที่ดินสูงขึ้น นักท่องเที่ยวมีจำนวนการเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้น แต่สถิติปัญหายาเสพติดในชุมชนไม่เพิ่มขึ้น

2. ผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมต่อประชากรในชุมชนถนนข้าวสาร ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ 1) ประชากรมีรายได้สูงขึ้น 2) ประชากรในชุมชนเปลี่ยนแปลงอาชีพไปเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ด้านสังคม 1) คนต่างถิ่นย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ชุมชน เพื่อประกอบธุรกิจมากขึ้น 2) ลักษณะที่อยู่อาศัยในชุมชนพบว่า อาคารบ้านเรือนมีการปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่ประกอบธุรกิจมากขึ้น และการใช้ประโยชน์จากเนื้อที่เพิ่มมากขึ้น 3) การขายพื้นที่ของอาคารเป็นการขยายในระดับแนวดิ่ง หรือแนวตั้งมากขึ้น

ด้านวัฒนธรรม 1) ประชากรในชุมชนสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น เนื่องมาจากมีการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเป็นเหตุผลหลัก 2) เรื่องรายการอาหารและเครื่องดื่มไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม 3) เรื่องการแต่งกาย พบว่า ประชากรในชุมชนมีทัศนคติในการแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย และรู้สึกไม่เห็นด้วยกับการสวมใส่เครื่องประดับที่แปลกไปจากเดิม

copyright by MULIC

กระทรวงวิทยาศาสตร์และพลังงาน (2548 : 144 อ้างใน อมรา จำรูญศิริ 2546,20) ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชนของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชนในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีส่วนในมาตราฐานการครองชีพของประชากรสูงขึ้น โดยเฉพาะประชาชนที่มีการศึกษาต่ำ ส่วนมาตรฐานการครองชีพของประชากรที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และสูงนั้น ไม่ได้มีผลมาจากท่องเที่ยวโดยตรง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชนในสังคม การท่องเที่ยวมีส่วนให้ค่านิยมแบบสมัยของประชาชนเปลี่ยนแปลงอย่างมากในลักษณะที่ทำให้ประชาชนมีค่านิยมแบบนำสมัย ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อประชาชนในด้านวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาและการแต่งกายพื้นเมือง คือ ในเรื่องการใช้ภาษากลางกับครอบครัว และเพื่อนบ้าน ทำให้การใช้ภาษาถิ่นน้อยลง การแต่งกายของประชาชนในท้องถิ่นนั้น การท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการแต่งกายพื้นเมือง สุดท้ายผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวดี มีการรักษาความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของที่อยู่อาศัยสูงกว่าประชาชน ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่ำ

ฝ่ายวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2526 อ้างถึงในวนิดา วิชยประเสริฐกุล 2541,32) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนชาวภูเก็ต ผลวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกนั้นชาวภูเก็ตก็ยอมรับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพแก่ประชาชน และนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ส่วนในด้านลบนั้นการท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพและอาชญากรรม สำหรับบทบาทในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ชาวภูเก็ตผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศได้นำเอาวัฒนธรรมที่ขัดกับสังคมไทยมาปฏิบัติในที่สาธารณะอันเป็นช่องทางให้เยาวชนเลียนแบบได้

จากการศึกษาและค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวนั้น ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้ศึกษาและให้แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว ที่สามารถแยกผลกระทบออกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

copyright by MULIC

ตารางที่ 1 สรุปผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ, สังคมวัฒนธรรม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ	ด้านรายได้,อาชีพ,ราคาการซื้อขายสินค้า,การครองชีพ, คุณภาพของแรงงาน,ปัญหาดุลการค้า,การแก่งแย่งผลประโยชน์ ฯลฯ
ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม	ด้านการศึกษา,ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน,วิถีชีวิต, ค่านิยมการครองชีพ,ภาษา,ประเพณี,ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม,การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ ฯลฯ

จากการวิจัยของหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านพอตั้งสมมุติฐานได้ว่า การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อชุมชนทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลกระทบนั้นอาจจะเป็นผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้

2.2.3 การท่องเที่ยวในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติที่สวยงามเป็นอย่างมากประเทศหนึ่งของโลก ซึ่งประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นมาตั้งแต่ในสมัยกรุงสุโขทัยที่มีคนชนชั้น เจ้านาย ขุนนางที่ได้เดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ เรื่อยมา จนถึงในปัจจุบันนี้ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่สำคัญคนหนึ่งของประเทศไทยก็คือ สุนทรภู่ ผู้ซึ่งได้บันทึกการเดินทางออกมาเป็นนิราศต่าง ๆ เช่น นิราศภูเขาทอง นิราศเมืองเพชร เป็นต้น จากความสวยความของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทยนี้เอง จึงทำให้ได้มีการวางแผนงานการท่องเที่ยวของไทยโดยพระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้มีการส่งเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2467 ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้นทำหน้าที่รับรอง และ ให้ความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย รวมทั้งการโฆษณาเผยแพร่ประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้นอย่างชัดเจนใน พ.ศ. 2479

copyright by MULIC

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2492 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงหน่วยงานท่องเที่ยวขึ้นใหม่ จึงได้มีมติให้กรมโฆษณา การยกร่างโครงการปรับปรุงหน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ในการประชุม เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2492 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมโฆษณาการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยว กรมโฆษณาการได้ทำความตกลงกับกระทรวงเศรษฐการ ซึ่งในสมัยนั้นมีชื่อว่า กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมมาอยู่กับกรมโฆษณาการ สำนักนายกรัฐมนตรี และให้เรียกส่วนงานนี้ว่า "สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว" ใช้งบประมาณของกรมโฆษณาการเป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายของสำนักงานนี้ ต่อมากรมโฆษณาการได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำลังตื่นตัวในประเทศไทยมาก จึงได้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีฐานะเทียบเท่ากอง เรียกว่า "สำนักงานท่องเที่ยว" โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2493

พ.ศ.2502 สำนักงานท่องเที่ยวจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระเรียกว่า "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" มีชื่อย่อว่า "อ.ส.ท." โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502

ในระยะแรกสถานที่ทำการขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อาศัยอาคารของกรมประชาสัมพันธ์เป็นสำนักงาน ต่อมาได้ย้ายมาเปิดดำเนินงาน ณ สำนักงานถนนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2503 ได้ประกอบพิธีเปิด "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2503

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 นั้น มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางรวดเร็ว จำเป็นต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ อ.ส.ท. ให้มีขอบเขตการปฏิบัติงานกว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในด้านการพัฒนา อนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และ การส่งเสริมเผยแพร่ จึงได้มีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ หน่วยงานการท่องเที่ยวของรัฐ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการพัฒนาส่งเสริมเผยแพร่ และ ดำเนินกิจการ เพื่อเป็นการริเริ่มให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวด้วย

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ผ่านการพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอนที่ 72 วันที่ 4 พฤษภาคม 2522 จัดตั้ง "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ขึ้น มีชื่อย่อว่า "ททท." ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีส่วนในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีความก้าวหน้าและสามารถทำรายได้ให้กับประเทศและท้องถิ่นหรือชุมชนต่าง ๆ

copyright by MULIC

อย่างมากมายหลายด้านด้วยกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย www.tat.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค. 2549)

copyright by MULIC

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่นั้นใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม (Qualitative Research) โดยวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยภาคสนามเป็นหลักและใช้ข้อมูลทางเอกสารบ้างในบางส่วนเพื่อที่จะให้ได้ผลการวิจัยที่มีความถูกต้องมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับต่อไปนี้

3.1 การเลือกพื้นที่วิจัย

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในจังหวัดกระบี่ จากการที่เป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว ทำให้ผู้ศึกษาซึ่งเป็นคนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ได้พบเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนอ่าวนาง จนนำไปสู่การค้นพบประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา วิจัยภายในชุมชนอ่าวนางขึ้น

3.2 สำรวจและศึกษาเอกสาร

การสำรวจและศึกษาเอกสารจะศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ทำวิจัย เป็นเอกสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีผลต่อชุมชนเพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิด การเขียนเค้าโครงวิจัยหรือใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการศึกษา

3.3 การศึกษาภาคสนาม

การสังเกต (Observation) สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งวิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมคือการสังเกตชุมชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง

copyright by MULIC

พื้นที่ การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก พฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในชุมชนฯลฯ ในการสังเกตแบบการมีส่วนร่วมก็คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วสังเกตว่าชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร หรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง โดยการสังเกตนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการสังเกตทั้งสองแบบนี้เป็นเวลาหนึ่งปีเต็ม

การสัมภาษณ์ (Interview) มี 2 วิธีคือ การสัมภาษณ์แบบที่เป็นทางการกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งการสังเกตและการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลไว้ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำชุมชน(Key Informants) ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อาวุโส และเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธาราและหมู่เกาะพีพี โดยมีแนวคำถามกลุ่มผู้นำชุมชนที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ 1) สภาพทั่วไปของชุมชน 2) รายได้และค่าใช้จ่ายของคนในชุมชน 3) การปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน 5) สภาพแวดล้อมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน 4) วัฒนธรรมในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง 6) การเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง 7) ชุมชนอ่าวนางควรพัฒนาเรื่องอะไร ซึ่งแนวคำถามจะถามให้เห็นภาพชุมชนอ่าวนางในช่วงเวลา 10 ปี

2. ผู้ประกอบธุรกิจและกิจการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนอ่าวนางและชาดหาดอ่าวพระนาง โดยมีแนวคำถามผู้ประกอบธุรกิจและกิจการที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ 1) สภาพทั่วไปของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง 2) รายได้ในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับใด 3) การปฏิสัมพันธ์ของผู้ประกอบธุรกิจกับคนในชุมชน 4) การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร 5) จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนหรือผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง 6) ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง 7) ผู้ประกอบธุรกิจและกิจการมีส่วนช่วยเหลือชุมชนอย่างไรบ้างจากอดีตถึงปัจจุบันในระยะหลายปีที่ผ่านมา 8) แนวทางในการอยู่ร่วมกันระหว่างธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น

3. ประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนาง โดยแยกเป็นกลุ่มอายุต่างๆ 4 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 10- 20 ปี กลุ่มวัยทำงานอายุ 21- 40 ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ 41- 60 ปี กลุ่มผู้สูงอายุ 61-75 ปี ซึ่งแนวคำถามที่เกี่ยวกับกลุ่มของประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนาง คือ 1) สภาพทั่วไปของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง 2) วิถีชีวิตประจำวัน 3) ความสัมพันธ์ในชุมชน 4) ชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา

4. นักท่องเที่ยวที่มาพักอาศัยและท่องเที่ยวที่บริเวณชาดหาดอ่าวพระนางหรือในชุมชนอ่าวนาง แนวคำถามที่ใช้ถามนักท่องเที่ยว คือ 1) สภาพทั่วไปของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง 2) ทำไมจึงเลือกมาท่องเที่ยวที่อ่าวนาง 3) สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง4)

copyright by MULIC

การปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง 5) ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้างที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานของภาครัฐ และองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ ที่อยู่ในท้องถิ่นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอ่าวนาง มีแนวคำถามดังนี้ 1) สภาพทั่วไปของชุมชนและแหล่งเป็นอย่างไรบ้าง 2) รายได้ของคนในชุมชนอยู่ในระดับใด 3) การปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับการประกอบธุรกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 4) สภาพแวดล้อมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด 5) การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร 6) การเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง 7) ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง 8) ปัญหาในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของรัฐต่อชุมชนมีไหม

6. กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง เช่น ชาวหมู่บ้านใกล้เคียง เป็นต้น

แนวสัมภาษณ์กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะมีทั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์อยู่ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาของชุมชนอ่าวนาง ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตจะใช้วิธีการเข้าไปในชุมชนหรือสถานที่ที่จะเข้าไปข้อมูล เช่น ร้านค้าภายในชุมชน มัสยิด องค์การบริหารส่วนตำบล และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนอ่าวนางเป็นต้น

3.4 การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง มีขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูล โดยการใช้หลักเรื่องของเวลาในการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาว่ามีความถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนอย่างไรบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เวลาศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลเป็นเวลาถึง 1 ปีเต็มเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมากที่สุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ได้จากเอกสารต่าง ๆ มาศึกษาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

copyright by MULIC

2. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งได้บันทึกไว้ในเทปบันทึกเสียงมาถอดความด้วยการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ต้องการ

3. นำข้อมูลตามข้อ 1 และ ข้อ 2 พร้อมข้อมูลที่ได้จดบันทึกไว้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาตรวจสอบความสมบูรณ์และเก็บข้อมูลเสริมในส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ เป็นการนำข้อมูลมาศึกษาหาข้อขัดแย้งกันของข้อมูลเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

4. นำภาพประกอบทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องและความคมชัดของภาพเพื่อใช้ประกอบการนำเสนอรายงานผล

5. นำข้อมูลเนื้อหาทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์และจัดภาพประกอบตามขอบเขตของเนื้อหา

3.6 รายงานผลการศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอผลการศึกษาจะนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์และมีภาพประกอบเนื้อหา

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ฯลฯ

3.7 ระยะเวลาการวิจัย

การเริ่มต้นรู้จักพื้นที่

การเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง และประกอบกับเป็นเป็นคนในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ทำให้ผู้ศึกษาค้นพบประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาวิจัย (ระหว่างเดือนพฤษภาคม– มิถุนายน 2549)

การออกแบบวิจัย

เมื่อได้ประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบการวิจัย (ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2549) จนนำไปสู่การสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์เดือน มกราคม 2550

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลครบตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดั้งนี้ (ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550 – เดือนมิถุนายน 2551)

copyright by MULIC

ศึกษาชุมชนในเรื่องขอบเขตพื้นที่ของชุมชน แนะนำตัวกับคนในชุมชนให้เกิดความสนิทสนมและรู้จักคนในชุมชน (เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนมีนาคม 2550)

ออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล (เดือนมีนาคม – เมษายน 2550)

เก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และ สังเกต (กุมภาพันธ์ 2550 – มีนาคม 2551)

การตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (เดือน เมษายน – มิถุนายน 2551)

การตรวจสอบข้อมูล เมื่อผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในระดับหนึ่ง แล้วจากนั้นผู้ศึกษานำเอาข้อมูลที่ค้นพบและข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วกลับไปตรวจสอบกับชาวบ้าน โดยการนั่งสนทนาตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นแบบตัวต่อตัวบ้างหรือแบบหลายกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเวลาในระยะที่ทำการเก็บข้อมูล แต่การวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน ภายใต้แนวคิดทฤษฎี วิวัฒนาการและการสร้างความทันสมัย

การนำเสนอผลการวิจัย (ระหว่างเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2551)

เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว หลังจากนั้นผู้ศึกษาจึงนำเสนอผลการศึกษาด้วยการเขียนวิธีพรรณนาวิเคราะห์มีภาพประกอบเนื้อหา และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

copyright by MULIC

บทที่ 4
การศึกษาชุมชนอ่าวนาง

ชุมชนอ่าวนางอยู่ในเขตการบริหารและพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง แต่เดิมเป็นสภาตำบลอ่าวนางและได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 2 มีนาคม 2538 แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้ บ้านช่องพลี บ้านอ่าวนาง บ้านคลองแห้ง บ้านนาตีน บ้านทุ่ง บ้านคลองสน บ้านเกาะพีพี บ้านแหลมตง ภูมิประเทศของชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนาง อยู่ห่างจากตัวเมืองกระบี่ไปทางทิศตะวันตก เป็นระยะทาง 16 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 126 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นดิน 50 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 31,250 ไร่) เป็นพื้นน้ำ 76 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ทิศเหนือติดต่อกับตำบลหนองทะเล ทิศใต้และทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลไสไทย ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลอันดามัน

ชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนางมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 5 กิโลเมตร ไม่รวมที่อ่าวไร่เลย์ ลักษณะเป็นชายฝั่งทะเลจมตัวหรือยุบตัว (Submerged Shoreline) อันเกิดจากการยุบตัวของเปลือกโลกใกล้ ๆ กับแนวของแผ่นดิน มีลักษณะเว้าแหว่งสูงชันต่างกัน บางบริเวณมีภูเขาติดกับชายทะเล และมีเกาะน้อยใหญ่เป็นจำนวนมาก ลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขาหินปูนสลับกับป่าชายเลนติดกับทะเลสร้างความงดงามตามธรรมชาติ ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เช่น หาดอ่าวนาง หาดนพรัตน์ธารา (หาดคลองแห้ง) หาดไร่เลย์ เกาะไก่ เกาะปอดะ เกาะพีพี อ่าวมาหยา ทะเลแหวก เป็นต้น

ในพื้นที่ตำบลอ่าวนางมีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ 3 ป่า ได้แก่ 1) ป่าสงวนแห่งชาติหาดน้ำเมา และป่าเขาอ่าวนาง 2) ป่าสงวนแห่งชาติหาดอ่าวนาง และป่าหางนาค และ3) ป่าสงวนแห่งชาติเขาทองป่าไสไทย และป่าอ่าวนาง นอกจากนี้ยังมีการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธาราและหมู่เกาะพีพี ครอบคลุมบางส่วนของแผ่นดินและในทะเลอันดามัน

ภูมิอากาศของชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนางมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน (Monsoon Climate) มีฝนเกือบตลอดทั้งปี เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากทั้งลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิในแต่ละฤดูกาลไม่แตกต่างกันมากนัก คือ อยู่ระหว่าง 16.9 – 37.3 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละประมาณ 2,568.5 มิลลิเมตร ด้วยเหตุที่จังหวัด

copyright by MULIC

กระบี่ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้จึงได้รับมรสุมทั้งสองด้านคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะรับลมอย่างเต็มที่ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ทำให้มีฝนตกมากและมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาวของประเทศพัดผ่านอ่าวไทยได้คลายความหนาวเย็นลงจนหมดสิ้นแต่กลับอุ้มไอน้ำไว้มาก เมื่อพัดเข้าฝั่งและปะทะกับภูเขาทางฝั่งตะวันออกของภาคใต้จึงทำให้ฝนตกทางฝั่งตะวันตก และเป็นเหตุให้ฝนตกน้อยในจังหวัดกระบี่ เพราะอยู่ด้านปลายลม คือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม นอกจากนี้ยังมีมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือถอยไปจะมีลมระหว่างทิศใต้และทิศตะวันออกเฉียงใต้เข้ามาแทนที่ ซึ่งเกิดจากความกดดันอากาศสูง ในทะเลจีนใต้ เป็นลมร้อนและชื้น ลมมรสุมนี้พัดประจำอยู่ตลอด 3 เดือนคือ เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน เป็นสาเหตุทำให้ฝนตกน้อยกว่าระยะอื่น ๆ ของปี

ประชากรตำบลอ่าวนางมีจำนวนทั้งสิ้น 7,487 คน จำแนกเป็นชาย 3,774 คน หญิง 3,704 คน จำนวนครัวเรือน 3,514 ครัวเรือน ประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางประมาณ 10,000 คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งถ้าแยกประชากรในชุมชนอ่าวนางนั้น มีจำนวนประชากร ทั้งสิ้นประมาณ 1,542 คน แบ่งออกเป็นชาย 751 คน หญิง 791 คน จำนวนหลังคาเรือนประมาณ 1,523 ในส่วนของสถานศึกษาในชุมชนอ่าวนางมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง

ในส่วนที่เกี่ยวสถาบันและองค์กรศาสนา เนื่องด้วยประชาชนส่วนใหญ่ของชุมชนอ่าวนางนับถือศาสนาอิสลามจึงทำให้ภายในชุมชนอ่าวนางมีมัสยิด 1 แห่งไว้สำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา – หมู่เกาะพีพี ห้อมล้อมตัวชุมชนอยู่ จากการที่ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง จึงทำให้ภายในชุมชนอ่าวนางมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอย่างครบครัน ไม่ว่าในด้านของความปลอดภัย การสื่อสาร การรักษาพยาบาล และด้านของการอุปโภคบริโภคสิ่งของต่างๆ ก็มีอย่างมากมายหลายอย่างให้ได้รับการบริการและใช้สอย ในส่วนของประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนางนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งในหนึ่งปีจะมีประเพณีการถือศีลอด (ถือบวช) เป็นเวลา 1 เดือน มีวันขึ้นปีใหม่คือ วันฮารีรอยอ การแต่งกายในอดีตจะสวมเสื้อผ้าที่มิดชิด คงเห็นเฉพาะใบหน้าและฝ่ามือเท่านั้น ในปัจจุบันการแต่งกายมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยมากขึ้น พิธีการเข้าสุนัตให้กับเด็กผู้ชาย อายุประมาณ 7 – 15 ปี มีการทำบุญวันคล้ายวันประสูติของท่านศาสดา นบีมูฮำหมัด เป็นเวลา 1 เดือน ซึ่งจะอยู่ในช่วงของเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ส่วนประชากรที่นับถือศาสนาพุทธ จะมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามแบบชาวพุทธ การเข้าวัดฟังเทศน์ฟัง

copyright by MULIC

ธรรม ประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่จะไปวัดที่อยู่ในละแวกที่ใกล้เคียง เช่น วัดไสไทย วัดคลองประสงค์

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนาง ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และสับปะรด แต่ในปัจจุบันพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเริ่มลดลงน้อยลงเรื่อย ๆ เป็นผลมาจากการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวที่ส่งผลให้ราคาที่ดินในเขตชุมชนอ่าวนางและตำบลอ่าวนางสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (www.aonang.go.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค. 2549)

การเดินทางจากกรุงเทพมหานครเข้าไปท่องเที่ยวยังจังหวัดกระบี่หรืออ่าวนางในปัจจุบันมีความสะดวกเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเดินทางโดยเครื่องบินที่ใช้ระยะเวลาไม่ถึง 2 ชั่วโมงก็ถึงจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีอัตราค่าโดยสารประมาณ 2,000 กว่าบาท ในส่วนของการเดินทางโดยรถโดยสารก็จะใช้เวลาเดินทางประมาณไม่เกิน 10 ชั่วโมง ซึ่งมีอัตรา ค่าโดยสารอยู่ที่ 700 – 1200 บาท แล้วแต่จะเลือกโดยสารด้วยรถปรับอากาศวีไอพี 24 ที่นั่งหรือรถปรับอากาศชั้น 1 แต่ถ้าหากนักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายและเป็นส่วนตัวก็สามารถนำรถส่วนตัวมาท่องเที่ยวโดยใช้เวลาประมาณ 10 ชั่วโมงเช่นเดียวกัน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในอ่าวนางเป็นดังนี้

4.1 สภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพการท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนอ่าวนาง

สภาพการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านพื้นที่, (2) ด้านนโยบายของรัฐและท้องถิ่น, (3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน, (4) ด้านการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็น นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวและ (5) ด้านประชากร มีสาระสำคัญดังนี้

4.1.1 ด้านพื้นที่

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีลักษณะพื้นที่ติดกับทะเลอันดามัน และมีภูเขาสลับกับบ้านเรือนและ รีสอร์ท ที่พักต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนดังแผนภาพที่ด้านล่าง

copyright by MULIC

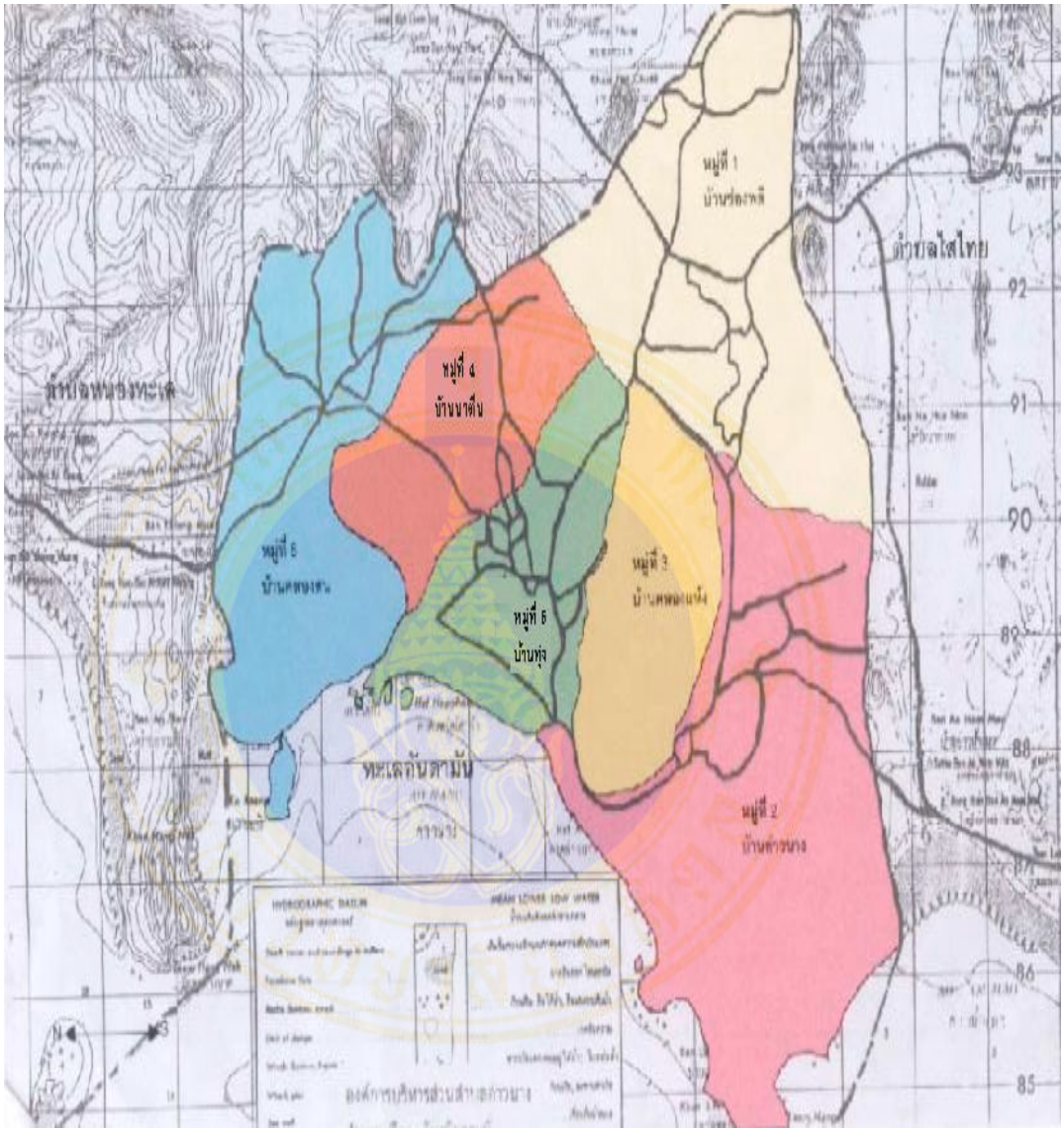

แผนที่ที่ 1 แสดงที่ตั้งของชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

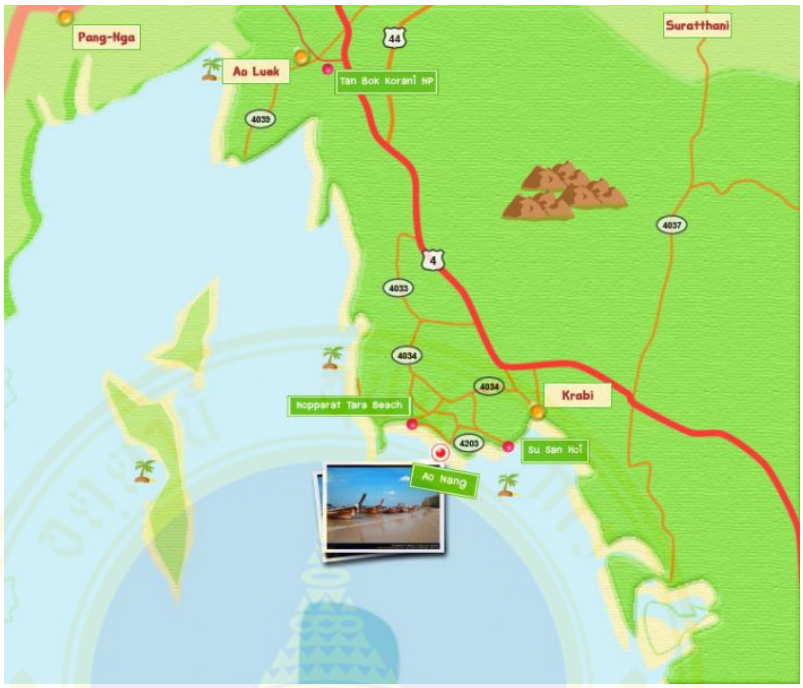

แผนที่ที่ 2 แสดงที่ตั้งชาดหาดอ่าวนาง

แผนที่ที่ 3 แสดงชุมชนอ่าวนางกับชุมชนใกล้เคียง

copyright by MULIC

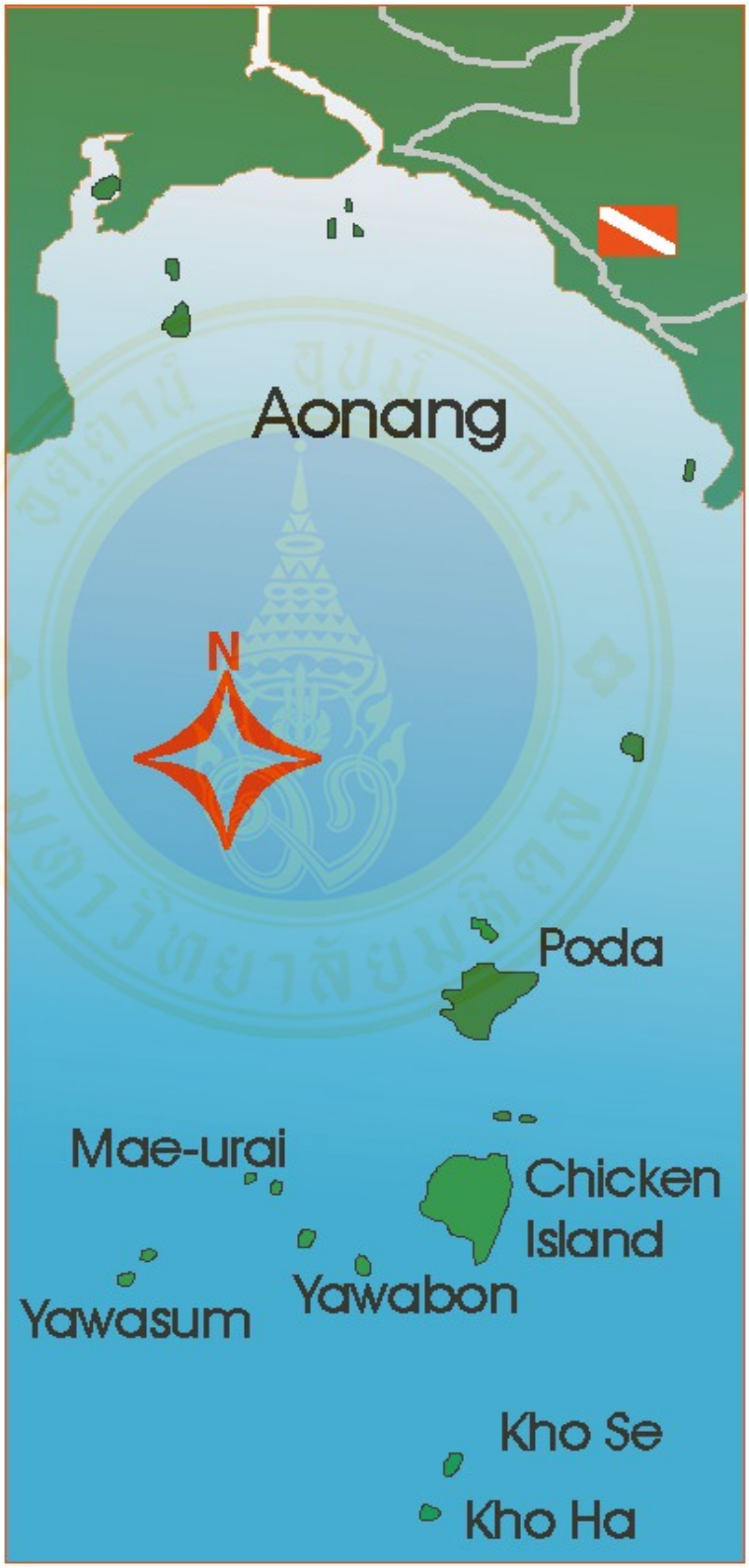

แผนที่ที่ 4 แสดงเกาะแก่งต่าง ๆ บริเวณใกล้เคียงกับชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

แผนที่ที่ 5 แสดงเส้นทางเดินรถ

copyright by MULIC

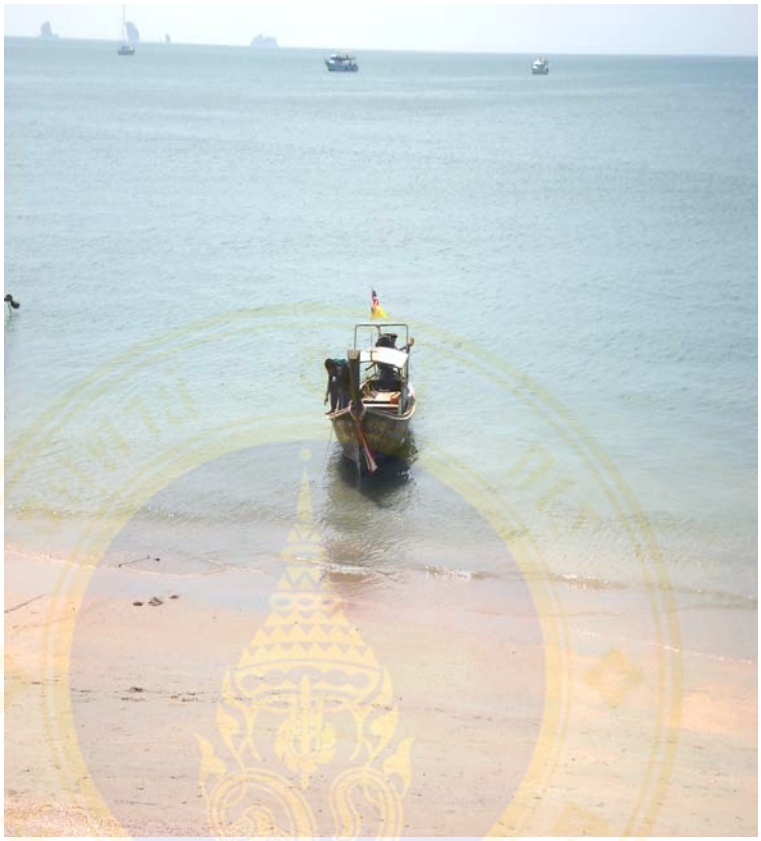

รูปภาพที่ 1 ชายหาดอ่าวนาง

จากแผนที่และภาพพื้นที่ ของชุมชนอ่าวนางทำให้ทราบว่าปัจจุบัน พื้นที่ชุมชนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป ดังคำสัมภาษณ์ของชาวบ้านในชุมชนอ่าวนาง เช่น

ปราณี จงรักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550) ผู้สูงอายุของชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> “…ชุมชนอ่าวนางมีสภาพพื้นที่ ที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์พืช ชาดหาด ภูเขา ทะเล และสัตว์บกสัตว์น้ำมากมายหลายชนิด ซึ่งในพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชมธรรมชาติเหล่านี้ แต่สภาพพื้นที่ของชุมชนอ่าวนางเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วมีความแตกต่างกับปัจจุบันนี้ เป็นอย่างมาก เมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วบริเวณที่ชุมชนอ่าวนางยังมีพื้นที่ป่าและบ้านเรือนของชาวบ้านอยู่เป็นจำนวนมากกว่า ต่างกับปัจจุบันที่มี โรงแรม รีสอร์ท และร้านค้าต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และเป็นผลให้สภาพพื้นที่ของชุมชนเกิดการ

copyright by MULIC

เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่แล้วที่ดินที่ติดริมถนนสายหลักในปัจจุบันจะเป็นที่ดินของนายทุน แต่ก็ยังมีบ้างบางส่วนที่เป็นที่ดินของชาวบ้านดั้งเดิมแต่ไม่มากนัก ส่วนมากแล้วชาวบ้านในท้องถิ่นจะเข้าไปอยู่ในสวนหรือพื้นที่ ที่ห่างจากเส้นถนนหลักไม่มากนัก…”

รูปภาพที่ 2 ถนนลาดยางลาดผ่านตัวชุมชน

ดล มานพ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550) ชาวบ้านผู้สูงอายุในชุมชนอ่าวนาง ได้กล่าวว่า

“…พื้นที่ของคนในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วพื้นที่ที่ติดกับชายหาดหรือทะเล จะเป็นที่ของนายทุน ส่วนพื้นที่ของคนในชุมชนจะขยับออกจากที่เดิมที่ใกล้ชายหาดหรือทะเลขึ้นมาอีก หรือไม่อย่างนั้นบางคนก็จะไปหาซื้อที่ดินข้างนอกชุมชนเพื่อที่จะประกอบอาชีพ และอพยพย้ายถิ่นฐานออกจากชุมชนไป…”

จีรดา ขนานใต้ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2550) เจ้าของร้านเสริมสวย จีน่าบิวตี้ซาลอน ในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

copyright by MULIC

> "... พื้นที่ชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันนี้มีราคาแพงเป็นอย่างมาก เมื่อเทียบกับ 10 ที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางได้เติบโตอย่างมาก จึงทำให้พื้นที่ในชุมชนอ่าวนางมีราคาแพงขึ้น..."

ละไม ขนานใต้ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2550) แม่ค้าขายกล้วยแขกในชุมชนอ่าวนาง อายุ 52 ปี ได้พูดถึงเรื่องพื้นในอ่าวนางว่า

> "... เมื่อก่อนพื้นที่ในอ่าวนางจะเป็นสวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน สวนมะพร้าวของชาวบ้านในชุมชนเกือบทั้งหมด แต่เมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่าน มีการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงทำให้พื้นที่ชุมชนอ่าวนาง ได้กลายเป็นบ้านเรือน ที่พักผ่อนอาศัย โรงแรม และแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง จนส่งผลให้พื้นที่ในชุมชนอ่าวนางปัจจุบันกลายเป็นของนายทุนและคนนอกชุมชน..."

วินัย และเส็ม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550) ชาวบ้านอ่าวนาง อายุ 25 ปี ได้กล่าวถึงเรื่องพื้นที่ของชุมชนอ่าวนางว่า

> "...พื้นที่ของชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นที่ท่องเที่ยวเป็นโรงแรม อาคาร จนทำให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนไปอย่างมากในช่วง 10 ปี..."

ในเรื่องของพื้นที่ของชุมชนอ่าวนางจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านทำให้สามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ในชุมชนอ่าวนางปัจจุบันนี้ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตั้งแต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน พื้นที่ที่มีมูลค่าทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นของนายทุน และพื้นที่ที่อยู่ลึกหรือห่างไกลออกไปจะเป็นพื้นที่ของชาวบ้านอ่าวนาง

วิเคราะห์ด้านพื้นที่

การที่อ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ส่งผลให้สภาพพื้นที่ของชุมชนอ่าวนางเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น จากเดิมที่พื้นที่ในชุมชนอ่าวนางเป็นของคนในชุมชนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ การเกษตรและประมงเป็นหลัก แต่ปัจจุบันกลับกลายเป็นพื้นที่ของนายทุนคนนอกชุมชนที่หันมาปลูกสร้างอาคาร โรงแรม ที่พักและ รีสอร์ท ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คนในชุมชนอ่าวนางในสมัยก่อนยังขาดประสบการณ์และความสามารถที่จะทำให้พื้นที่ของตนเองให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้

copyright by MULIC

เมื่อนายทุนเห็นว่าพื้นที่ในเขตบริเวณชุมชนอ่าวนางเป็นพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทันสมัยและสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ จึงทำให้นายทุนเข้ามากวาดซื้อและจับจองพื้นที่ในชุมชนอ่าวนาง โดยการเข้ามาของนายทุนในชุมชนมาพร้อมกับ “ธุรกิจเงินตรา” ซึ่งเป็นขั้นหนึ่งของทฤษฎีการพัฒนาสู่ความทันสมัย ดังนั้นจากการที่ชาวบ้านในอดีตไม่มีความรู้และความสามารถในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองบวกกับเงินทุนที่เข้ามาจึงทำให้ พื้นที่ของชาวชุมชนอ่าวนางถูกเขยิบและล่าถอยออกจากพื้นที่ ที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจสำคัญของชุมชน จนทำให้ปัจจุบันนี้ชาวชุมชนอ่าวนางบางคนต้องอพยพถิ่นฐานไปพักอาศัยอยู่นอกชุมชน ทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดกระบี่ ส่วนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางก็จะเหลือพื้นที่ของตนเองไม่มากนัก ส่วนมากพื้นที่ของชาวบ้านจะอยู่บริเวณพื้นที่ราบที่ไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งจากการเข้ามาของนายทุนนี้จึงทำให้ในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญและทันสมัยอย่างรวดเร็ว

4.1.2 ด้านนโยบายของรัฐและท้องถิ่น

ชุมชนอ่าวนางมีทรัพยากรทางธรรมชาติหลากหลาย รวมทั้งมีวัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจอีกมากมาย ซึ่งคุณค่าเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมาก ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุสาหกรรมที่ทำรายได้จำนวนมาก ให้กับชุมชนทั้งภาครัฐและท้องถิ่น ต่างก็มีนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมหลักของชุมชน

ในระดับท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาท้องถิ่นดังนี้

“เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัด พัฒนาคุณภาพชีวิต ปลูกจิตสำนึก รักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างมีระบบ ครบถ้วนเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน”

วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางนั้นสอดรับกับแนวนโยบายของจังหวัดกระบี่ ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า **“ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลเชิงอนุรักษ์และสุขภาพ แหล่งเกษตรอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของคุณภาพชีวิตและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”** มาเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อที่จะให้สอดคล้องกันและเดินทางไปในทิศทางเดียวกันระหว่างภาครัฐและท้องถิ่นโดยที่มีการกำหนดพันธกิจไว้ดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
2. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

copyright by MULIC

3. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากพันธกิจดังกล่าวพอที่จะสรุปจุดมุ่งหมายของการพัฒนาทั้งภาครัฐและท้องถิ่นได้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยว และการจัดระเบียบชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว

2. เพื่อที่จะทำให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน

3. เพื่อที่จะลดปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนและท้องถิ่น และรักษาธรรมชาติให้มีความสวยงามและยั่งยืน

4. เพื่อที่จะเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยให้กับประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น

5. เพื่อที่จะให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมเกียติ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550) อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ได้กล่าวว่า

> "...นโยบายหลักของทั้งภาครัฐและท้องถิ่นนั้นส่วนใหญ่แล้วจะไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานหรือการพัฒนาจะได้สอดคล้องกัน ซึ่งในพื้นที่ของชุมชนอ่าวนางนี้จะมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและความร่วมมือของคนในชุมชนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการจัดระเบียบชุมชน การสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน หรือการปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลภาวะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า ปัญหาขยะหรือปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน นโยบายของรัฐและท้องถิ่นนั้น เป็นนโยบายที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งจากนโยบายเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไปของชุมชนได้เป็นอย่างดี..."

อนัน เหล่าเซ็น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2550) ชาวชุมชนอ่าวนางยังกล่าวว่า

> "...นโยบายของท้องถิ่นของชุมชนอ่าวนาง ที่ได้ศึกษาและฟังมาส่วนใหญ่แล้วจะเน้นหนักในเรื่องของการท่องเที่ยวภายในชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

จนบางครั้งทำให้รู้สึกว่า ชุมชนอ่าวนางจะเป็นสินค้าอย่างหนึ่งที่รอคอยคนมาซื้อไป อยากให้นโยบายของภาครัฐและท้องถิ่นได้หันกลับมาคิดว่าควรที่จะเน้นในเรื่องใดก่อน เพราะหากเน้นพัฒนาแต่ด้านการท่องเที่ยวมากจนเกินไปก็อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนได้ ...”

สุนีย์ ห้าฝา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2550) เจ้าของร้านรับเย็บเสื้อผ้าในอ่าวนาง กล่าวว่า

“...ฉันไม่ค่อยได้รับรู้สิ่งที่เกี่ยวกับนโยบายของทั้งภาครัฐและท้องถิ่นเท่าใดนัก เนื่องจากในแต่ละวันก็จะต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพื่อที่จะให้พอกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น...”

รอเฟีย สายนุ้ย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านสูงอายุในชุมชน อ่าวนาง กล่าวว่า

“...ส่วนใหญ่นโยบายของภาครัฐและท้องถิ่น จะเน้นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการท่องเที่ยว คือ การสร้างถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อที่จะได้รองรับกับธุรกิจการท่องเที่ยวที่เข้ามา ...”

พิระมล เหล่าเสบ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านในชุมชนอ่าวนาง

“...นโยบายของรัฐและท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนาง ส่วนใหญ่จะเอื้ออำนวยกับกลุ่มทุนที่มีธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในอ่าวนาง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายในเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานเช่น การตัดถนนลาดยางในพื้นที่ชุมชนอ่าวนาง ที่ทางรัฐและท้องถิ่นต้องเอื้ออำนวยกับกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวเสมอ...”

จากคำกล่าวของชาวบ้านทำให้ทราบว่า เรื่องนโยบายของรัฐและท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนางเน้นในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นหลัก นอกจากนี้ยังเอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้กับกลุ่มทุนหรือนักการเมืองท้องถิ่นบางส่วนด้วยที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้น

copyright by MULIC

วิเคราะห์ด้านนโยบายของรัฐและท้องถิ่น

นโยบายของรัฐและท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนาง มุ่งการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้าน โดยการยึดหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รัฐและท้องถิ่นเป็นหลัก แต่ชาวบ้านหรือคนในชุมชนอ่าวนางกลับมองว่านโยบายของรัฐและท้องถิ่นเอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้แก่นายทุนมากกว่าชาวบ้าน

การศึกษานโยบายของรัฐและท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง พบว่า ทั้งภาครัฐและท้องถิ่นจะเน้นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางภายใต้สมมติฐานที่ว่า การท่องเที่ยวจะนำรายได้สู่ชุมชนเป็นจำนวนมาก และยังสามารถนำไปพัฒนาชุมชนในด้านอื่น ๆ ต่อไป แต่จากการศึกษาจะพบว่ารายได้ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่ จะตกไปสู่กลุ่มนายทุน จะมีเพียงเล็กน้อยที่กระจายสู่ชุมชนและคนในอ่าวนาง เนื่องจากคนในชุมชนอ่าวนางบางส่วนยังคงดำรงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำอยู่ ซึ่งสาเหตุเกิดมาจากการที่รัฐและท้องถิ่นเน้นนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวมากจนเกินไป จนลืมไปว่าการพัฒนาที่ดีและสำคัญที่สุดคือ การพัฒนามนุษย์ นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางเป็น ขั้นเงื่อนไขสำหรับการทะยานสู่ความเจริญเติบโตภายใต้แนวคิดการพัฒนาสู่ความทันสมัยที่เน้นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

4.1.3 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ปัจจุบันชุมชนอ่าวนางมีโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ซึ่งแตกต่างจากเมื่อในอดีตที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก ซึ่งการเกิดขึ้นของโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนหนึ่งน่าจะมาพร้อมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางที่มีมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา

ในส่วนของการคมนาคมการขนส่งทางบก มีถนนหลายเส้นทางตัดผ่านชุมชน จึงทำให้การเดินทางจากจุดสำคัญของจังหวัดกระบี่มายังอ่าวนางเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และยังมีรถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างสถานีขนส่งจังหวัดกระบี่ผ่านตัวเมืองกระบี่และไปยังชุมชนอ่าวนางเป็นประจำทุกวัน การเดินทางจากตัวเมืองกระบี่มายังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอ่าวนางใช้เวลาประมาณ 25 – 30 นาที

ปฐมชัย ไถเอี่ยม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ผู้ประกอบอาชีพขับรถสามล้อเครื่องบริเวณชุมชนอ่าวนาง ได้เล่าว่า

copyright by MULIC

> "...ปัจจุบันนี้ จังหวัดกระบี่ได้มีท่าอากาศยานที่มีความทันสมัย สะดวกสบาย จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดกระบี่สะดวกมากยิ่งขึ้น สนามบินจังหวัดกระบี่จะมีรถแท็กซี่รับจ้างบริการรองรับอยู่ จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากกรุงเทพหรือที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ โดยการเดินทางของสายการบินมายังอ่าวนางจะใช้เวลาไม่เกิน 3-4 ชั่วโมง ก็จะมาถึงอ่าวนาง อย่างสะดวกสบายเพราะว่าตลอดเส้นทางมีถนนลาดยางตลอดเส้นทางและมีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ อยู่ด้วย และในส่วนของการคมนาคมขนส่งทางน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวชมธรรมชาติต่าง ๆ ทางทะเลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องด้วยอ่าวนางมีท่าเรือหางยาวรอรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปเที่ยวเกาะแก่งต่าง ๆ อยู่ประมาณ 3-4 จุด ด้วยกัน ซึ่งจุดที่สำคัญ ๆ มีประมาณ 2 จุดคือ จุดที่อยู่ใกล้กับสถานีตำรวจภูธรย่อยอ่าวนางและจุดที่อยู่ใกล้กับโรงแรมกระบี่รีสอร์ท ซึ่งทั้งสองจุดนี้จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นอย่างมาก..."

ในชุมชนอ่าวนางมี กลุ่ม ชมรมและสหกรณ์ที่เกี่ยวการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ประมาณ 6 กลุ่มด้วยกัน คือ ชมรมเรือหางยาวอ่าวนาง สหกรณ์เรือหางยาวบริการตำบลอ่าวนาง จำกัด

กลุ่มสามล้อเครื่องรับจ้าง กลุ่มรถตุ๊กตุ๊ก กลุ่มรถแท็กซี่ป้ายดำ ซึ่งสามกลุ่มนี้ยังไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกกฎหมาย แต่เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านในการที่จะประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง แต่มีปัญหาติดขัดในเรื่องกฎหมายข้อบังคับจนทำให้ไม่สามารถจดทะเบียนอย่างถูกต้องได้ ค่าโดยสารของกลุ่มเหล่าจะคิดเป็นระยะทางหรือตามที่ตกลงกับนักท่องเที่ยว และเป็นสิ่งที่ยากจะกำหนดควบคุม ราคาโดยสาร หรือความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

บุญชู จงพล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2550) เจ้าของโรงนวดริมชาดหาดอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...ในปัจจุบันโครงสร้างขั้นพื้นฐานภายในชุมชนอ่าวนาง ได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมาก เช่น การเดินทางเข้ามาในอ่าวนาง ก็มีความสะดวกสบายเป็นอย่าง มีถนนลาดยางผ่านหลายสาย มีรถวิ่งเข้าออกตลอดทั้งวัน..."

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 3 เรือหางยาวโดยสาร

รูปภาพที่ 4 รถโดยสารจากสนามบินกระบี่สู่ชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 5 รถโดยสารจากตัวเมืองกระบี่วิ่งไปสู่ชุมชนอ่าวนาง

รูปภาพที่ 6 รถโดยสารสามล้อเครื่อง

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 7 รถโดยสารตุ๊กตุ๊ก

รูปภาพที่ 8 รถตู้โดยสาร

นอกจากเรื่องของการเดินทางเข้ามาในชุมชนอ่าวนางแล้วยังมีเรื่องอาหารการกินของชุมชนที่มีมากมายหลายรูปแบบให้เลือกรับประทาน ทั้งนี้เนื่องมาจาก

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจึงทำให้อุดมไปด้วยร้านอาหารมากมายหลายรูปแบบให้เลือกรับประทานไม่ว่า จะเป็นอาหาร ไทย จีน อิสลาม หรือ อาหารนานาชาติหลาย

copyright by MULIC

ระดับ ภัตตาคาร โรงแรม ร้านอาหารทั่วไป และร้านอาหารริมถนนบนฟุตบาตที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดบริเวณให้ชาวบ้านได้ค้าขายทำมาหากิน จากการบอกเล่าของ

สมนึก เอ่งฉ้วน (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2550) ไกด์นำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวอันซีนเอ็กคลูซีพ กล่าวว่า

> "...ส่วนใหญ่แล้วอาหารที่อยู่ตามภัตตาคาร โรงแรมนั้นจะมีแต่นักท่องเที่ยวที่เข้ารับประทานเพราะอาหารส่วนใหญ่จะมีราคาค่อนข้างแพง ในส่วนของร้านอาหารทั่วไปและร้านอาหารริมถนนบนฟุตบาตที่เป็นรถเข็นคนที่มารับประทานจะเป็น ชาวบ้าน พนักงานบริษัทหรือลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในบริเวณชุมชนอ่าวนาง ซึ่งมีจำนวนมาก และอาหารเหล่านี้มีราคาไม่แพงมากนักแต่ถ้าเปรียบเทียบกับราคาค่าอาหารของพื้นที่อื่นที่อยู่นอกเหนือแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอ่าวนางแล้ว อาหารแถวชุมชนอ่าวนางก็ยังแพงกว่าที่อื่น..."

นอกจากนี้ อุประดิษฐ์ แสงแก้ว (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านอ่าวนาง ยังกล่าวว่า

> "...ในอดีตชุมชนอ่าวนางอุดมสมบูรณ์ไปด้วยข้าวปลาอาหาร ชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำอาหารรับประทานกันเอง ซึ่งต่างจากกับปัจจุบันที่มีการแข่งขันเรื่องการทำมาหากินกันมากขึ้น จึงทำให้ชาวบ้านต้องซื้ออาหารมารับประทานกัน เป็นผลให้มีร้านอาหารทั่วไปเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางครอบครัวที่ประกอบอาหารรับประทานกันเองเหมือนในอดีตที่ผ่านมา..."

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 9 ร้านอาหารฟาส์ตฟูด

รูปภาพที่ 10 ร้านขายอาหารริมฟุตบาต

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 11 ร้านอาหารต่างๆในชุมชน

จากการที่มีนักท่องเที่ยวและผู้ที่เข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมากนั้นมีผลทำให้ที่พักอาศัยในชุมชนมีเพิ่มมากขึ้นซึ่งจากการศึกษา พบว่า

ในปัจจุบันชุมชนอ่าวนางมีที่พักอาศัยจำนวนมากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนของชาวบ้านดังเดิมที่อยู่อาศัยในชุมชนมาตั้งแต่บรรพบุรุษหรือบ้านเรือนของผู้ที่เข้ามาที่หลังในช่วงที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจนถึงปัจจุบันนี้

สมเกียติ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2550) อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ได้กล่าวว่า

> “...ที่พักอาศัยในชุมชนอ่าวนางสามารถแบ่งออกได้เป็น
>
> บ้าน สำหรับคนท้องถิ่นเดิมที่อยู่อาศัยมานานหลายปี แต่ปัจจุบันนี้ลดน้อยลง เพราะคนท้องถิ่นเดิมมีการขายที่ดินแล้วไปตั้งรกรากที่อื่น ๆ บ้างเล็กน้อย
>
> บ้านเช่า ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านที่คนเข้ามาทำงานในพื้นที่ชุมชนอ่าวนาง มาเช่าไว้เป็นที่พักอาศัยเพื่อที่จะได้อยู่ในพื้นที่เหล่านี้ในการเดินทางไปทำงานได้สะดวก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบ้านเช่าเหล่านี้จะเป็นของคนในท้องถิ่นดั้งเดิม มีบ้างที่เป็นของนายทุนทั่วไป ลักษณะของบ้านเช่าส่วนใหญ่จะไม่ใหญ่มากนักมากนัก ราคาของบ้านเช่าจะมี ตั้งแต่ 1200- 5,000 บาทแล้วแต่สภาพของบ้านหลังนั้น ๆ

copyright by MULIC

โรงแรมและ รีสอร์ท จะเป็นของนายทุน แต่ก็มีที่เป็นของชาวบ้านดั้งเดิมอยู่ด้วยไม่มากนัก ผู้ที่มาพักอาศัยส่วนมากจะเป็นนักท่องเที่ยว ในชุมชนอ่าวนางนั้นจะมีโรงแรมและรีสอร์ทเป็นจำนวนมากที่ไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักอาศัย ราคาที่พักของโรงแรมและรีสอร์ทในชุมชนอ่าวนางมีหลายราคาด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นราคาหลักพันจนถึงหลักหมื่นขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของโรงแรมและรีสอร์ทนั้น ๆ...”

รูปภาพที่ 12 บ้านเรือนในชุมชน

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 13 อาคารพาณิชย์ในชุมชน

รูปภาพที่ 14 โรงแรมและที่พักในชุมชน

นอกจากนี้ในชุมชนอ่าวนางมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานหลายอย่างไม่ว่า จะเป็นไฟฟ้า ประปา และอื่น ๆ

สุชาติ สายคำ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550) ชาวบ้านชุมชนอ่าวนางที่มาประกอบอาชีพขับรถสามล้อเครื่องรับจ้างกล่าวว่า

copyright by MULIC

> "...นับตั้งแต่การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ามายังในชุมชนอ่าวนาง เมื่อประมาณสิบกว่าปีที่ผ่านมา ชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า ประปา และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ ที่เข้ามายังชุมชนหลายด้านด้วยกันอย่างทั่วถึง การเข้ามาของสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน สุชาติ สายคำ ยังมองว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่มีข้อเสียอยู่ก็คือเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้เพิ่มขึ้นของคนในชุมชน..."

ฉันทนา แย้มยิ่ง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 เมษายน2550) แรงงานที่เข้ามาทำงานในอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การที่ชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอย่างครบครัน มีทั้งผลดีและผลเสียต่อชุมชนหลายอย่างด้วยกัน ตัวอย่างเช่น การมีไฟฟ้าอย่างทั่วถึงจะส่งผลดีในเรื่องความปลอดภัยของคนในชุมชน ส่วนข้อเสียก็คือคนจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นต้น..."

รอเฟีย สายนุ้ย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านสูงอายุในอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การที่ชุมชนอ่าวนางมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากนั้น มีทั้งผลดีและผลเสียกับชุมชน แต่อย่างไรก็ต้องยอบรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนาง..."

จากข้อมูลและคำพูดของชาวบ้านทำให้ทราบว่าในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนอ่าวนางมีมากมายหลายด้านด้วยกัน ซึ่งบางด้านก็ส่งผลดีกับชุมชนและบางด้านก็นำผลเสียมาให้กับชุมชนอ่าวนาง หรือในบางด้านก็ส่งทั้งผลดีและผลเสียพร้อมกันไป

วิเคราะห์ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีความเจริญเติบโตของชุมชนอ่าวนาง มีผลทำให้ถนนลาดยางผ่านตัวหมู่บ้าน ซึ่งตลอดสองข้างทางของถนนจะมีบ้านเรือน ร้านค้า โรงแรม รีสอร์ท และชายหาดยาวจนไปถึงหมู่บ้านอื่น ถนนสายหลักนั้นจะมีถนนซอยหลายสายด้วยกัน ส่วนใหญ่แล้วถนนซอยเหล่านี้จะมีการลาดยาง

copyright by MULIC

หรือปูคอนกรีตเป็นอย่างดี นอกจากนี้ไฟฟ้า น้ำประปาและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่ความจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวก็ได้เกิดขึ้นหลายอย่างด้วยกัน ทั้งนี้เพราะตัวชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่และมีการเข้ามาของประชากรจำนวนมาก ดังนั้นโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนอ่าวนางจึงมีอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ชุมชนหนึ่ง

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนอ่าวนางมีประโยชน์อย่างมากในด้านของธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง แต่จากคำพูดของชาวบ้านก็พบว่าเมื่อมีการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นขึ้นมา เช่น การมีถนนลาดยางผ่านในชุมชนมีผลทำให้มีจำนวนรถวิ่งเข้าออกชุมชนอ่าวนางในแต่ละวันเป็นจำนวนมากจนทำให้อากาศในชุมชนมีมลพิษมากขึ้น และมีเสียงรบกวนอีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมากที่ชุมชนอ่าวนางมีอากาศที่บริสุทธิ์และปลอดจากเสียงรบกวน นอกจากนี้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนอ่าวนาง เป็นการพัฒนาภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาสู่ความทันสมัยที่อยู่ในขั้นการทะยานสู่ความเจริญเติบโต เพื่อที่จะสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เข้ามาท่องเที่ยวในอ่าวนาง แต่คนในพื้นที่ชุมชนอ่าวนางเป็นเพียงผู้ที่ได้รับผลกระทบในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ซึ่งผลกระทบของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีทั้งที่เป็นผลในด้านบวก เช่น ความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำแต่งตัวและการเดินทาง ในส่วนผลกระทบด้านลบ เช่น ความสะดวกสบายในการเดินทางก็มีผลทำให้ค่าจ่ายเพิ่มขึ้น หรือการเข้ามาของกลุ่มมิจฉาชีพมากขึ้น การพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานจึงควรที่จะศึกษาให้ละเอียดรอบคอบเสียก่อน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาและรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ใช่ให้การพัฒนาเป็นตัวกำหนดชุมชน

4.1.4 ด้านการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง ได้รับการพัฒนาในช่วงระยะแรกประมาณ 10-15 ปีที่ผ่านมา ในขณะนั้นชื่อเสียงของอ่าวนางยังไม่เป็นที่รู้จัก จนกระทั่งรัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงขึ้นมา โดยการจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ ขึ้นมาหลายโครงการด้วยกันไม่ว่า จะเป็นโครงการเที่ยวเมืองไทยไม่ไปไม่รู้ หรือว่าการโครงอเมสซิ่งไทยแลนด์ จนมาถึงโครงการอันซีนอินไทยแลนด์ จากโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ชื่อเสียงของอ่าวนางเป็นที่รู้จักของคนทั้งไทยและต่างประเทศมากขึ้น ในเรื่องของความสวยงามของของแหล่งท่องเที่ยวอ่าวนางมีหาดทรายที่ขาวละเอียดกับน้ำทะเลที่ใสสะอาดเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของอ่าวนางเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศและชุมชนได้ประมาณ 10,000 ล้านบาทของแต่ละปีฤดูกาลท่องเที่ยว ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายใน

copyright by MULIC

ชุมชนอ่าวนางตื่นตัวเป็นอย่างมาก จนทำให้เกิด โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล บริษัทนำเที่ยว และการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายเสื้อผ้าและของทีระลึก ผับบาร์ นวดแผนไทย

ชุมชนอ่าวนางมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหาดทรายและทะเลที่สวยงามแห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่จาการที่เฝ้าสังเกตผู้ที่เข้ามาเที่ยวบริเวณชายหาดอ่าวนาง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะช่วงที่อยู่ฤดูการท่องเที่ยวอ่าวนางและจังหวัดกระบี่ ก็คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายนจนถึงปลายเมษายนของทุกปี ในช่วงนี้จะมีนักท่องเที่ยวมากกว่า ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มาท่องเที่ยวในช่วงนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ

นิตยา ศรีงาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของโรงนวดแผนไทยและน้ำมันริมชาดหาดอ่าวนาง กล่าวว่า

> “...ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอ่าวนางมีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศจะมาจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนียเวียเป็นหลัก อาจเป็นเพราะในช่วงการท่องเที่ยวของอ่าวนางนั้น กลุ่มประเทศสแกนดิเนียเวียเป็นช่วงฤดูหนาวของเหล่าประเทศนั้นพอดี...”

จากคำกล่าวของนิตยา ศรีงาม ก็ไปสอดคล้องกับ พรนรา เทพนุ้ย(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของกิจการโรงนวดน้ำมันและนวดแผนไทย ว่า

> “...นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอ่าวนางจะเป็นชาวต่างประเทศ ที่เห็นมากก็จะมาจากประเทศสวีเดน ฟินแลนต์ และกลุ่มประเทศที่มีอากาศหนาวเย็นต่าง ๆ ...”

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนางทำให้ทราบว่าเมื่อ ปี 2546-2547 มีนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และสร้างรายได้เป็นมูลค่าดังนี้ (aonang.go.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค.2549)

copyright by MULIC

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว	รายได้
2546	1,373,678 คน	17,465.98 ล้านบาท
2547	1,530,954 คน	19,325.37 ล้านบาท

จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (www.tat.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค.2549) จังหวัดกระบี่พบว่าในปี 2548 นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศได้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดกระบี่ ประมาณ 868,678 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 549,418 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 319,260 คน อาจกล่าวได้ว่า ร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดกระบี่ จะพำนักอาศัยอยู่ในเขตตำบลอ่าวนาง ซึ่งได้แก่ เกาะพีพี อ่าวไร่เลย์ หาดอ่าวนาง หาดนพรัตน์ธารา เป็นต้น ทำให้รายได้เฉลี่ยตัวหัวของประชากรในชุมชนอ่าวนางสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรจังหวัดกระบี่มากกว่าถึงร้อยละ 30 เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพธุรกิจท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางที่มีชื่อเสียงได้แก่ หาดอ่าวนางและอ่าวไร่เลย์ หาดอ่าวนางมีลักษณะเด่นคือ มีหาดทรายที่ขาวเนียนละเอียด และมีน้ำทะเลที่ใสสะอาดเหมาะแก่การพักผ่อนอาบแดดของนักท่องเที่ยว ส่วนอ่าวไร่เลย์นั้น เป็นอ่าวที่อยู่ห่างหาดอ่าวนางพอสมควร การเดินทางไปอ่าวไร่เลย์จำเป็นจะต้องนั่งเรือหางยาวไปยังอ่าวไร่เลย์ ค่าโดยสารไปกลับตกอยู่ที่ 120 บาทต่อคน อ่าวไร่เลย์เป็นอ่าวที่มีที่พักโรงแรม รีสอร์ท รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืนที่อ่าวไร่เลย์ จุดเด่นของอ่าวไร่เลย์ คือ การที่ชาดหาดของอ่าวไร่เลย์มีหาดทรายที่ขาวละเอียด มีน้ำทะเลสีฟ้าคราม และมีความสงบเงียบ เพราะอยู่ห่างจากฝั่งพอสมควร จุดเด่นของอ่าวไร่เลย์ที่สามารถเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่อ่าวไร่เลย์ได้อีกอย่างก็คือ การมีกิจกรรมการปีนหน้าผาที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก

อุไร รักดี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2550) ชาวบ้านอ่าวนาง ได้พูดในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนางว่า

> “...การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางมุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกสบายและทันสมัย แต่จากการสังเกตพบว่า ตัวชาวบ้านมีความพร้อมน้อยมากในการที่จะร่วมจัดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว...”

copyright by MULIC

Erik Olsen (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2550) นักท่องเที่ยวชาวเดนมาร์ก ที่เข้ามาท่องเที่ยวในอ่าวนางได้กล่าวว่า

> "...สาเหตุที่เลือกมาท่องเที่ยวที่อ่าวนาง เพราะชายหาดอ่าวนางเป็นชายหาดที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อนอาบแดด และ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะไปเที่ยวชมเกาะแก่งต่าง ๆ ในบริเวณใกล้เคียงได้อย่างสะดวกสบายอีกด้วย..."

Jari Niemi (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2550) นักท่องเที่ยวชาวฟินส์แลนด์ กล่าวว่า

> "... อ่าวนาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่วิเศษที่สุดที่หนึ่งที่เคยพบเห็นมา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความมีน้ำใจของผู้คนที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสกับคน ต่างชาติ ต่างภาษา ต่างศาสนา หรือแม้กระทั่งธรรมชาติที่สวยสดงดงามไม่ว่า จะเป็นหาดทราย น้ำทะเล หรือแก่งผาต่าง ๆ ที่ยังคงเป็นธรรมชาติอย่างมาก..."

Stefan Kaleva (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2550) นักท่องเที่ยวชาวสวีเดน กล่าวว่า

> "... การที่ได้มาท่องเที่ยวที่อ่าวนาง เป็นการท่องเที่ยวที่ประทับใจอย่างมาก ถ้าหากเป็นไปได้อนาคตภายภาคหน้าจะมาท่องเที่ยวที่อ่าวนางอีก..."

Vellu Lehtdnen (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2550) นักท่องเที่ยวชาวฟินส์แลนด์ กล่าวว่า

> "...อ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ผู้คนในชุมชนน่ารัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย อาหารการกินก็มีมากมายให้เลือก ในเรื่องของความปลอดภัยก็ถือว่าอยู่ในขั้นที่ดีเลยทีเดียว ซึ่งการมาเที่ยวที่ที่อ่าวนางนี้ทำให้รู้สึกถึงความคุ้มค่าที่มาเที่ยวที่นี้เป็นอย่างมาก..."

สุคนธ์ หนูช่วย(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2550) ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวอันซีน เอ็กคลูซีพ ผู้คร่ำวอดอยู่ในธุรกิจนำเที่ยวของอ่าวนางมากกว่า 10 ปีบอกว่า

> "... สาเหตุที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่อ่าวนาง เป็นเพราะแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางมีความสวยงาม ไม่ว่าจะเป็นน้ำทะเล

copyright by MULIC

หรือเม็ดทรายตามชายหาดที่มีความขาวละเอียดเป็นอย่างมาก อีกอย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ การที่คนในชุมชนมีลักษณะเป็นมิตร มีอัธยาสัยที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ชอบช่วยเหลือ เช่นเมื่อนักท่องเที่ยวต้องการทราบอะไร หรือจะไปจุดไหนของชุมชน ชาวบ้านก็ยินดีเป็นอย่างมากที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มใจ จนเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ จนทำให้นักท่องเที่ยวต้องกลับมาเที่ยวที่อ่าวนางใหม่อีกครั้ง หรือบางคนก็จะกลับมาท่องเที่ยวที่อ่าวนางอีกหลาย ๆ ครั้ง จนสนิทสนมกับชาวบ้านหรือไกด์นำเที่ยวไปเลย…”

สมนึก เอ่งฉ้วน(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2550) ไกด์นำเที่ยวผู้คลำ่าวอดกับธุรกิจการท่องเที่ยวมานับสิบปี กล่าวว่า

“…การท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่โดยเฉพาะอ่าวนางในปัจจุบัน มีการจัดการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานมากขึ้น สังเกตจากการที่มีการจัดตั้งสมาคมและชมรมต่าง ๆ เกิดขึ้น หลายปีที่ผ่าน สมาคมและชมรมต่างๆ เหล่านี้มีส่วนในการช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่และอ่าวนาง แต่บางครั้งก็เป็นการเข้ามาเพื่อต้องการให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้องก็มีเช่นกัน…”

อธิพงษ์ มรรยาวุฒิ ช่างวาดรูป (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 พฤษจิกายน 2550) ในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

“…เท่าที่สังเกตการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง มีการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นไปตามอิสระ ใครจะทำอะไรก็แล้วแต่ไม่จำเป็นที่จะต้องคำนึงชุมชนมากนัก ถ้าหากใครมีเงินมีอำนาจก็สามารถสร้าง อะไรก็ได้ในชุมชนอ่าวนาง ซึ่งชาวบ้านก็ต้องคอยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวไม่มีบทบาทอะไรมากนัก…”

เกรียงศักดิ์ แก้วตา วัยรุ่นที่มาใช้แรงงานในชุมชนอ่าวนาง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2550) กล่าวว่า

“…ผมเดินทางมาจากเชียงรายเพื่อมาทำงานในอ่าวนางหลายปีแล้ว เนื่องจากที่อ่าวนางมีเศรษฐกิจที่ดีสามารถหางานทำได้ง่าย แต่ในเรื่อง

copyright by MULIC

ของการจัดการท่องเที่ยว ตนคิดว่าการจัดการท่องเที่ยวในอ่าวนางเน้นในเรื่องของการสร้างรายได้ให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหลักมากกว่าชุมชน…”

วิภาพร ขันสิงห์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2550) พนักงานโรงแรมแห่งหนึ่งในอ่าวนาง กล่าวว่า

“…ในช่วงฤดูการท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่อ่าวนางเป็นจำนวนมาก ทางโรงแรมจะมีการรับพนักงานเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม แต่ช่วงหลังฤดูการท่องเที่ยวนั้นทางโรงแรมจะมีการลดพนักงานลง โดยการให้หยุดทำงานชั่วคราวก่อน ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับตัวของพนักงานเองที่จะต้องว่างงานประมาณ 4 -5 เดือน ซึ่งในช่วงนี้ทำให้พนักงานโรงแรมบางแห่งมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก จนต้องลาออกจากโรงแรมแล้วไปหางานทำที่มั่นคงกว่า พนักงานหลายคนมีทัศนคติกับเจ้าของโรงแรมหรือเจ้าของกิจการว่ามีความเห็นแก่ตัว ไม่มีความรับผิดชอบต่อพนักงานที่หาเช้ากินค่ำเลย จนบ้างครั้งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา หากมองในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนาง มีบางโรงแรมหรือบางกิจการที่มีการจัดการการท่องเที่ยวได้ดีและบางแห่งก็ไม่ได้เรื่องเลย ดังนั้นจึงอยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนางในเรื่องต่าง ๆ ให้มากขึ้น ไม่ใช่ที่จะไปให้ความช่วยเหลือแต่นายทุนหรือเจ้าของกิจการเท่านั้น ควรที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในชุมชนหรือผู้ที่เข้ามาทำงานในอ่าวนางนี้ด้วย…”

สมเกียรติ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของสมเกียรติบุรี รีสอร์ท แอนด์ สปา ได้กล่าวว่า

“… การจัดการท่องเที่ยวของทางรีสอร์ทจะมีแนวนโยบาย คือ พนักงานส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชน หรือคนในจังหวัดกระบี่เพื่อที่จะทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวได้แพร่กระจายไปสู่ชุมชนอย่างทั่วถึงให้มากที่สุด และในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีทางรีสอร์ทจะอนุญาตให้พนักงานได้ไปปฏิบัติศาสนากิจของตนตามที่เหมาะสม อาทิเช่น พนักงานที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีการอนุญาตให้ไปประกอบพิธีละหมาดใน

copyright by MULIC

มัสยิดประจำทุกวันศุกร์ เพื่อที่จะให้พนักงานสามารถรับรู้ข่าวสารของชุมชนหรือร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการส่งเสริมในเรื่องความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และในส่วนของเรื่องการบริการทางรีสอร์ทจะกำชับและกวดขันให้พนักงานทุกคนมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวหรือผู้คนในชุมชน เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดและประเทศ…”

สัน และลิ้น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2550) ชาวชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

“…การจัดการท่องเที่ยวในอ่าวนางยังไม่ดีพอ เพราะว่ายังมีปัญหาต่าง ๆ หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของน้ำเสีย ขยะมูลฝอยหรือปัญหาการเพิ่มปริมาณของประชากรในชุมชนอย่างรวดเร็ว จนไม่สามารถทราบได้ว่าคนไหนคือคนอ่าวนางหรือคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาทำงานในอ่าวนาง การเพิ่มขึ้นของปริมาณประชากรทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมายหลายด้ายด้วยกัน…”

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนาง ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ (www.krabi.go.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค.2549) นำเอาแนวนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดกระบี่และในอ่าวนาง มีหัวข้อหลักอยู่ 5 หัวข้อ คือ

1.ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สร้างงานให้กับประชาชนและเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

2. ส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานด้านการตลาดเชิงรุก การเพิ่มตลาดใหม่และตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อเร่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกำหนดจุดขายของประเทศไทย (Positioning Thailand) ให้มีความชัดเจน

3. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในระดับในประเทศและต่างประเทศ ในการส่งเสริมและพัฒนาตลาดท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อร่วมมือขจัดอุปสรรคทางการท่องเที่ยว และเป็นหนทางก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย

copyright by MULIC

4. มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อน (Driving Force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและมีศักยภาพทางการแข่งขันระดับนานาชาติ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล รวมทั้ง พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรในบทบาทเชิงวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาด

5. เร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (E-TOURISM) เพื่อรองรับการทำธุรกรรมบนระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต และการดำเนินการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการดำเนินงานด้านการตลาดระบบสารสนเทศ โดยมีกลไกในการควบคุมและป้องปราบเพื่อเป็นหลักประกันในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

รูปภาพที่ 15 บล็อกนวดริมชายหาดอ่าวนาง

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 16 นักท่องเที่ยว

รูปภาพที่ 17 สหกรณ์หรือสมาคมที่เกิดขึ้นในอ่าวนาง

copyright by MULIC

รูปภาพที่ 18 การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวงานวันลอยกระทงในอ่าวนาง

จากการสังเกตและพูดคุยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางกับบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเห็นว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางมีการพัฒนาภายใต้นโยบายที่ภาครัฐและท้องถิ่นได้วางไว้แล้วในแต่ละปี แต่การเติบโตในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนหลายด้านด้วยกัน เนื่องจากผู้ที่มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นภาครัฐและเอกชน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวน้อยมาก

วิเคราะห์ด้านการจัดการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกันจัดการท่องเที่ยวด้วยกัน 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชนคือคนในชุมชนอ่าวนาง ภาครัฐมีบทบาทในฐานะผู้ควบคุม ดูแลรักษาโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ในส่วนของภาคเอกชนมีบทบาทในการเป็นผู้ประกอบการและการให้บริการด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง ซึ่งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มักจะเป็นกลุ่มนายทุนคนไทยและกลุ่มทุนต่างชาติที่อยู่นอกพื้นที่ชุมชนอ่าวนาง และในส่วนของภาคประชาชนส่วนใหญ่แล้วจะมีบทบาทในเรื่องการเฝ้าระวังดูแลรักษาให้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนนอกจากนี้ก็ยังเป็นแรงงานสำคัญในธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

ด้วย แต่จากศึกษาพบว่าการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางจะอยู่ในรูปลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำ ในส่วนของภาครัฐ รัฐก็ทำไปตามนโยบายจากส่วนกลาง ในส่วนของภาคเอกชนก็ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักซึ่งภาคเอกชนมีพลังอำนาจในการกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในอ่าวนางเป็นอย่างมาก และส่วนภาคประชาชนก็มีการรวมกลุ่มเพื่อที่เรียกร้องสิทธิในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้างเล็กน้อย แต่ส่วนใหญ่แล้วภาคประชาชนในอ่าวนางค่อนข้างมีพลังในการเรียกร้องหรือช่วยในการกำหนดการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนางน้อยมาก จากการศึกษาจะเห็นว่าภาคเอกชนมีบทบาทเป็นอย่างมากในการที่จะกำหนดนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง แต่อย่างไรก็ตามหากมีการกำหนดนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางที่ดีและมีมาตรฐานควบคุม ป้องกัน แก้ไข ผลกระทบที่จะตามมาแล้วละก็จะทำให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วนของชุมชนอ่าวนางและสังคมไทยได้

การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาสู่ความทันสมัยที่มีผลโดยตรงต่อชุมชนอ่าวนาง ดังนั้นรัฐและภาคเอกชนควรที่จะให้ชาวชุมชนอ่าวนางได้ร่วมกันจัดการ การท่องเที่ยวในอ่าวนางให้มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพื่อจะทำให้เกิดการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้กับคนชุมชนท้องถิ่นที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น

4.1.5 ด้านประชากร

ประชากรในชุมชนอ่าวนาง มีจำนวนประชากร ทั้งสิ้นประมาณ 12,000 คน เป็นประชากรที่มีทะเบียนบ้านในชุมชนอ่าวนาง1,542 แบ่งออกเป็นชาย 751 คน หญิง 791 คน จำนวนหลังคาเรือนประมาณ 1,523 ครัวเรือน ในจำนวนประชากรที่มีทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ที่ชุมชนอ่าวนางเกือบร้อยเปอร์เซ็นนับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นชุมชนอ่าวนางยังมีจำนวนประชากรแฝงประมาณ 10,000 คน ส่วนมากเป็นคนเข้ามาทำงานในชุมชนชนอ่าวนาง ไม่ว่าจะเป็นงานร้านอาหาร โรงแรม ร้านขายของที่ระลึก หรืองานบริการต่าง ๆ เป็นต้น ประชากรแฝงเกือบ 90 เปอร์เซ็น จะนับถือศาสนาพุทธ

สมเกียรติ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของสมเกียรติบุรี รีสอร์ท แอนด์ สปา และอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง กล่าวว่า

> “... ประชากรในชุมชนอ่าวนางเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเข้ามาของการท่องเที่ยว ทำให้เกิดตลาดแรงงานขึ้นเป็นจำนวนมากในชุมชนอ่าวนาง จึงทำให้มีการเข้ามาของประชากรเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะมาทำงาน จนทำให้ประชากรเพิ่มขึ้นจากเมื่อ 10 ปีที่แล้วเป็นจำนวนมาก...”

copyright by MULIC

อุประดิษฐ์ แสงแก้ว(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) ชาวบ้านอ่าวนาง กล่าวว่า

> "... ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เนื่องจากเป็นศาสนาที่มีการนับถือมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ตั่งแต่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่แล้ว ทำให้ประชากรในชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนถึงในปัจจุบัน ที่มีประชากรอาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางประมาณ 10,000 กว่าคน จนทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณของสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนบางครั้ง คนสูงอายุหรือผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านตามไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน..."

เศกสันต์ เซ่งทอง(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2550) คนนอกชุมชนอ่าวนางที่มาอาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางถึง 6 ปี กล่าวว่า

> "...ชุมชนอ่าวนาง มีผู้คนจากนอกชุมชนเข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุส่วนหนึ่งก็คือ เรื่องสภาพเศรษฐกิจในชุมชนมีสภาพที่คล่องตัวสูง มีงานหลายอย่างให้ประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพก่อสร้าง รับซักรีด โรงแรม ร้านอาหาร หรืออื่นๆ อีกมากมาย จนเป็นเหตุทำให้ประชากรในชุมชนอ่าวนางเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว..."

งำหร้า หัตถาผล อายุ 54 ปี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2550) คนหมู่บ้านใกล้เคียงชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...เมื่อก่อน ชุมชนอ่าวนางเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีจำนวนประชากรไม่มากเท่าไร คนในหมู่บ้านใกล้เคียงกับคนในอ่าวนางก็จะรู้จักกัน แต่ในปัจจุบัน นับตั้งแต่การท่องเที่ยวในอ่าวนางได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจึงทำให้ประชากรเพิ่มมากขึ้นจนทำให้ผู้คนหมู่บ้านใกล้เคียงไม่ค่อยรู้จักคนในอ่าวนางเลย เพราะว่าคนในอ่าวนางมีมากขึ้น มาจากข้างนอกมากขึ้นทำให้รู้สึกว่าเดี่ยวนี้อ่าวนางมีความเป็นเมืองมากขึ้นไม่เหมือนในอดีตในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาบ้านอ่าวนางเป็นหมู่บ้านเล็กที่มีความสงบและเรียบง่ายไม่วุ่นวายเหมือนในปัจจุบัน..."

copyright by MULIC

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21พฤศจิกายน 2550) อายุ 17 ปีวัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> “...ประชากรในชุมชนอ่าวนางเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในหลายปีที่ผ่านมา เมื่อก่อนนั้นวัยรุ่นในอ่าวนางเกือบทั้งหมดตนเองจะรู้จักเกือบหมด แต่ในปัจจุบันตนเองไม่ค่อยรู้จัก เนื่องจากมีคนจากข้างนอกเข้ามาทำงานและพักอาศัยในอ่าวนางเป็นจำนวนมากไม่เท่าแต่มาจากท้องถิ่นในกระบี่เท่านั้นคนต่างจังหวัดทั้ง คนภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลางก็เข้ามาเป็นจำนวนมาก...”

กรกิตย์ ศรีวีรกุล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2550) เจ้าของร้านเสริมสวยในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> “...ประชากรในชุมชนอ่าวนางมีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนเข้ามาในชุมชนเกือบทุกวัน เท่าที่ตนสังเกต บ้านเช่าหรือร้านค้าต่าง ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เดี่ยวมีคนเข้ามาอยู่เดี่ยวมีคนนั้นออกไป หรือมีบางครั้งก็มีคนเข้ามาเพิ่มเติมจนต้องเปลี่ยนแปลงหาพื้นที่ หาบ้านเช่าใหม่เพื่อที่จะรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้น...”

จากข้อมูลและการสัมภาษณ์ชาวบ้านหลายท่านทำให้ทราบว่าประชากรในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากเกือบทุกวัน และมีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนเข้าออกภายในชุมชนตลอดเวลา เนื่องจากชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและยังเป็นแหล่งที่สร้างงานสร้างอาชีพให้คนจำนวนมากได้ จนมีผลทำให้คนในชุมชนอ่าวนางดั้งเดิมรู้สึกว่าชุมชนอ่าวนางเริ่มมีความสับสนวุ่นวายเพิ่มมากขึ้นทุกวัน

วิเคราะห์ด้านประชากร

การศึกษาเรื่องประชากรในชุมชนอ่าวนาง ทำให้ทราบว่าเดิมทีประชากรในชุมชนอ่าวนางเมื่อ 10 ปีที่แล้วมีจำนวนไม่มากนัก แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนางทำให้ประชากรในอ่าวนางเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางที่ใช้ระบบทุนนิยมเป็นตัวกำหนด ต้องการการสร้างให้ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีความทันสมัยและสวยงามสามารถที่จะสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับแรงงานที่เข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางได้เป็นอย่างดี จึงเป็นปัจจัยดึงดูดให้แรงงานหลั่งไหลเข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางเป็นอย่างมาก จนทำให้ในปัจจุบัน

copyright by MULIC

ชุมชนอ่าวนางมีจำนวนประชากรแฝงหรือประชากรที่โยกย้ายเข้ามาทำงานมากกว่าจำนวนประชากรดั้งเดิมหลายเท่าด้วยกัน ซึ่งแตกต่างจากมี 10 ปีที่แล้ว

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในชุมชนอ่าวนางเป็นปรากฏการณ์ขั้นหนึ่งของการพัฒนาสู่ความทันสมัยที่เกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนางหรือชุมชนเมืองหลาย ๆ ชุมชนที่ผ่านมา เมื่อชุมชนเหล่านั้นสามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตของมนุษย์ได้ ก็จะทำให้ชุมชนเหล่านั้นมีจำนวนประชากรที่หลั่งไหลเข้ามาในชุมชน จนเป็นเหตุให้ชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนจากชุมชนดั้งเดิมที่สงบและเรียบง่ายได้กลายเป็นชุมชนเมืองที่วุ่นวายและแข่งขันได้ในช่วงระยะเวลาไม่ถึง 10 ปี

จากการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงทำให้ชุมชนอ่าวนางได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก จึงทำให้มีคนเดินทางยังชุมชนอ่าวนาง จึงทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การขยายตัวดังกล่าวทำให้ชุมชนอ่าวนางได้รับการพัฒนาทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานอย่างรวดเร็ว ภาพของชุมชนอ่าวนางในปัจจุบัน จึงเป็นภาพของชุมชนที่มีความทันสมัย มีความสะดวกสบายที่จะรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ชุมชนอ่าวนางยังมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจจึงดึงดูดนายทุนและผู้คนให้เข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนาง และในขณะเดียวกันชุมชนอ่าวนางก็ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเกิดขึ้นในชุมชน

การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง จึงเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังที่จะอธิบายโดยละเอียดในบทต่อไป

copyright by MULIC

บทที่ 5

ผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

การศึกษาผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 นั้น ในบทนี้จะเป็นบทวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการจัดการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนาง ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้เป็นประเด็นสำคัญของการศึกษา ซึ่งจากการศึกษามีข้อค้นพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมของชุมชนอ่าวนาง ดังที่จะอธิบายต่อไปนี้

ผลจากการศึกษาผลกระทบจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 มีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 ด้านเศรษฐกิจ

5.1.1 รายได้

นับตั้งแต่ที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมีผลทำให้รายได้ของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว จากราคาค่าแรงขั้นต่ำรายวันวันละ 80-120 บาทแต่ในปัจจุบันนี้ค่าแรงขั้นต่ำรายวันที่จ้างกันในชุมชนจะตกอยู่ที่ วันละ 250- 350 ต่อวัน แต่จะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายอีกมากมายหลายอย่างด้วยกัน

กัลยรัตน์ ขนานใต้(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2550) เจ้าของร้านถ่ายเอกสารในชุมชนอ่าวนางได้ให้ข้อมูลว่า

copyright by MULIC

> "...ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านในชุมชนอ่าวนางมีรายได้ที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากในชุมชนอ่าวนางสามารถหารายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้หลายทางด้วยกัน..."

นอกจากนี้ เรวดี ศรีหมาด(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2550) ชาวบ้านชุมชนใกล้เคียงยังได้กล่าวว่า

> "...สาเหตุที่รายได้ในชุมชนอ่าวนางมีการเพิ่มสูงขึ้นก็เพราะการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนจำนวนมาก ซึ่งการเข้ามาของนักท่องเที่ยวนี้จะนำมาซึ่งรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับชุมชน..."

กรกิตย์ ศรีวีรกุล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2550) เจ้าของร้านเสริมสวยในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...ฉันมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก มีทั้งชาวบ้าน พนักงานโรงแรมและนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่จะมีเพียงชาวบ้านเท่านั้น..."

นิตยา ศรีงาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของโรงนวดแผนไทยและน้ำมันริมชาดหาดอ่านาง กล่าวว่า

> "...ในแต่ละวันของช่วงฤดูการท่องเที่ยวตนเองมีรายได้จากการประกอบอาชีพโรงนวด ถึง 1,000-4,000 แต่ถ้าเป็นช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว ฉันจะมีรายได้ 500 – 1,500 บาท..."

สอดคล้องกับข้อมูลของ ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านขายของชำในอ่าวนางที่บอกว่า

> "...นับตั้งแต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนาง ทำให้คนในชุมชนอ่าวนางมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนในชุมชนสามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้มากมาย จนทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก..."

copyright by MULIC

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับชาวบ้านชุมชนอ่าวนางหลายท่านได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องรายได้ของคนในชุมชนว่า นับตั้งแต่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามายังชุมชนทำให้คนในชุมชนอ่าวนางมีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีหลากหลายอาชีพให้ทำมากขึ้น

จากการศึกษา พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางส่งผลทำให้คนชุมชนอ่าวนางมีรายได้เพิ่มขึ้นจากอดีต เนื่องจากการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนในชุมชนอ่าวนางสามารถหารายได้เพิ่มขึ้น จากการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้กับชุมชนและคนในพื้นที่ แต่จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนในชุมชนอ่าวนาง แต่ทางกลับกันคนในชุมชนอ่าวนางต้องพบกับร่ายจ่ายที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางเป็นแนวทางการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยที่ยึดหลักทุนนิยมทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยการใช้อำนาจเงินตราในด้านการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชนอ่าวนางให้มากขึ้น ประกอบกับการที่คนในชุมชนอ่าวนางต้องการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของตนเองจากเดิมที่มีฐานะความเป็นอยู่และรายได้ในการใช้จ่ายค่อนข้างน้อย เนื่องจากรายได้หลักที่ได้มากับการประกอบอาชีพทางการเกษตรและประมงมีไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยว

รายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นผลสืบเนื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้ในชุมชนอ่าวนางเป็นเพียงการเพิ่มขึ้นตามกระบวนการธุรกิจการท่องเที่ยวที่เจริญเติบโตเป็นอย่างมากในชุมชนอ่าวนาง เพื่อที่จะทำให้สอดครองกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นของชุมชนอ่าวนาง และเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในด้านเศรษฐกิจของการพัฒนาสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนาง

5.1.2 อาชีพ

ชาวบ้านในชุมชนอ่าวนางเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการประมงเป็นหลัก อาชีพเกษตรกรรมชาวบ้านจะ ทำสวนยางพารา ทำนาทำไร่ และปลูกมะพร้าว ในส่วนของอาชีพประมงชาวชุมชนอ่าวนางออกเรือหาปลาเอามาบริโภคและไว้ขายแลกเปลี่ยนบ้างในบางส่วน ตั้งแต่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นมานั้น จึงทำให้ชาวบ้านชุมชนอ่าวนางหันมาประกอบอาชีพอย่างอื่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็น อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านขายของทีระลึก ร้านตัดผม และงานบริการด้านต่างๆ เช่นพนักงานโรงแรม

copyright by MULIC

คนขับเรือนำเที่ยว คนขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง มัคคุเทศก์ พนักงานร้านอาหาร ส่วนของอาชีพเกษตรกรรมก็ยังมีการทำเกษตรกรรมกันอยู่แต่มีไม่มากนัก ซึ่งแหล่งการทำอาชีพเกตษรกรรมนั้นจะอยู่ห่างจากชาดหาดอ่าวนางพอสมควรและประชาชนที่ทำอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีอายุประมาณ 50 ปีขึ้นไป เพราะคนหนุ่มสาวสมัยใหม่นี้จะหันไปประกอบอาชีพอย่างอื่นมากกว่าที่สามารถมองเห็นรายได้ที่ชัดเจนและแน่นอนกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

สุชาติ สายคำ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550) ชาวบ้านชุมชนอ่าวนางที่มาประกอบอาชีพขับรถสามล้อเครื่องรับจ้างบอกว่า

> "... ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวนั้น ผมสามารถมีรายได้ต่อวันถึง 600-1500 บาทเลยทีเดียวและในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวนั้นผมสามารถมีรายได้ต่อวันถึง 200-300 บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่ดีเลยทีเดียวสำหรับการหันมาประกอบอาชีพด้านธุรกิจการท่องเที่ยว..."

สัน และลิ้น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2550) ชาวบ้านชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...ปัจจุบันนี้ คนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนอาชีพกันเกือบหมดแล้ว ส่วนใหญ่คนในชุมชนจะทำงานเกี่ยวกับโรงแรม ร้านอาหาร และอาชีพบริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวซึ่งกำลังเติบโตอย่างมากในชุมชนอ่าวนาง ..."

สิวกรณ์ มุคุระ (สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> "...ผมคิดว่าการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพของคนในชุมชนอ่าวนางน่าจะมาจาก อาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นอาชีพที่เหน็ดเหนื่อย หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน ผิดกับอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่คนทำงานสามารถแต่งกายและหน้าตาให้สวยหล่อได้ อีกอย่างหนึ่งก็ทำให้คนที่ทำงานอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้พบผู้คนมากมาย ก็จะทำให้เกิดความสนุก..."

นิตยา ศรีงาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของโรงนวดแผนไทยและน้ำมันริมชาดหาดอ่านาง กล่าวว่า

> "...เมื่อก่อนฉันเองก็ทำไร่ทำสวน แต่เมื่อมีคนชักชวนให้มาเปิดโรงนวดที่ชาดหาดอ่าวนาง ก็ทำให้ตนเองเลิกอาชีพทำไร่ทำสวนมาทำ

copyright by MULIC

อาชีพโรงนวดก็เพราะสามารถทำรายได้ให้กับตนเองมากกว่าอาชีพเกษตรกรรม...”

คุณปราณี จงรักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550) ผู้สูงอายุของชุมชนอ่าวนาง เล่าว่า เมื่อก่อนคนในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการประมงเป็นหลัก แต่ปัจจุบันนี้หันมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ แม้แต่ตัวลูกหลานฉันเองเพราะพวกเขามองเห็นว่าอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ และความสบายไม่ต้องตากแดดหน้าดำเหมือนกับอาชีพเกษตรกรรม

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากชาวชุมชนอ่าวนางหลายท่านในเรื่องของอาชีพทำให้ทราบว่าเดิมชาวชุมชนอ่าวนางประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นหลักแต่ปัจจุบันนี้นับตั้งแต่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางจึงทำให้คนในชุมชนอ่าวนางหันมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้นเนื่องจากสามารถสร้างรายได้ที่สูงกว่าและยังสะดวกสบายมากกว่า

อาชีพเดิมของคนในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและประมงเป็นหลัก แต่จากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มีผลทำให้คนในชุมชนอ่าวนางหันมาประกอบอาชีพด้านท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เพราะอาชีพด้านการท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่สูงกว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมและประมงที่ทำมาแต่อดีต

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ก็คือ ในเรื่องของพื้นที่ในชุมชนที่เปลี่ยนจากสวนปาล์มน้ำมัน สวนยางพารา มาเป็นโรงแรม ที่พัก บ้านเรือน ร้านค้า ร้านอาหารจำนวนมาก จนทำให้พื้นที่ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรภายในชุมชนลดน้อยลง ในส่วนของรายได้จากอาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นรายได้ที่มีความไม่แน่นอนและน้อยกว่ารายได้ที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว ดั้งนั้นเมื่ออาชีพทางการเกษตรและประมงไม่สามารถให้หลักประกันในเรื่องรายได้ให้แก่ผู้ประกอบอาชีพได้ ชาวชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่จึงหันประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้และความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัวได้

5.1.3 ราคาสินค้า

การเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีการหมุนเวียนในเรื่องเศรษฐกิจและเงินตราเป็นอย่างดี จึงมีผลให้ราคาซื้อขายสินค้าในชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

เพิ่มสูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจของชุมชน ราคาสินค้าแต่ละชนิดจะขึ้นอยู่กับว่าผู้บริโภคหรือผู้อุปโภคสินค้านั้นเป็นใคร ถ้าเป็นคนในชุมชนหรือคนท้องถิ่นก็จะไม่สูงมากนัก แต่หากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศราคาสินค้าและการให้บริการก็จะสูงขึ้นมากกว่าคนในชุมชนหรือท้องถิ่น แต่อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ประกอบธุรกิจมองว่าค่าเงินของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอัตราที่สูงกว่าค่าเงินของคนไทย

ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านค้าขายของชำในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> "...สาเหตุที่ราคาซื้อขายสินค้าในชุมชนอ่าวนางมีราคาสูงกว่าที่อื่นเพราะเป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจของชุมชนที่มีความคล่องตัวสูง ประกอบด้วยชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจึงทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวกันมาก และนี่ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราคาซื้อขายสินค้าในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น..."

นิตยา ศรีงาม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2550) เจ้าของโรงนวดแผนไทยและน้ำมันริมชาดหาดอ่านาง กล่าวว่า

> "...ราคาสินค้าในอ่าวนางมีราคาที่สูงเป็นอย่างมาก ตนเองจำเป็นต้องซื้ออุปกรณ์การนวดจากนอกชุมชนอ่าวนางมาใช้ หรือแม้แต่เรื่องอาหารฉันก็ยังซื้อข้าวห่อนอกชุมชนอ่าวนางมารับประทาน..."

เศกสันต์ เซ่งทอง(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2550) คนนอกชุมชนอ่าวนางที่มาอาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางถึง 6 ปี กล่าวว่า

> "...ผมเข้ามาอยู่ในชุมชนอ่าวนางนี้ได้ 6 แล้ว จากการสังเกตเปรียบเทียบราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนางกับชุมชนอื่นรู้สึกว่าราคาสินค้าภายในชุมชนอ่าวนางสูงกว่าชุมชนอื่น..."

งำหร้า หัตถาผล อายุ 54 ปี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2550) คนหมู่บ้านใกล้เคียงชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "... ราคาสิ้นค้าในชุมชนของฉันถูกกว่าราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนางเยอะเลย สงสัยเขาจะขายนักท่องเที่ยวมากกว่า คนในท้องถิ่น..."

copyright by MULIC

กัลยรัตน์ ขนานใต้(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2550) เจ้าของร้านถ่ายเอกสารในชุมชนอ่าวนางได้ให้ข้อมูลว่า

> "...ราคาสินค้าที่สูงกว่าชุมชนอื่นของอ่าวนาง เนื่องมาจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และสามารถหารายได้อย่างคล่องตัวภายในชุมชน จึงทำให้พ่อค้าแม่ค้าทั้งหลายมองว่าชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีความสามารถหรือกำลังซื้อสินค้าที่มีราคาสูงได้..."

เรื่องของราคาสินค้าภายในชุมชนชาวบ้านหลายท่านได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับราคาสินค้าภายในชุมชนที่พอสรุปได้ว่า ราคาสินค้าภายในชุมชนมีราคาที่สูงเมื่อเทียบราคาสินค้ากับชุมชนอื่น สาเหตุอาจจะมาจากที่ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และคนในชุมชนสามารถที่จะหางาน หาอาชีพ และหารายได้ ได้คล่องอีกด้วย

ราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนาง มีสินค้าบางรายการเพิ่มสูงขึ้นจากราคาปกติ ส่งผลให้คนในชุมชนอ่าวนางต้องซื้อสินค้าบางอย่างในราคาที่สูงขึ้น หรือไม่ถ้าหากคนในชุมชนอ่าวนางต้องการสินค้าราคาปกติทั่วไปของตลาด ก็ต้องเดินทางไปซื้อสินค้าภายนอกชุมชน

เรื่องราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นในชุมชนอ่าวนาง เนื่องจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากจนทำให้รายได้ของคนในชุมชนอ่าวนางเพิ่มมากขึ้น จากประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งการเพิ่มขึ้นของรายได้และอาชีพด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก มีผลทำให้ราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนางสูงขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้การที่ราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนางมีราคาสูงกว่าชุมชนอื่น ส่วนหนึ่งมาจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อและมีรายได้สูง จึงมีผลทำให้ราคาสิ้นค้าในชุมชนอ่าวนางสูงกว่าราคาสินค้าในชุมชนใกล้เคียง

ราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นในชุมชนอ่าวนาง เป็นราคาสินค้าที่เกิดขึ้นมากับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง ที่ต้องการในเรื่องความสะดวกสบายของซื้อขายสินค้าเหล่านั้น ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาสู่ความทันสมัย

5.1.4 การครองชีพ

จากปัจจัยเรื่องเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วในชุมชนอ่าวนางจึงทำให้การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางมีความแตกต่างจากเมื่อก่อนเป็นอย่างมาก จากคำพูดของชาวบ้านในชุมชนอ่าวนางหลายท่านที่ให้ข้อมูลในเรื่องของการครองชีพทำให้ทราบว่า เมื่อก่อนการครองชีพภายในชุมชน

copyright by MULIC

เป็นไปด้วยความเรียบง่ายไม่ยุ่งยาก บวกกับค่าครองชีพในชุมชนไม่สูงมากนัก แต่กลับกันในปัจจุบันการครองชีพในชุมชนอ่าวนางมีลักษณะที่เร่งรีบแข่งกับเวลา เนื่องจากค่าครองชีพในชุมชนอ่าวนางมีอัตราที่สูงตามภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในชุมชน การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางจึงเป็นการครองชีพที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางมีลักษณะและแบบอย่างเหมือนกับชุมชนอื่น ๆ ทั่วไป ที่จะต้องพึ่งพาระบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แต่ชุมชนอ่าวนางมีข้อได้เปรียบกว่าชุมชนอื่นก็คือ การที่คนในชุมชนสามารถหารายได้คล่องตัวกว่าชุมชนอื่น

คุณปราณี จงรักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550) ผู้สูงอายุของชุมชนอ่าวนาง เล่าว่า

> “…นับตั้งแต่ชุมชนอ่าวนางมีการเข้ามาของการท่องเที่ยว ส่งผลให้ชุมชนอ่าวนางมีรูปแบบของการครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้คนในชุมชนมีการแข่งขันกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันเรื่องเวลา เรื่องการทำมาหากิน ซึ่งมีความแตกต่างจากเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้วเป็นอย่างมาก…”

ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านขายของชำในชุมชนอ่าวนาง ได้แสดงความคิดต่อการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

> “…การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนาง มีการแข่งขันกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน ที่มีการทำทั้งกลางวันกลางคืน เพื่อที่จะทำให้รายได้พอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น…”

กัลยรัตน์ ขนานใต้(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2550) เจ้าของร้านถ่ายเอกสารในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> “...การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางแตกต่างกับเมื่อก่อนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การพักผ่อน การกินอยู่อาศัย ที่มีความเร่งรีบและแออัดมากขึ้น เนื่องจากมีการเพิ่มขึ้นของประชากรและตลาดแรงงานที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว...”

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ของชาวบ้านหลายท่าน ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การครองชีพในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันนี้เป็น

copyright by MULIC

การครองชีพแบบที่เรียกว่าสบายกายแต่ไม่สบายใจ เนื่องจากจะต้องดิ้นรนแข่งขันกับเวลาและระแวดระวังภัยต่าง ๆ ที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางอย่างรวดเร็วจากความสะดวกสบายทางโครงสร้างพื้นฐานเป็นต้น ซึ่งแตกต่างจากการครองชีพในอดีตเป็นอย่างมากที่มีลักษณะไม่สบายกายแต่สบายใจ เช่นเรื่องการเดินทาง การทำมาหากิน หรือ การอยู่อาศัยภายในชุมชน

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การครองชีพในชุมชนอ่าวนางดีขึ้นในเรื่องของความสบายทางกาย เนื่องจากชุมชนอ่าวนางมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชนหลายด้านด้วยกัน การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางอาจกล่าวได้ว่า “ไม่สบายกายแต่สบายใจ” คือ ต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวแต่ก็สบายใจที่ไม่จำเป็นต้องไปแก่งแย่งแข่งขันในการทำมาหากิน ไม่มีภาระหนี้สินผูกพัน ไม่เดือดร้อนกับผลกระทบของระบบเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันการครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางได้กลายมาเป็นแบบ “สบายกายแต่ไม่สบายใจ” เนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการทำให้ชุมชนอ่าวนางกลายเป็นชุมชนทันสมัยโดยนำเอารูปแบบการพัฒนาตามแนวทุนนิยมเป็นหลักมาพัฒนาชุมชนอ่าวนาง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ใช้อำนาจเงินในการเสาะแสวงเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของอำนาจในการพัฒนาที่นำไปสู่ความทันสมัย

การครองชีพแบบไม่สบายใจ ได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่คนในชุมชนอ่าวนางได้เกิดการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องของอาชีพ รายได้ และราคาสินค้า ที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีการแก่งแย่งแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น ตามกระแสของการพัฒนาสู่ความทันสมัย

การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจสรุปได้ว่า นับตั้งแต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนทางด้านอาชีพ รายได้ ราคาสินค้า และการครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นอย่างมาก จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนอ่าวนางทำให้บุคคลภายนอกชุมชนอ่าวนางมองว่าคนในชุมชนอ่าวนาง เป็นชุมชนที่มีฐานะเศรษฐกิจที่ดีซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ

สมหมาย เทพนุ้ย(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2550) ชาวจังหวัดกระบี่ ที่อยู่นอกชุมชนอ่าวนาง ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับรายได้ของคนในชุมชนอ่าวนาง ไว้ว่า

copyright by MULIC

> "... คนอ่าวนางเป็นคนที่มีเงินมีรายได้ดี เนื่องมาจากการเข้ามาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงทำให้สภาพเศรษฐกิจที่ชุมชนอ่าวนางคล่องตัวเป็นอย่างมาก..."

ทวีรัตน์ พัฒนจันทร์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2550) ชาวจังหวัดกระบี่ ที่เคยทำงานในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "... จากที่สังเกตคนในชุมชนอ่าวนางจะมีบ้าน มีรถ กันเกือบทุกบ้าน แสดงว่าคนอ่าวนางน่าจะมีรายได้ดี เพราะหาเงินได้คล่องกว่าคนชุมชนอื่น..."

ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจอันเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนาง ซึ่งมุ่งพัฒนาภายใต้แนวคิดสร้างความทันสมัย และความเจริญเติบโตทางวัตถุเป็นสำคัญ การพัฒนาดังกล่าวได้ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนอ่าวนางเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็ทำให้คนในชุมชนอ่าวนางต้องเปลี่ยนแปลงแบบแผนการผลิต มีการดำรงชีวิตที่ยากลำบาก และต้องแข่งขันกันมากขึ้น รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเป็นเงาตามตัวเศรษฐกิจที่จะเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

5.2 ผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม

การศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 ด้านสังคม วัฒนธรรม พบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

5.2.1 การศึกษา

ชุมชนอ่าวนางมีโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ 1 โรงเรียน แต่ส่วนมากลูกหลานของคนในชุมชนเองนั้น จะไปศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนในเมืองหรือโรงเรียนข้างนอก และในอดีตโรงเรียนบ้านอ่าวนางเกือบจะถูกยุบโรงเรียนไปเรียนกับโรงเรียนอื่น เนื่องจากมีนักเรียนน้อยมาก แต่ในปัจจุบันโรงเรียนอ่าวนางมีนักเรียนเพิ่ม จากการสอบถามชาวบ้านชุมชนอ่าวนาง จึงได้ความว่าส่วนหนึ่งมาจากลูกหลานของกลุ่มแรงงานอพยพที่เข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างจังหวัดจึงส่งลูกหลานเข้าเรียนโรงเรียนบ้านอ่าวนาง และในส่วนของชุมชนอ่าวนางเอง มีส่วน

copyright by MULIC

ในการให้การศึกษาแก่บุคคลต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ นักเรียน นักศึกษาที่เข้ามาหาความรู้ภายในชุมชนของแต่ละปี

สัน และลิ้น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2550) ชาวบ้านชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การที่คนชุมชนอ่าวนางมีค่านิยมส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือนอกชุมชน ส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ปกครองมองว่าโรงเรียนข้างนอกมีคุณภาพทางการสอนที่ดีกว่าโรงเรียนในชุมชน และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ส่วนมากครอบครัวที่ส่งให้ลูกหลานไปเรียนหนังสือนอกชุมชน จะเป็นครอบครัวที่มีฐานะดี ..."

จากการที่ได้พบเห็นมีนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรมของหลายสถาบันการศึกษาเข้ามาฝึกงานอยู่ที่ชุมชนอ่าวนางหลายคนด้วยกันของแต่ละภาคเรียน ซึ่งจากการที่ได้พูดคุยกับ

สุคน หนูช่วย (สัมภาษณ์วันที่ 27 มีนาคม 2550) ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวชื่อ อันซีน เอ็กคลูซีพ กล่าวว่า

> "...ในแต่ละภาคการศึกษาจะมีทางมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ส่งนักเรียนนักศึกษาเข้ามาศึกษาเรียนรู้เพื่อที่จะฝึกงานกับทางบริษัทเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ทางบริษัทก็รับไว้เข้ามาศึกษาและเรียนรู้งานอยู่เสมอเพื่อให้ตัวเด็กนักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้จากประสบการณ์จริงในการฝึกงานเสมอมา..."

สิวกรณ์ มุคุระ (สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> "...ปัจจุบันวัยรุ่นในอ่าวนางนิยมที่จะเป็นเรียนโรงเรียนในเมืองกันมาก เนื่องจากจะได้ไปเจอสิ่งใหม่ ๆ และอีกอย่างหนึ่งถ้าได้ไปเรียนโรงเรียนในเมืองแล้วจะรู้สึกโก้หรูกว่าคนอื่น ๆ ทั่วไป ในส่วนโรงเรียนประถมในหมู่บ้าน ปัจจุบันจะเป็นลูกหลานของแรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานในชุมชนอ่าวนางที่เข้ามาเรียน..."

copyright by MULIC

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์วันที่ 27 สิงหาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การที่ผมไม่เรียนหนังสือ เป็นเพราะอยากหางานทำ ซึ่งการทำงานในชุมชนอ่าวนางสามารถสร้างรายได้ให้ผมและครอบได้เป็นอย่างดี..."

ละไม ขนานใต้ (สัมภาษณ์วันที่ 21 สิงหาคม 2550) แม่ค้าขายกล้วยทอดในอ่าวนางกล่าว

> "... เรื่องของการศึกษา คนในชุมชนอ่าวนางก็สนใจที่จะส่งลูกหลานให้ได้เรียนสูง ๆ เหมือนกัน แต่บางครั้งเด็กหรือพ่อแม่ของเด็กอาจคิดว่าไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนสูง ๆ ก็ได้ เพราะยังไงก็มีงานทำในชุมชนอ่าวนางรออยู่มากมาย..."

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ของคนในชุมชนอ่าวนางในด้านการศึกษา ทำให้ทราบว่า ในปัจจุบันนี้ระดับการศึกษาของคนในชุมชนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าจากในอดีต และก็ยังมีบางส่วนที่ไม่เรียนหนังสือแต่มีงานทำที่เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวภายในชุมชนอ่าวนาง

การศึกษาของคนในชุมชนอ่าวนางเดิมส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับภาคบังคับ ถึงระดับที่สูงกว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงกว่าภาคบังคับจะเป็นกลุ่มที่มีฐานะในชุมชน แต่มีบางกลุ่มที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวภายในชุมชนอ่าวนาง แต่ปัจจุบันคนในชุมชนอ่าวนางได้เล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม มีบางครอบครัวที่ส่งลูกไปเรียนโรงเรียนในเมืองซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่ส่วนใหญ่แล้วคนในชุมชนอ่าวนางจะเรียนโรงเรียนในเขตชุมชนอ่าวนางหรือนอกชุมชนก็ไม่ไกลมากนัก สาเหตุของการส่งให้ลูกหลานไปเรียนโรงเรียนในเมืองก็น่าจะมาจากความคิดที่ว่าโรงเรียนในเมืองมีคุณภาพและชื่อเสียงที่ดีกว่าโรงเรียนในเขตและพื้นที่ใกล้เคียงของชุมชนอ่าวนางหรืออีก สาเหตุหนึ่งก็คือชาวบ้านคิดว่าการที่ลูกหลานเข้าไปเรียนโรงเรียนเมืองย่อมส่งผลถึงหน้าตาของครอบและวงศ์ตระกูล แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านในชุมชนอ่าวนางหลายครอบครัวหรือแม้แต่เด็กวัยรุ่นหลายคนมีความคิดที่ว่าเรียนให้จบเพียงภาคบังคับก็พอ หลังจากนั้นก็ออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัวในชุมชนอ่าวนางที่มีงานหลายอาชีพให้ทำในชุมชนอ่าวนาง

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่คนในชุมชนได้เห็นประโยชน์ด้านการศึกษามากขึ้นน่าจะมาจากการที่ชุมชนอ่าวนางได้กลายเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ จึงทำให้คนชุมชนอ่าวนางมีมีความรู้สึกว่า การส่งลูกหลานให้เรียนหนังสือจะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและครอบครัวของ

copyright by MULIC

ตนเอง นอกจากนี้ชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งให้การศึกษาที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ ซึ่งในแต่ละปีนั้นจะมีนักเรียนนักศึกษาเข้ามาศึกษาหาความรู้ในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมาก จึงเป็นผลให้คนในชุมชนอ่าวนางมีความตื่นตัวด้านการศึกษามากขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นขั้นตอนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาภายในชุมชนอ่าวนางมีความตื่นตัวขึ้น ซึ่งการตื่นตัวของการศึกษาของคนในชุมชนเป็นขั้นตอนของเงื่อนไขสำหรับการทะยานสู่ความเจริญเติบโตในการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย

5.2.2 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

คนในชุมชนอ่าวนาง ในอดีตความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางจะมีความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นเป็นอย่างมาก ผู้คนในชุมชนจะไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันนับถือเหมือนพี่น้อง แต่ในปัจจุบันคนในชุมชนอ่าวนางมีความห่างเหินกันมากขึ้นไม่ค่อยไปมาหาสู่กันเหมือนในอดีตเนื่องจากต่างคนต่างมีภารกิจของตนเองที่จะต้องทำ แต่อย่างไรก็ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงอยู่เป็นประจำดั่งตัวอย่างเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2550 ชมรมพัฒนากีฬาบ้านคลองแห้งร่วมกับผู้รักการกีฬาบ้านคลองแห้งและองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลประเพณี เนื่องในวันฮารีรายอ ซึ่งเป็นวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม โดยในช่วงเช้าของวันจะมีการทำกิจกรรมทางศาสนาและในช่วงบ่ายจะมีการจัดกิจกรรมสันทนาการเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นจุดศูนย์รวมในการได้เยี่ยมเยียนพบปะในวันดังกล่าว เพื่อสืบทอดกิจกรรมประเพณี สร้างสรรค์ความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะและบุคคลในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีคนชุมชนอ่าวนางเข้าไปร่วมทำกิจกรรมด้วย แต่อย่างไรก็ตามจากการสังเกตและการสัมภาษณ์คนในชุมชนก็พอจะทราบว่า ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางเริ่มมีความเหินห่างกันมากขึ้น ดังเช่นคำกล่าวของ

สมเกียรติ ขยันการ (สัมภาษณ์วันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของสมเกียรติบุรี รีสอร์ท แอนด์ สปาและอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง ผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในชุมชนอ่าวนางมาตั้งแต่กำเนิด บอกว่า

> “...เมื่อก่อนชาวชุมชนอ่าวนางจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน มีการพูดคุยกันมาก มีการช่วยเหลือกันเปรียบเสมือนญาติมิตร แต่ปัจจุบันความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยคือ มีการไปหาสู่ซึ่งกันและกันน้อยลง มีการพูดคุยน้อยลงและมีการช่วยเหลือลงมือลงแรงน้อยลง เนื่องด้วยเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วเกิดขึ้นชุมชน...”

copyright by MULIC

สัน และลิ้น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2550) ชาวชุมชนอ่าวนางพูดถึงเรื่องความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางว่า

> "... ปัจจุบันความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากต่างจากเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว เนื่องจากชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันมีผู้คนที่เป็นคนนอกชุมชนเข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป..."

ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านขายของชำในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...ความสัมพันธ์ในชุมชนอ่าวนางปัจจุบันมีน้อยมาก ถ้าหากมีก็เป็นในรูปกิจกรรมเชิงบังคับมากกว่า ส่วนมากความสัมพันธ์ที่ยังแน่นแฟ้นก็คือความสัมพันธ์ในเครือญาติที่ยังมีการติดต่อกันอยู่ไม่ถึงกับขาดหายไปเสียที่เดียว..."

เศกสันต์ เซ่งทอง (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2550) คนนอกชุมชนอ่าวนางที่มาอาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางถึง 6 ปี กล่าวว่า

> "...จากการสังเกตชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ต้องการแรงงานเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จึงทำให้ชุมชนอ่าวนางมีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนการเข้ามาอยู่อาศัยภายในชุมชนอยู่ตลอด จนอาจส่งผลถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนด้วยก็ได้ เหมือนกับผมเองที่เข้ามาทำงานก็รู้จักกับคนที่ร่วมงานกันเท่านั้น..."

สุนีย์ ห้าฝา (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 พฤษจิกายน 2550) เจ้าของตัดเย็บเสื้อผ้าในชุมชนอ่าวนาง กล่าวถึงความสัมพันธ์ในชุมชนอ่าวนางว่า

> "...ในช่วง 10 ปีที่การท่องเที่ยวเข้ามานั้น รู้สึกว่าความสัมพันธ์ของผู้คนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยไปมาหาสู่แบบญาติมิตร แต่ปัจจุบันไปการไปมาหาสู่กลับกลายเป็นแบบการค้าหรือการจ้างงานมากกว่า..."

copyright by MULIC

จีรดา ขนานใต้ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 พฤษจิกายน 2550) เจ้าของร้านเสริมสวยในชุมชนอ่าวนาง กล่าวถึงความสัมพันธ์ในชุมชนอ่าวนางว่า

> "... ถ้าหากเป็นญาติพี่น้องคนดั้งเดิมก็ยังมีความสัมพันธ์แบบไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันอยู่แต่ก็น้อยกว่าในอดีตเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว ในส่วนของคนนอกหรือคนที่มาอยู่ใหม่ความสัมพันธ์จะเป็นแบบต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน..."

รูปภาพที่ 19 การจัดงานแข่งขันกีฬาเพื่อความสัมพันธ์ในชุมชน

ในเรื่องของความสัมพันธ์ของคนในชุมชน จากข้อมูลการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านในชุมชนอ่าวนาง ทำให้พอสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันนี้ได้มีความห่างเหินกันมากขึ้น คนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันเชิงธุรกิจและและการไปมาหาสู่กันภายในชุมชนจะมีเรื่องของผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องเสียเป็นส่วนใหญ่

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนปัจจุบัน พบว่า คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่เหินห่างกันหรือไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเหมือนเมื่อในอดีต ที่คนในชุมชนอ่าวนางมีความสัมพันธ์รักใคร่กลมเกลียว ไปมาหาสู่กันอยู่เป็นประจำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความทันสมัยส่งผลให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางเหินห่างกัน เนื่องมาจากการที่คนในชุมชนอ่าวนางมีภารกิจที่จะต้องทำในแต่ละวันเพื่อที่จะหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัว จึงทำความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางไม่มีเวลาที่จะไปมาสู่กันหรื

copyright by MULIC

ติดต่อพูดคุยกันเท่าไรนัก แต่ถ้าหากมีการพบปะพูดคุยกันส่วนใหญ่จะเป็นในงานหรือพิธีการทางศาสนาที่จัดขึ้นภายในชุมชนแต่ก็ไม่บ่อยครั้งนัก

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตน ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนอิสลาม ในส่วนของลักษณะความสัมพันธ์ของคนชุมชนอ่าวนาง ในอดีต 10 ปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นแบบเครือญาติมีความสนิทแนบแน่นภายในชุมชน แต่จากการเข้ามาของการท่องเที่ยวมีผลทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอ่าวนางเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่สนิทแบบเครือญาติค่อย ๆ กลับกลายมาเป็นคนรู้จักที่มีผลประโยชน์แอบแฝง ซึ่งลักษณะทางสังคมของคนในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันเป็นขั้นหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนาง

5.2.3 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

คนในชุมชนอ่าวนางเดิมมีวิถีชีวิตการดำรงชีพแบบชุมชนอิสลามทั่วไปคือ เช่น การแต่งกายของคนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายจะนิยมนุ่งโสร่งหรือผ้าถุง แต่งกายมิดชิดตามหลักการของศาสนา แต่ในปัจจุบันการแต่งกายเป็นแบบสมัยนิยมมากขึ้น ในส่วนเรื่องของการพักผ่อนก็ไม่มีเวลาที่แน่นอน สาเหตุวิถีชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนางที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและภาวะสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้การใช้ชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนางมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีควบคู่กันไป สิ่งที่ดี คือ จากเมื่อก่อนชุมชนอ่าวนางนับว่าเป็นชุมชนที่ห่างไกลความเจริญ แต่ปัจจุบันชุมชนอ่าวนางมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันทำให้วิถีชีวิตดีขึ้นในแง่มุมของสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านร่างกายดีขึ้น ในส่วนของวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่แย่ลงก็ คือมีการแข่งขันในเรื่องการทำมาหากินจึงทำให้มีปัญหาต่าง ๆ ตามมาหลายอย่างด้วยกัน จนทำให้ให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ทั้งหมดนี้อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของคนในชุมชนเองและนอกชุมชนทั้งสิ้น นอกจากนี้การนับถือศาสนาในชุมชนอ่าวนางประชากรส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาดั้งเดิมของคนในชุมชนที่มีนับถือมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยในชุมชนอ่าวนางจะมีมัสยิดอยู่ 1 แห่งซึ่งในปัจจุบันกำลังก่อสร้างปรับปรุงให้มีพื้นที่กว้างใหญ่กว่าเดิม เพื่อที่จะรองรับการมาปฏิบัติศาสนากิจของคนในชุมชนหรือบุคคลต่าง ๆ ที่เลื่อมใสและนับถือศาสนาอิสลาม

ดล มานพ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2550) ผู้อาวุโสในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> “…ในอดีตชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนมุสลิม มีการปฏิบัติ ศาสนกิจกันอย่างเคร่งครัด แต่ด้วยเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีการเข้ามาของการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเลยทำให้วิถีชีวิตและความเป็นชุมชนมุสลิมเปลี่ยนแปลง

copyright by MULIC

ไป เนื่องมาจากได้มีการหลั่งไหลเข้ามาของคนใช้แรงงาน นักท่องเที่ยว ที่บางคนก็เข้ามาอาศัยตั้งรากฐานในชุมชนอ่าวนาง ซึ่งส่วนมากแล้วคนใช้แรงงานและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนาง จะเป็นคนที่ต่างจากศาสนากับคนในชุมชนอ่าวนาง…”

สิวกรณ์ มุคุระ (สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2550) เด็กหนุ่มในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

“…ปัจจุบัน วิถีชีวตของเด็กวัยรุ่นในชุมชนมีส่วนหนึ่งที่มีการเคารพนับถือและปฏิบัติ ศาสนกิจอย่างเคร่งครัด และบางส่วนก็มีการละเลยในเรื่องศาสนาก็มี แต่อย่างไรในชุมชนอ่าวนางก็มีการช่วยรณรงค์ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าถึงศาสนาให้มากขึ้น โดยมีการเรียนศาสนาที่มัสยิดสำหรับเด็กและเยาวชนในทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ ในส่วนของผู้สูงอายุจะมีการเรียนการสอนศาสนาในวันอังคารของทุกสัปดาห์ ซึ่งก็เป็นผลดีอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนและคนในหมู่บ้านได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศาสนากันมากขึ้นมิใช่เพียงแค่รู้ว่าเป็นคนอิสลามเพียงแต่ในบัตรประชาชนเท่านั้น…”

ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านขายของชำในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

“…ในเรื่องของศาสนาส่วนใหญ่แล้วตั้งแต่บรรพบุรุษชาวชุมชนอ่าวนางจะนับถือศาสนาอิสลาม แต่ในปัจจุบัน ในชุมชนอ่าวนางได้มีประชากรเพิ่มมากขึ้นและประชากรที่เพิ่มขึ้นจะเป็นคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ แต่คนในชุมชนอ่าวนางก็ไม่รู้สึกมีอคติกับคนต่างศาสนาเหล่านั้น นับตั้งแต่ธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว การปฏิบัติศาสนกิจของคนอ่าวนางก็เกิดการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย จากเดิมที่วัยรุ่นตลอดถึงคนแก่มาทำละหมาดในมัสยิดกันอย่างมากมาย แต่ในปัจจุบันมีจำนวนน้อยกว่าในอดีต ซึ่งผู้ที่มาส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุหรือคนแก่ …”

สมเกียรติ ขยันการ (สัมภาษณ์วันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของสมเกียรติบุรี รีสอร์ท แอนด์ สปาและอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง กล่าวว่า

copyright by MULIC

"...ผมในฐานะเจ้าของธุรกิจและผู้นำชุมชนคนหนึ่ง มองว่า การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและศาสนาเกิดขึ้นมาพร้อมกับการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนเมื่อหลายปีก่อน ทั้งนี้เพราะคนในชุมชนต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ก็คอยช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนไม่ห่างไกลจากศาสนาจนมากเกินไป..."

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์วันที่ 27 สิงหาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

"...ผมคิดว่าในเรื่องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนาง ตั้งแต่มีธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนอ่าวนาง ถ้าหากเป็นผู้สูงอายุในชุมชนพวกท่านเหล่านั้นก็มีการพูดคุยว่าวิถีชีวิตของตนและคนชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก แต่ถ้าหากเป็นกลุ่มวัยบางคนก็พูดว่าเปลี่ยนบ้างเล็กน้อย หรือบางคนก็พูดว่าไม่เปลี่ยนแปลงเลย แต่สำหรับผมคิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย ..."

การสัมภาษณ์ชาวชุมชนอ่าวนางหลายท่าน ทำให้ทราบว่าชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา การพักผ่อนนอนหลับ หรือการทำมาหากินที่เปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนางนั้น ชาวบ้านที่สูงอายุจะมีความรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงมากกว่าชาวบ้านที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นหรือเด็กและเยาวชน

ชุมชนอ่าวนางในอดีตเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบเรียบง่าย ไม่วุ่นวาย รักความสงบ เชื่อมั่นในคำสอนของศาสนา นับจากมีการพัฒนาของการท่องเที่ยวมีผลทำให้วิถีชีวิตของชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการกิน การนอน การตื่น หรือแม้การใช้ชีวิตประจำวันที่จะต้องเปลี่ยนไปจากแบบสังคมประเพณีนิยมมาเป็นแบบทุนนิยม ที่มีการแก่งแย่งแข่งขันและความวุ่นวายของคนในชุมชนอ่าวนางมากขึ้น

การขยายตัวอย่างรวดเร็วของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนอ่าวนาง ทั้งนี้ปรากฏการณ์ดังกล่าวนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่จะทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางไปสู่ความทันสมัย

กระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตของชุมชนอ่าวนางส่งผลให้ชุมชนอ่าวนางได้รับผลกระทบทั้งในด้านบวกและลบ ซึ่งผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความทันสมัย ทำให้วิถี

copyright by MULIC

ชีวิตแบบเรียบง่ายของชุมชนอ่าวนางก้าวไปสู่ วิถีชีวิตแบบต่อสู้ ดิ้นรน แก่งแย่งแข่งขัน ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น

ทัศนคติของคนในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมในเรื่องของการแต่งกาย การใช้จ่าย การกินอาหาร การสร้างบ้านเรือน การพักผ่อนนอนหลับจากเดิมที่ การแต่งกายเป็นไปอย่างเรียบง่ายตามประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน แต่ปัจจุบันกลับเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากตามกระแสของการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมภายนอกชุมชน หรือแม้แต่การใช้จ่าย การกิน การสร้างบ้าน การพักผ่อนนอนหลับ ที่เมื่อก่อนมีการใช้จ่ายน้อยมาก มีการกินที่ธรรมดาคือ กินอาหารที่หามาได้หรืออาหารที่คนในชุมชนทำขึ้น มีการสร้างบ้านหลังไม่ใหญ่มากพออยู่กันได้ในครอบครัว มีเวลาการพักผ่อนที่ตรงเวลา แต่ในปัจจุบัน การใช้จ่ายภายในชุมชนมีการใช้จ่ายกันมากขึ้น มีการกินอาหารอย่างอื่นมากขึ้น มีการสร้างบ้านเรือนที่ใหญ่โตมากขึ้น และมีการพักผ่อนที่ไม่เป็นเวลามากขึ้น นับตั้งแต่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นภายในชุมชน จึงทำให้ค่านิยมได้เปลี่ยนแปลงไปตามไปด้วยในส่วนเรื่องทัศนคติของคนในชุมชนอ่าวนาง เมื่อหลายปีก่อนคนในชุมชนอ่าวนางมีทัศนคติในเรื่องต่างๆ ดังนี้

ทัศนคติทางการศึกษาที่ไม่นิยมส่งลูกเรียนหนังสือ เพราะคิดว่าเรียนเป็นไปก็ต้องกลับมาทำไร่ทำสวนเหมือนพ่อแม่อย่างเดิมจึงไม่นิยมที่จะส่งลูกเล่าเรียน แต่ในปัจจุบันนี้ทัศนคติในเรื่องการศึกษาของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป คือชาวบ้านต่างก็นิยมที่จะส่งลูกหลานเรียนหนังสือมากขึ้น โดยปัจจุบันชาวบ้านจะเลือกโรงเรียนที่ดีและมีชื่อเสียงให้ลูกเล่าเรียนอีกด้วย ซึ่งค่านิยมในเรื่องนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปมา เนื่องจากชาวบ้านคิดว่าถ้าลูกได้เรียนสูง ๆ ก็จะมีงานทำที่ดี ไม่ต้องลำบากเหมือนพ่อแม่ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคนที่ค่อนข้างมีฐานะ ทัศนคติอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อลูกได้เรียนจบจนถึงภาคบังคับก็จะออกมาทำงานในชุมชนที่มีงานรองรับอยู่มากมาย ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ทัศนคติการยอมรับบุคคลภายนอก จากเมื่อก่อนที่ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่อาศัยการทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จึงทำให้ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ทัศนคติต่อคนภายนอกชุมชนเป็นแบบไม่ค่อยติดต่อสัมพันธ์กับคนภายนอกมากนัก แต่ปัจจุบันด้วยการมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขึ้นมาอย่างมากมายในชุมชนอ่านางจึงทำให้ทัศนคติของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปบ้างเล็กน้อย คนในชุมชนยอมรับและติดต่อกับคนภายนอกที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางมากขึ้นทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความต้องการที่จะทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงทำให้ เรื่องทัศนคติของคนในชุมชนต่อบุคคลภายนอกเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ยอมรับคนภายนอกมากขึ้น

copyright by MULIC

ทัศนคติทางสังคม ชุมชนอ่าวนางปัจจุบันมีทัศนคติทางสังคมที่เปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก จากเมื่อก่อน ที่ทัศนคติทางสังคมของคนในชุมชนจะมีความเป็นมิตร มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน มีการร่วมมือกัน แต่ปัจจุบันทัศนคติทางสังคมของชุมชนอ่าวนางเริ่มเปลี่ยนแปลงไป คือจะมุ่งเน้นเรื่องส่วนตนเป็นหลัก เรื่องของสังคมนั้นไม่ค่อยมีใครสนใจ เพราะหลาย ๆ คนคิดว่าสังคมไม่สามารถช่วยอะไรตนเองได้ นอกจากการที่ตนเองจะต้องพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ซึ่งจากทัศนคตินี้ทำให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจของชุมชนในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันเป็นอย่างมากในเรื่องของการหาเงินเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ

สิวกรณ์ มุคุระ(สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2550) เด็กหนุ่มในชุมชนอ่าวนางกล่าวว่า

> “...ในปัจจุบันวัยรุ่นหนุ่มสาวในชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นในด้านของการแต่งตัวที่นิยมตามกระแสสมัยใหม่มากขึ้น หรือเรื่องของภาษาที่มีการรับเอาภาษาต่างถิ่นและภาษาต่างประเทศมาใช้กันมากขึ้น ในส่วนของทัศนคติและค่านิยมนั้นคนในชุมชนอ่าวนางมีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทัศคติหรือค่านิยมที่เกี่ยวกับการศึกษา เกี่ยวกับสังคมและเกี่ยวกับอาชีพแม้กระทั่งการใช้ชีวิตประจำวันก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเกือบทั้งสิ้น...”

กรกิตย์ ศรีวีรกุล (สัมภาษณ์วันที่ 17 พฤษภาคม 2550) เจ้าของร้านเสริมสวยในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> “...คนในอ่าวนางในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการพูดคุย การแต่งกาย การใช้ชีวิตประจำวันแตกต่างจากเดิมที่จะยึดหลักศาสนาอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกายหรือการใช้ชีวิตประจำวันก็ต้องใช้หลักศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติอยู่เสมอ และในส่วนของเรื่องค่านิยมและทัศนคติจะมีความทันสมัยมากกว่าชุมชนในละแวกใกล้เคียงมาก จนคนในชุมชนใกล้เคียงมองว่าชุมชนอ่าวนางจะหมดสิ้นความเป็นชุมชนมุสลิมดั้งเดิมแล้วกลายมาเป็นชุมชนแห่งสินค้าและการท่องเที่ยวเข้ามาแทนที่ ...”

copyright by MULIC

นอกจากนั้น รอเฟีย สายนุ้ย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านสูงอายุในอ่าวนาง ยังกล่าวว่า

> "...ค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนอ่าวนางได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมาก ในอดีตค่านิยมและทัศนคติเป็นแบบสบาย ๆ เรียบง่าย อะไรก็ได้ แต่ปัจจุบัน ทัศนคติและค่านิยมของคนในอ่าวนางรู้สึกว่าจะฟุ่มเฟือยกันมากขึ้น ใช้ข้าวของเครื่องใช้แพงขึ้น มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ตัวอย่างเช่นลูก ๆ จะทำอะไรก็ไม่ค่อยปรึกษาพ่อแม่พี่น้อง..."

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์วันที่ 27 สิงหาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...ค่านิยมของวัยรุ่นในชุมชน มีค่านิยมที่มีความทันสมัยมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย การใช้ข้าวของ ที่นิยมเลียนแบบให้เหมือนกับดาราหรือนักร้องวัยรุ่นที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ..."

จากข้อมูลในเรื่องค่านิยมของคนในชุมชน สามารถที่สรุปได้ว่าค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมการบริโภค อุปโภคหรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก

ค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก นับตั่งแต่การเข้ามาของการท่องเที่ยว เดิมที่มีค่านิยมความเป็นอยู่ของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นแบบสมถะไม่ความความฟุ้งเฟื้อมากนัก แต่ปัจจุบันค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเริ่มมีความฟุ้งเฟื้อและฟุ่มเฟือยมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของชุมชนอ่าวนางที่เกิดจากการพัฒนาของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว

ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวได้นำเอาวัฒนธรรมและสื่อจากข้างนอกเข้ามาในชุมชนมากขึ้น จนมีผลทำให้คนในชุมชนมีค่านิยมและทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป ตามวัฒนธรรมหรือสื่อภายนอกที่เข้ามา

การเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นกระบวนการทางวิวัฒนาการอย่างหนึ่ง ที่มองว่าทุกอย่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการในตัวเอง เช่น ชุมชนอ่าวนางที่เดิมเป็นชุมชนสังคมเกษตรที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ แต่ด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนอ่าวนางเกิดวิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาสู่ความทันสมัยเร็วขึ้นกว่าชุมชนอื่น

copyright by MULIC

ทั่วไป มีส่วนทำให้ค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน เพื่อที่จะตอบสมองกับวิวัฒนาการของการพัฒนาสู่ความทันสมัย

5.2.5 ภาษา

ชาวชุมชนอ่าวนางส่วน ซึ่งส่วนใหญ่เดิมจะพูดภาษาถิ่นใต้เป็นหลัก แต่ปัจจุบันมีการพูดภาษาราชการหรือภาษาไทยกลางกันมากขึ้น มีส่วนเพิ่มเติมอีกอย่างหนึ่งในเรื่องของภาษาก็คือชาวชุมชนอ่าวนางสามารถพูดสนทนาโต้ตอบภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น

สมเกียรติ ขยันการ (สัมภาษณ์วันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของสมเกียรติบุรี รีสอร์ท แอนด์ สปาและอดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง

> "...เรื่องของการพูด ภาษา การแต่งกายหรือเรื่องอื่นๆ ได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมา 10 ปีเห็นจะได้ พอเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้าการเปลี่ยนแปลงก็เริ่มขึ้น สาเหตุน่าจะมาจากคนในชุมชนต้องการปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเข้าของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อที่จะทำให้ชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและทันสมัยเหมือนกับชุมชนท่องเที่ยวอื่น ๆ ในประเทศไทย..."

ประวิทย์ ขยันการ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550) เจ้าของร้านขายของชำในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การพูดคุยแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมากและยังผิดหลักศาสนาอีกด้วย บางครั้งปู่ย่าตายายพูดจาตักเตือนก็ไม่สนใจ..."

สัน และลิ้น (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2550) ชาวชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

> "...การพูดจา การแต่งกาย และการใช้ชีวิตของคนชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก นับตั้งแต่มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอ่าวนาง ส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงมาจากการที่บุคคลที่เข้ามาท่องเที่ยวในอ่าวนางได้นำเอาประเพณี วัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษา การแต่งการ การดำรงชีวิต เข้ามาในชุมชนอ่าวนาง จนเป็นเหตุทำให้เกิดการเลียนแบบและปฏิบัติตามนักท่องเที่ยว..."

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์วันที่ 27 สิงหาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

copyright by MULIC

> "...ภาษาที่ใช้พูดคุยกันเป็นภาษาที่ดีและการแต่งกายก็เป็นการแต่งกายที่สะดวกสบายไม่วุ่นวายเหมือนในอดีต นอกจากนี้การดำรงชีวิตก็ไม่เคร่งครัดเหมือนกับสมัยก่อน ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นในอ่าวนาง..."

คุณปราณี จงรักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550) ชาวบ้านสูงอายุในอ่าวนาง ได้กล่าวว่า

> "...เมื่อก่อนการพูดจาการใช้ภาษาของคนในชุมชนอ่าวนางจะมีลักษณะ การพูดจาและใช้ภาษาที่ฟังแล้วมีความรู้สึกถึงความจริงใจ แต่ปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนอย่างสิ้นเชิง การพูดจาและใช้ภาษาเป็นเพียงแค่การพูดจาโต้ตอบกันเพียงธรรมดาเท่านั้น..."

เรื่องภาษาของคนในชุมชนอ่าวนางชาวบ้านหลายท่านให้ได้ข้อมูลว่า ภาษาที่ใช้ในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบัน การใช้ภาษาหลัก ๆ ด้วยกัน 3 ภาษา ด้วยกัน คือ ภาษาถิ่นใต้ที่พูดกันว่าตั้งแต่อดีตสมัยรุ่นปู่ย่า ภาษาไทยกลางเริ่มเข้ามาพร้อมกับธุรกิจการท่องเที่ยวทำให้มีการพูดภาษาไทยกลางมากขึ้น ในส่วนภาษาต่างประเทศนั้น เข้ามากับนักท่องเที่ยวซึ่งส่งผลให้คนในชุมชนพูดและฟังภาษาต่างประเทศมากขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ภาษาของคนในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่เดิมมักจะพูดภาษาท้องถิ่นเป็นหลักในการติดแต่สื่อกันภายในชุมชน แต่ในปัจจุบันมีการพูดภาษาไทยกลางมากขึ้น นอกจากนี้คนในชุมชนอ่าวนางบางกลุ่มสามารถฟังและพูดภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น

สาเหตุของคนในชุมชน ที่มีการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น เนื่องมาจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเหล่านี้ จึงมีเหตุจำเป็นทำให้คนในชุมชนอ่าวนางต้องติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้านการสอบถามเส้นทาง ด้านการค้าขาย ด้านการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากของคนในชุมชนอ่าวนางที่จะต้องใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งนี้มีข้อสังเกตที่ว่าบางคนไม่มีความรู้ในการเรียนหนังสือเลย แต่สามารถพูดภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับคนต่างชาติได้อย่างดีหรือไม่ก็รู้เรื่องในสิ่งที่นักท่องเที่ยวพูดสื่อสารออกมา

copyright by MULIC

การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมีผลทำให้คนในชุมชนอ่าวนาง สามารถพัฒนาเรื่องการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารของคนในชุมชนและบุคคลนอกชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ภาษาที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนาง ทั้งที่เป็นภาษาไทยกลาง และภาษาต่างประเทศ เป็นการเข้ามาในรูปแบบของการพัฒนาสู่ความทันสมัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงสังคม วัฒนธรรม ขั้นเงื่อนไขการทะยานสู่ความเจริญเติบโต

5.2.6 ประเพณี

ปัจจุบันคนในชุมชนอ่าวนางได้ลืมเลือนประเพณีท้องถิ่นเกือบหมดสิ้น จากการเก็บข้อมูลทำให้รู้ว่าสาเหตุน่าจะมาจากการเข้ามาของสิ่งต่าง ๆภายในชุมชนอย่างรวดเร็ว ดังคำสัมภาษณ์ของชาวบ้านอ่าวนาง

ปราณี จงรักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550) ผู้สูงอาวุโสประจำหมู่บ้านบอกว่า

> “...ประเพณีท้องถิ่นของชุมชนอ่าวนาง ปัจจุบันนับว่ามีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย แต่หากเป็นชุมชนใกล้เคียงก็อาจจะมีอยู่บ้าง เพราะคนในชุมชนอ่าวนางรับเอาวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่ของสิ่งภายนอกเข้ามายังชุมชนเป็นอย่างมาก...”

นอกจากนี้ งำหร้า หัตถาผล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550) ชาวบ้านใกล้เคียง ยังบอกว่า

> “...ปัจจุบันชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการแข่งขันกันในเรื่องต่าง ๆ อย่างมากมายเลยทำให้คนในชุมชนได้ลืมประเพณีท้องถิ่นเกือบหมด ที่เหลืออยู่ก็จะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่เท่านั้น ที่ยังหลงเหลือความทรงจำเพียงเล็กน้อยเท่านั้น...”

สอดคล้องกับ รอเฟีย สายนุ้ย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2550) ชาวบ้านสูงอายุในอ่าวนาง ที่กล่าว

> “...เรื่องของประเพณีท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนางไม่มีแล้ว เนื่องด้วยในปัจจุบันอ่าวนางได้กลายเป็นเมืองที่ทันสมัย ถ้าหากคุณต้องการอะไรก็หาซื้อได้มากขึ้น ไม่จำเป็นที่จะต้องพึ่งประเพณีท้องถิ่นดั่งเดิมอีกต่อไป...”

สมพงษ์ หนองทะเล (สัมภาษณ์วันที่ 27 สิงหาคม 2550) วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนาง กล่าวว่า

copyright by MULIC

"...ประเพณีท้องถิ่นของชุมชนอ่าวนางที่วัยรุ่นในชุมชนอ่าวนางยังถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด ก็คือ ประเพณีทางศาสนาอิสลาม ในส่วนประเพณีท้องถิ่นอย่างอื่นไม่มีให้เห็น และก็ไม่รู้จักด้วย..."

ข้อมูลในเรื่องประเพณีของคนในชุมชนอ่าวนาง มีผู้ให้ข้อมูลหลายท่าน พอสรุปข้อมูลจากชาวบ้านเหล่านี้ได้ว่า ประเพณีภายในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันนี้ได้ลืมเลือนและจางหายไปหลายอย่างแล้ว ที่เหลืออยู่ก็เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนาที่ยังคงมีอยู่ให้เห็นเท่านั้น

ประเพณีในชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีการรับเอาวัฒนธรรมประเพณีจากสังคมข้างนอกเข้ามาในชุมชนมากขึ้น จนทำให้ประเพณีของชุมชนอ่าวนางเริ่มเสื่อมหายไปพร้อมกับการเข้ามาของวัฒนธรรมประเพณีนอกชุมชนที่มากับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในเรื่องที่เกี่ยวกับประเพณี ที่เห็นคงจะมีอยู่ก็คือ ประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนา เนื่องจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เช่น การถือศีลอดยังพอมีอยู่ในชุมชนแต่ไม่ถึงกับเคร่งนัก แต่การเข้าของการท่องเที่ยวทำให้ การปฏิบัติทางศาสนาของชาวบ้านลดลงบ้าง เนื่องจากชาวบ้านมีภารกิจที่ต้องทำมากขึ้นในแต่ละวัน ในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอ่าวนางในปัจจุบัน แทบจะไม่มีเห็นหรือหลงเหลืออยู่เลย เนื่องจากคนในชุมชนหันไปประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องรับติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางและยังได้นำเอาค่านิยมและความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในชุมชนอ่าวนางเลยทำให้ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เลือนหายไปกับผู้เฒ่าผู้แก่ภายในชุมชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในชุมชนอ่าวนาง ได้ส่งผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อชุมชนอ่าวนางหลายเรื่องด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา ภาษา ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ทัศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิต การนับถือศาสนา และเรื่องประเพณีท้องถิ่นที่ได้ถูกลืมเลือนและเปลี่ยนแปลงไปในส่วนของเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้นในปัจจุบัน

การสูญหายของประเพณีท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนางเป็นเพียงขั้นตอนการทะยานสู่ความเจริญเติบโต จะเป็นขั้นตอนในการที่พลังต้านทานในสังคมประเพณีนิยมได้หมดลงอย่างสิ้นเชิงเพื่อที่จะก้าวขั้นตอนการเจริญเติบโตเต็มที่

copyright by MULIC

กล่าวโดยสรุปผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมต่อชุมชนอ่าวนางในช่วง 10 ปี พบว่าทำให้ระบบสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ของการศึกษา ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ภาษา และประเพณี ต่าง ๆ ในท้องถิ่นดั้งเดิมค่อยๆ หมดความสำคัญไปจากชุมชน ในขณะที่ความเป็นชุมชนทันสมัยและความเป็นเข้ามาแทนที่อย่างค่อนข้างเร็ว

จากการศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนางทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมพบว่า การท่องเที่ยวส่งผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบต่อชุมชน ทางบวกทำให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน มีความสะดวกสบายเพิ่มมากขึ้น แต่ในทางลบความเจริญกลับทำให้คนในชุมชนต้องแก่งแย่งแข่งขันในการประกอบอาชีพ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแบบแผนความสัมพันธ์จากเครือญาติมาเป็นความสัมพันธ์แบบตัวใครตัวมัน รวมทั้งการเปิดรับวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ระบบคุณค่าดั้งเดิมของชุมชนค่อยๆ จางหายไป ภาพลักษณ์ของชุมชนอ่าวนางวันนี้ในทัศนะของคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่กล่าวได้ว่าเป็นชุมชนที่ “สบายกายแต่ไม่สบายใจ”

copyright by MULIC

บทที่ 6
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวและชุมชนอ่าวนาง และผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 ผลการศึกษามีข้อสรุป และนัยสำคัญที่ควรนำมาเป็นประเด็นในการอภิปรายดั้งนี้

6.1 สรุป

6.1.1สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวและชุมชนอ่าวนาง

ชุมชนอ่าวนางมีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามชุมชนหนึ่งของจังหวัดกระบี่ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ชายหาดอ่าวนางที่มีเม็ดทรายขาวละเอียดและน้ำทะเลสีมรกตสดใส ทำให้ทุกๆ ปีจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศบริเวณชาดหาดอ่าวนางเป็นจำนวนประมาณ400,000 กว่าคน ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแล้วเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และจากการเข้ามาของนักนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางเกิดการขยายตัวของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพื้นที่ของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงขึ้น จากเดิมที่พื้นที่ในชุมชนอ่าวนางเป็นของคนในชุมชนอ่าวนาง แต่ในปัจจุบันพื้นที่ภายในชุมชนได้กลายเป็นของนายทุนที่มาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเสียเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของนโยบายของรัฐและท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนางนั้นจะมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลัก เช่นการพัฒนาแหล่งธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มีความเจริญมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ในชุมชนอ่าวนาง ไม่ว่าจะเป็นการในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนอ่าวนาง ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งสำคัญทางการท่องเที่ยวนั้นจะได้รับการพัฒนามากกว่าแหล่งอื่นในชุมชนอ่าวนาง ทั้งนี้เพื่อที่จะสนองตอบต่อการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนอ่าวนางเพื่อที่จะเอื้ออำนวยผลประโยชน์แก่กลุ่มทุนต่าง ๆ ภายในชุมชน ในส่วนของประชากรในชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก มีผู้คนเข้ามาประกอบอาชีพและทำกิจกรรมในชุมชนอ่าวนางตลอดทั้งปี เฉลี่ยประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนอ่าวนางมีประมาณ 10,000 กว่าคน ซึ่งการข้าวของจำนวน

copyright by MULIC

ประชากรจำนวนมากเหล่านี้ มีผลให้สภาพการท่องเที่ยวและสภาพทั่วไปของชุมชนอ่าวนางอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

6.1.2 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลกระทบต่อชุมชนอยู่ 2 ด้าน ใหญ่ ด้วยกันคือ

1. ด้านเศรษฐกิจ พบว่าการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของคนในชุมชน จากเดิมที่คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตร อาทิ การทำประมง และการทำสวน เมื่อมีการท่องเที่ยวในชุมชนทำให้คนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพดังกล่าวทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีรายจ่ายต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นทำให้คนในชุมชนต้องดิ้นรนขวนขวายในการทำงานหาเงินมากขึ้น ในขณะที่มีคนจากต่างถิ่นเข้ามาทำงานมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งก็เข้ามาแย่งอาชีพของคนในท้องถิ่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว จึงส่งผลให้คนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากมากขึ้นเช่นเดียวกัน

2. ด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า การศึกษาของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่คนในชุมชนอ่าวนางมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก แต่ในปัจจุบันระดับการศึกษาของคนในชุมชนอ่าวนางมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น เดิมคนในชุมชนอ่าวนางจะจบการศึกษาแค่ชั้นประถม 4 หรือ 6 แต่ปัจจุบันคนในชุมชนจะจบการศึกษา ที่มีตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีที่6 จนขั้นระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีก็มี ในส่วนของความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเริ่มจะมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินไม่แน่นแฟ้นเหมือนในอดีต ทั้งนี้อาจจะมาจากระบบวิถีชีวิตและค่านิยมของคนในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ในเรื่องของภาษาและประเพณีท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนาง ภาษาที่ใช้กันของคนในชุมชนอ่าวนางในอดีตจะใช้ภาษาไทยใต้เป็นหลัก แต่ในปัจจุบันคนในชุมชนอ่าวนางมีการพูดภาษาไทยกลางกันมากขึ้น นอกจากนี้ชาวชุมชนอ่าวนางยังได้มีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยเนื่องจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีจำนวนมากของแต่ละปี แต่การเข้ามาของการท่องเที่ยวนี้มีผลทำให้ประเพณีท้องถิ่นของคนในชุมชนอ่าวนางเกือบจะสูญหายหรือหมดสิ้นไป ที่เหลืออยู่ก็เป็นประเพณีท้องถิ่นที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาเป็นหลัก

การศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนางนั้น ทำให้ทราบว่าการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางได้ส่งผลทบในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของชุมชนทั้งในด้านบวกและด้านลบหลายด้านด้วยกัน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกตภายในชุมชนที่ใช้

copyright by MULIC

ระยะเวลาประมาณ 1 ปีด้วยกัน ซึ่งรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางจะเป็นรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยและสวยงาม และจากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เสนอแนะว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ทันสมัยและสวยงามนั้นควรที่จะเพิ่มความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเข้าไปด้วย

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนาง

ประเด็น	ผลกระทบทางบวก	ผลกระทบทางลบ
เศรษฐกิจ		
	สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้ชุมชน	ปัญหารายได้ไม่แน่นอน
	สร้างงานสร้างอาชีพ	ปัญหาคุณภาพของแรงงาน
	มีความสะดวกสบายมากขึ้น	ปัญหาการแก่งแย่งหาผลประโยชน์
	มีสินค้าหลายอย่างให้เลือกซื้อ	ปัญหาราคาสินค้าสูงกว่าราคาปรกติ
สังคม		
	การสร้างสรรค์ความเจริญให้กับสังคม	ปัญหาความผูกพันทางครอบครัว
	การช่วยส่งเสริมการศึกษา	ปัญหาความไม่เป็นธรรมทางสังคม
		ปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชน
		ปัญหาโสเพณี
		ปัญหายาเสพติดย์
วัฒนธรรม	การใช้วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว	ปัญหาการลดคุณค่าของวัฒนธรรม
	เสริมสร้างความเข้าใจ	ปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรม
	มีการเรียนรู้เรื่องภาษาต่าง ๆ	ปัญหาภาษาถิ่นถูกลดความสำคัญลง
		ปัญหาความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลง
สรุป	สบายกาย	ไม่สบายใจ

copyright by MULIC

6.1.3 อภิปรายผล

การท่องเที่ยวกับการสร้างความทันสมัยให้กับชุมชน

การวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง ตามแนวคิดการสร้างความทันสมัย สรุปดังนี้

พ.ศ. 2540 ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีครอบครัวและเครือญาติเป็นตัวกำหนดระเบียบสังคมภายในชุมชน การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่าย สบาย ไม่มีการแข่งขันในเรื่องทางเศรษฐกิจและการใช้ชีวิตประจำวันมากนัก ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติและการปฏิบัติตนแบบเคร่งครัดต่อศาสนา ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบ มีแต่ความจริงใจและผูกพันกันในชุมชน แต่จากการเข้ามาของการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนอ่าวนางถูกพัฒนาไปสู่ความทันสมัยเหมือนกับชุมชนใกล้เคียงอย่างเมืองภูเก็ต

พ.ศ.2540- 2546 ชุมชนอ่าวนางอยู่ในขั้นที่มีเงื่อนไขสำหรับทะยานสู่ความเจริญเติบโตไปสู่การพัฒนาที่ทันสมัย ซึ่งในช่วงนี้ระบบอาชีพของคนในชุมชนอ่าวนางได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ประกอบอาชีพด้านธุรกิจการท่องเที่ยว รายได้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น การครองชีพและการดำเนินชีวิตเริ่มมีความยุ่งยากและลำบาก ค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนก็ลดน้อยลง ด้านศาสนาและประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ เกิดการละเลยในการปฏิบัติของคนชุมชนอ่าวนางมากขึ้น

พ.ศ. 2546- 2550 การพัฒนาที่ไปสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนางได้ดำเนินเข้าไปสู่ขั้นทะยานสู่ความเจริญเติบโต ในขั้นนี้ชุมชนอ่าวนางได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพจากภาคเกษตรมาสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น สังคมประเพณีดั้งเดิมลดน้อยลงเป็นอย่างมาก ภาคเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อชุมชน จนทำให้ชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่เป็นไปในรูปแบบผลประโยชน์แอบแฝง วิถีชีวิตมีการแก่งแย่งแข่งขันกันมากขึ้น และทัศนคติที่ยอบรับสิ่งที่ทันสมัยมากขึ้น

พ.ศ. 2549 การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางได้เจริญเติบโตเต็มที่ ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก โรงแรม และรีสอร์ท มีหลายแหล่งให้เลือกพักได้ตามความต้องการทั้งช่วงฤดูการท่องเที่ยวและนอกฤดูการท่องเที่ยว

ปัจจุบันชุมชนอ่าวนางอยู่ในขั้นก้าวสู่ความเจริญเติบโตเต็มที่ของการสร้างความทันสมัยให้กับชุมชน เนื่องจากในชุมชนอ่าวนางได้มีที่พัก หรือโรงแรมที่มีราคาเท่ากับราคาที่พักหรือโรงแรมในเมืองที่ความทันสมัย และสวยงาม แต่ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนสมัยใหม่ที่ยังมีรอยต่อของ

copyright by MULIC

สังคมดั้งเดิมอยู่ ซึ่งมีผลทำให้ศักยภาพการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนางต้องใช้เวลาในการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย

แนวโน้มของการพัฒนาสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนาง มีแนวโน้มการพัฒนาไปสู่ขั้นการบริโภคโดยมวลชนในระดับสูง โดยใช้เวลาประมาณอีก 30 ปี และในช่วงกระบวนการสร้างความทันสมัยนี้ มีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางจะต้องพบกับผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ซึ่งท้ายสุดแล้วคนที่จะอยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนางจะต้องเป็นคนที่มีฐานะและความรู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับความทันสมัยของชุมชนได้

ชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในช่วง 10 ปี สาเหตุเนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการนำชุมชนอ่าวนางสู่ชุมชนที่ความทันสมัย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในช่วงที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ดังแผน

แผนภูมิที่2 : แสดงกระบวนสร้างความทันสมัยของชุมชนอ่าวนาง

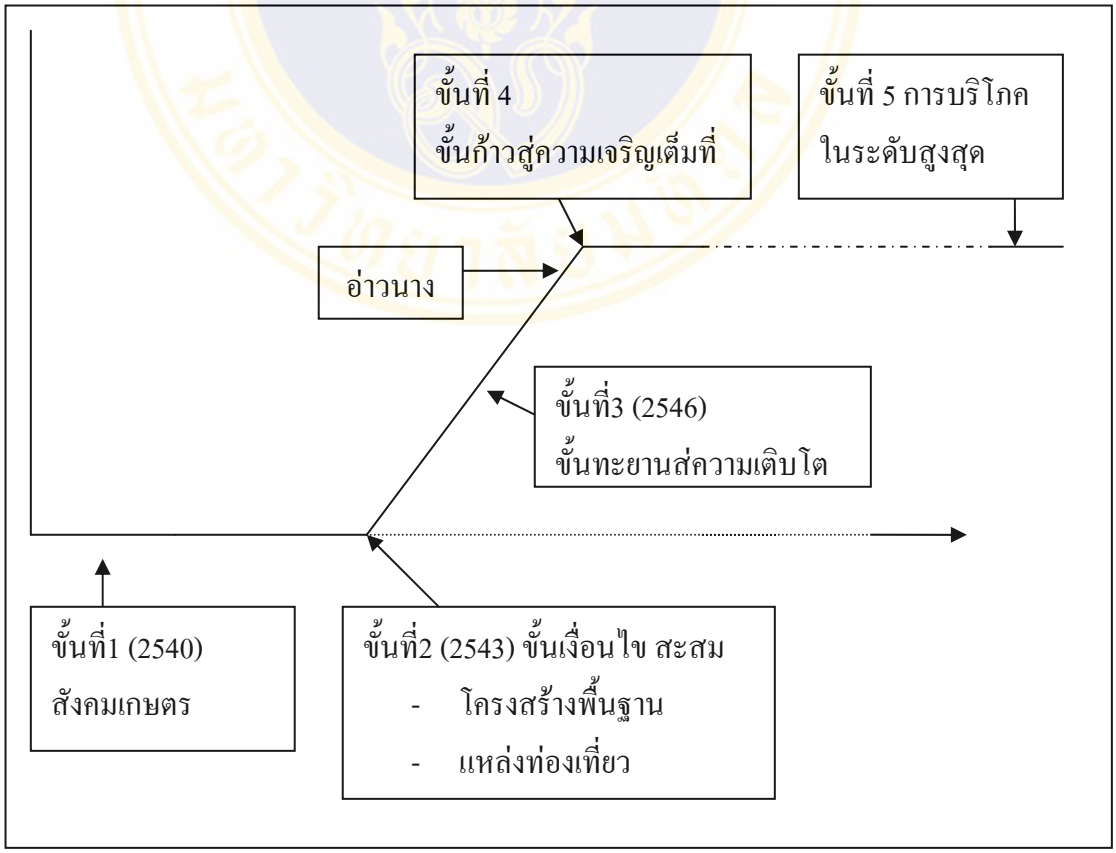

“ภาพลวงตา” ของการพัฒนาการท่องเที่ยว

copyright by MULIC

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ทำให้เห็นภาพชัดเจนถึงลักษณะ ของชุมชนอ่าวนาง ดังนี้

การท่องเที่ยวเป็นภาพตัวแทนของระบบทุนนิยมที่มีการขยายอำนาจเข้าไปสู่ประเทศและชุมชนต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันนี้ ดั้งนั้นเมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนางเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ชุมชนอ่าวนางจึงเข้าสู่กระบวนการ การสร้างความทันสมัย ชุมชนอ่าวนางจึงมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและนิเวศวิทยา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คนในชุมชนมีรายได้ มีอาชีพและมีทัศนคติที่เปลี่ยนไป เช่นเดียวกับชุมชนอ่าวนางที่มีการสร้างความทันสมัยโดยนำเอาด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำ จนทำให้ชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันมีความสะดวกสบายและทันสมัยที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ในประเทศไทยด้วยกัน ตัวอย่าง เช่นจังหวัดภูเก็ต แต่จากการพัฒนาที่นำไปสู่ความทันสมัยนั้นยังมีสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนอ่าวนางหลายอย่างด้วยกันที่มองเหมือนเป็นดั่ง “ภาพลวงตา” ของการพัฒนาสู่ความทันสมัยภายใต้กระบวนทัศน์ของแบบทุนนิยม ซึ่งมีฐานคิดว่าชุมชนนั้นเป็นสินค้าปริวรรตกับมูลค่าและสามารถสร้างความทันสมัยสะดวกสบายและสวยงามได้อย่างปรารถนา จนลืมคิดว่าการพัฒนาสู่ความทันสมัยนั้นจะต้องแลกมากับรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างสิ้นเชิงจนเกิดเป็นภาพลวงตาที่มองเห็นได้ในชุมชนอ่าวนาง

การสร้างความทันสมัยในชุมชนอ่าวนางทำให้ชุมชนอ่าวนางกลายเป็น “สินค้าชั้นดี” ชนิดหนึ่งที่รอคอยสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มากับระบบทุนนิยม เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามามีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางที่เคยเป็นชุมชนที่มีความสงบเงียบเรียบง่ายได้กลายเป็นชุมชนของการแข่งขันในเรื่องของธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิต คือเมื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามาทำให้ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการเพิ่มขึ้นของเรื่องประชากร อาคารสถานที่ ร้านค้า โรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งทำให้เกิดอาชีพที่หลากหลายเกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนางอย่างมากมาย จนส่งผลให้ชุมชนอ่าวนางได้กลายเป็นชุมชนเมืองใหม่ที่มีความทันสมัยและสวยงาม จากการเป็นชุมชนสมัยใหม่นี้จึงทำให้ทัศนคติและค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก

เมื่อชุมชนอ่าวนางเป็นสินค้า ทุกอย่างในชุมชนอ่าวนางในตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมานั้นสามารถซื้อขายกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพื้นที่ ต้นไม้ หาดทราย ท้องทะเลรวมไปถึงความสัมพันธ์ของคน ในอดีตพื้นที่ส่วนใหญ่ในอ่าวนางเป็นของคนในชุมชนอ่าวนางเกือบทั้งหมด แต่ในปัจจุบันกลับกลายเป็นว่าพื้นที่ในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่เป็นของนายทุนที่เข้ามากับการท่องเที่ยวเสียส่วนใหญ่ ส่วนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมากเช่นกัน จากเดิมที่เป็นแบบเครือญาติที่มีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันแต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามา

copyright by MULIC

ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนได้กลายเป็นความสัมพันธ์แบบห่างเหินถ้าจะเป็นการพบปะพูดคุยก็จะเป็นในรูปการซื้อขายหรือผลประโยชน์กันมากกว่า

ท่ามกลางของการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยและสวยงามของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางโดยยึดระบบทุนนิยมเป็นหลักนั้น ยังมีสิ่งที่ชาวชุมชนอ่าวนางมีความรู้สึกถึงผลกระทบและสิ่งไม่ปรารถนาเกิดขึ้นในชุมชนหลายอย่างด้วยกันดั่งคำพูดของชาวบ้านที่ว่า

“ในการพัฒนาสู่ความสวยงามและทันสมัยของชุมชนอ่าวนางนั้นยังมีภาพลวงตาเกิดขึ้นมากมาย ที่ผู้คนโดยทั่วไปไม่สามารถพบเห็นได้เหมือนกับคนในชุมชนอ่าวนาง”

การพัฒนาสู่ความทันสมัยของชุนชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาที่นำไปสู่ความสบายกายในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกันไม่ว่า จะเป็นในด้านของความสะดวกสบายในการเดินทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก น้ำประปา ไฟฟ้า และการบริการในเรื่องต่าง ๆ หรือการทำงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้ร่างกายมากนักเหมือนในอดีตที่ผ่านมา แต่จากการพัฒนาที่นำไปสู่ความสบายกายนั้นกลับต้องพบกับความไม่สบายใจเกิดขึ้นหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเป็นอยู่ในชุมชน การแข่งขันการทำมาหากิน การดิ้นรนขวนขวายของคนในชุมชนอ่าวนางให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจที่เติบโตเป็นอย่างมากของชุมชนอ่าวนาง ที่นับว่าเป็นความไม่สบายใจของคนในชุมชนอ่าวนาง

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ได้รับการพัฒนาสู่ความทันสมัยเหมือนกับชุมชนอื่นหรือเมืองอื่น ๆ ในประเทศไทย แต่การพัฒนาของชุมชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาแบบทุนนิยมที่ทำให้คนในชุมชนได้พบกับคำว่า “สบายกายแต่ไม่สบายใจ” เกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนาง

แผนภูมิที่ 3: สภาพการของชุมชนอ่าวนาง

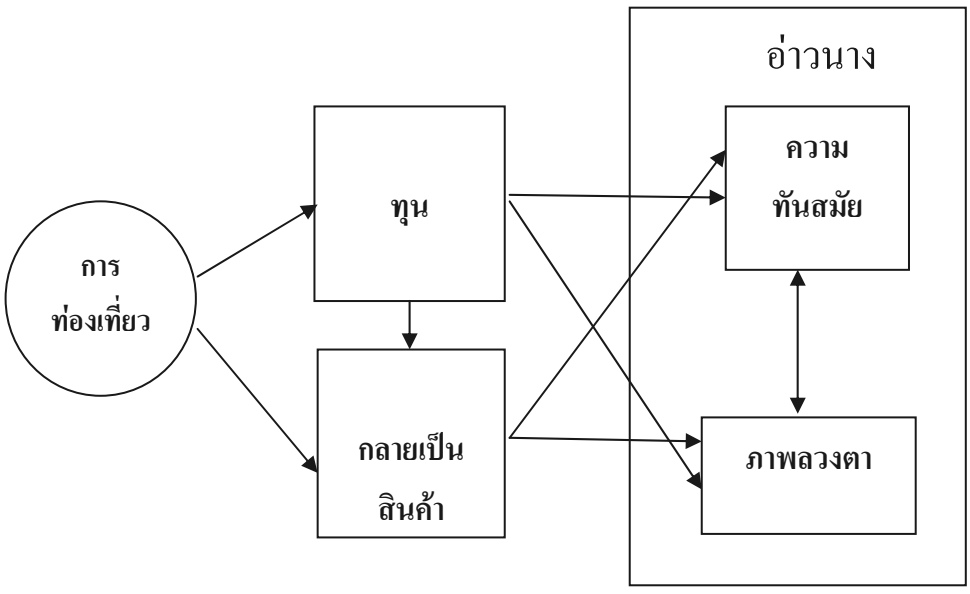

copyright by MULIC

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้กับผู้เกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง และข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะให้กับผู้เกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง

1. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วชุมชนหนึ่ง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางควรที่จะระวังในเรื่องของการจัดพื้นหรือว่าผังชุมชน เพราะถ้าหากการเจริญเติบโตเร็วเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวกับพื้นที่ได้ ตัวอย่าง เช่น ปัญหาพื้นที่ชุมชนแออัดในกรุงเทพเป็นต้น

2. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีอาคารพักอาศัยประเภทร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม บังกะโล และรีสอร์ทเป็นจำนวนมาก สิ่งที่รัฐและชุมชนอ่าวนางควรระวังคือ ปัญหาของสิ่งแวดล้อม ประเภทน้ำ อากาศให้มาก เนื่องจากปัญหาที่พบบ่อยในชุมชนเมืองก็คือ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลภาวะทางอากาศ ซึ่งชุมชนอ่าวนางก็มีจุดเสี่ยงที่จะพบปัญหาเหล่านี้ได้

3. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก จากการแข่งขันทางสภาพทางเศรษฐกิจนี้ จึงอาจทำให้ชุมชนอ่าวนางอาจจะพบปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนได้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันของชุมชนเป็นตัวเอื้ออำนวยให้เกิดปัญหานี้ได้ ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประชาชนชาวอ่านางควรที่จะมีแผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวนางให้ชัดเจนขึ้น

4. การที่ชุมชนอ่าวนางได้รับการพัฒนาในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานจนอาจนำไปสู่ชุมชนที่มีความทันสมัยนั้น ชุมชนอ่าวนางอาจจะพบกับปัญหาของการหลงลืมประเพณีวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้น วัฒนธรรมจังหวัดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนอ่าวนางเพื่อที่จะได้ดำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมในส่วนที่ให้คงอยู่

5. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีเรื่องของรายได้และผลประโยชน์เป็นจำนวนมาก ดั้งนั้นจึงมีผู้ที่ต้องการอำนาจในการบริหารและพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก จึงอาจมีผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนอำนาจทางการเมืองเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างคนในชุมชนหรือคนในชุมชนกับแรงงานที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงาน ตัวอย่างเช่น แรงงานที่มาทำงานในชุมชนอ่าวนางต้องการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของคนในชุมชนอ่าวนางก็ต้องยอมแลกเปลี่ยนโดยการที่ต้องช่วยเหลือเจ้าของบ้านโดยถ้าหากคนในเครือญาติของเจ้าของบ้านลงสมัครตัวแทนหรือผู้นำหมู่บ้าน แรงงานคนนั้นก็ต้องช่วยเลือกลงคะแนนให้กับเครือญาติของเจ้าของบ้านนั้น ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวกับรายได้และผลประโยชน์

copyright by MULIC

ทางการเมืองนี้ จำเป็นที่ภาครัฐควรที่จะดูแลควบคุมให้ดีมิเช่นนั้น ปัญหานี้จะทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนได้

การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางควรที่จะมองชุมชนอ่าวนางให้เป็นมรดกที่ควรจะเก็บรักษาและพัฒนาอย่างถูกต้องรัดกุมอยู่บนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อที่จะได้นำไปสู่คำขวัญของจังหวัดกระบี่ที่ว่า “เมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก” ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนฐานความคิดของการพัฒนาที่มองว่าชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่จะสามารถสร้างความทันสมัยสวยงามและสะดวกสบายภายใต้ระบบทุนนิยมที่เข้ามากับการท่องเที่ยวเหมือนในปัจจุบันนี้ ที่มองชุมชนอ่าวนางเป็นดั่งสินค้าชิ้นหนึ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ให้สวยงามและสะดุดตาได้ แต่รูปลักษณ์ของความสวยงามและสะดุดตานั้นแฝงไปด้วยภาพร่องรอยของความบอบช้ำที่เกิดจากการพัฒนาโดยยึดหลักทุนนิยมเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนาง ต.อ่าวนาง อ.เมือง จังหวัดกระบี่ ผลศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนอ่าวนาง ในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอยากให้มีการทำการศึกษาวิจัยในเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบการเมืองในชุมชนอ่าวนาง ว่าการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางมีมีผลกระทบทางการเมืองของชุมชนอ่าวนางอย่างไร หรือการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในชุมชนอ่าวนางอย่างไรบ้าง

ดังนั้น ถ้าหากมีผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบการเมืองในชุมชนอ่าวนางนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นการต่อยอดของการวิจัยเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนางได้เป็นอย่างดี เพราะจะทำให้งานวิจัยในเรื่องของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนอ่าวนางได้มีมุมมองและแง่คิดในเรื่องต่างๆ มากขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นกับงานวิจัยมากขึ้นและผลประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งในระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศได้ไม่มากก็น้อยแล้วแต่วัตถุประสงค์หรือการนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่จะได้ร่วมกันวางแผนป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนได้

การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มองชุมชนอ่าวนางว่าเป็นสินค้าชิ้นหนึ่งที่สามารถจะสับเปลี่ยนรูปร่างให้สวยงามและทันสมัยได้ตลอดเวลา จนส่งผลกระทบต่อชุมชนหลายด้านด้วยกัน ซึ่งผลกระทบต่อชุมชนในการพัฒนาการ

copyright by MULIC

ท่องเที่ยวในครั้งนี้ อาจเป็นผลกระทบที่เรียกได้ว่า ภาพลวงตาของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชุมชน ดังนั้นถ้าหากชุมชนอ่าวนางต้องการ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือความเป็นเมืองน่าอยู่ผู้คนน่ารักนั้นละก็ ชาวชุมชนอ่าวนางควรจะหันกลับมามองและคิดว่าทรัพยากรภายในชุมชนอ่าวนางนั้น เป็นมรดกของชุมชนที่จะต้องรักษาและพัฒนาให้ยั่งยืนเกิดขึ้น เพื่อที่จะทำให้มรดกของชุมชนชิ้นนี้ได้สืบต่อไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลานของคนในชุมชนอ่าวนางได้อีกยาวนานภายใต้คำพูดที่ว่า เมืองน่าอยู่ผู้คนน่ารัก

แผนภูมิที่ 4: ข้อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง

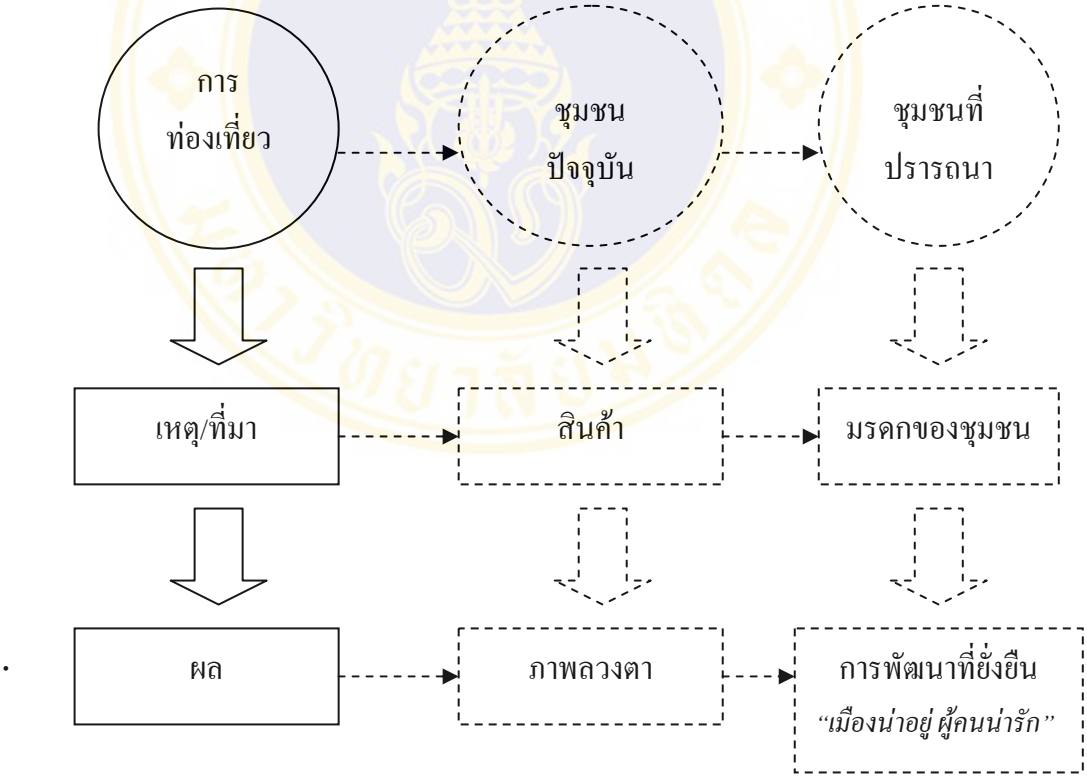

copyright by MULIC

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
(THE IMPACTS OF TOURISM ON THE AO-NANG COMMUNITY, TAMBON AO-NANG, MUANG DISTRICT, KRABI PROVINCE)

พงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ 4837512 LCRU/M

ศศ.ม. (พัฒนาชนบท)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธีรพงษ์ บุญรักษา,บธ.บ.,วท.บ.,ปร.ด., ลักขณา ดาวรัตนหงษ์,อ.บ.,ศศ.ม. ,Doctorat de L'EHESS., ชิตชยางค์ ยมาภัย,ร.บ.,ศศ.ม.,ค.ด.

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเทียบรายได้จากสินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวยังช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้าการชำระเงินระหว่างประเทศ ประโยชน์ของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ไปสู่ประชากรในท้องถิ่นและชุมชน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินไทยปีพ.ศ.2549 ของธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 1 มี.ค. 2551) กล่าวว่าเศรษฐกิจไทยในปีพ.ศ.2549 ปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากการท่องเที่ยวกลับมาขยายตัวดีขึ้นโดยเฉพาะการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามัน ปีพ.ศ.2549 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน13.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.0 จากปีก่อน สำหรับอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 63.0 ปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60.6 สำหรับอัตราการเข้าพักโรงแรมในภาคใต้กลับสู่ภาวะปกติ โดยปรับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.9 จากร้อยละ 42.3 ในปีพ.ศ.2548 ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวปีพ.ศ. 2549 มีมูลค่า 470.6 พันล้านบาทหรือขยายตัวร้อย

copyright by MULIC

ละ 22.0 จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยจะเห็นว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ในด้านสังคมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น การท่องเที่ยวยังช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมรวมไปถึงการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เราอาจจะเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ด้านการศึกษา การลดปัญหาการอพยพไร้ถิ่นฐาน หรือในเรื่องของการสันติภาพ ความสามัคคี ให้เกิดแก่มวลมนุษยชาติก็ตามที นักวิชาการหลายท่านชี้ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไว้หลายท่านด้วยกัน อาทิเช่น ปราโมชน์ รอดจำรัส (2547) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวที่พอสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องแหล่งที่มาของเงินตรา การสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การช่วยสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม หรือการสนับสนุนฟื้นฟูวัฒนธรรมเป็นต้น

จังหวัดกระบี่ตั้งอยู่ทางตะวันตกของภาคใต้ของประเทศไทย ติดฝั่งทะเลอันดามัน ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับพื้นที่ราบบริเวณชายฝั่งทะเลประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ประมาณ 130 เกาะ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งของจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับความสนใจ จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกระบี่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย www.tat.or.th ค้นหาข้อมูลเมื่อ 5 ธ.ค. 2549) พบว่าในปี 2548 นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศได้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดกระบี่ประมาณ 868,678 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 549,418 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 319,260 คน ซึ่งร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้ามาท่องเที่ยวที่ชุมชนอ่าวนาง ซึ่งมีหาดทรายที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว

ข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2548 กับปี พ.ศ. 2549 พบว่าชุมชนอ่าวนางมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของจำนวนโรงแรม จำนวนห้องพัก อัตราการเข้าพัก จำนวนนักท่องเที่ยวหรือแม้แต่จำนวนเวลาที่เข้าพักของนักท่องเที่ยว จำนวนโรงแรมในอ่าวนางปี พ.ศ.2549 มี 125 แห่ง จำนวนห้องพักในอ่าวนาง 4,452 ห้อง จำนวนอัตราเฉลี่ยเข้าพักในอ่าวนาง 54.28 เปอร์เซ็นต์ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในอ่าวนาง 459,923 คน จำนวนระยะเวลาที่เข้าพักในอ่าวนางปี พ.ศ.2549 มี 3.69 วัน

copyright by MULIC

ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่น เนื่องจากชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากอาจส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การมีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นภายในชุมชน หรือแม้แต่การเพิ่มขึ้นของที่พักอาศัยเป็นจำนวนมาก จนอาจทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน ชุมชนอ่าวนางควรจะได้มีโอกาสตรวจสอบตนเอง เพื่อการตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทันที เพื่อให้การพัฒนาในชุมชนมุ่งไปสู่ทิศทางของการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวและชุมชนอ่าวนาง

เพื่อศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ พื้นที่ภาคสนามของการวิจัย ได้แก่ ชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ประชากรในการวิจัย คือ ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว และกลุ่มอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง ที่สามารถแบ่ง ออกได้เป็น 6 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อาวุโส และเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธาราและหมู่เกาะพีพี

2. ผู้ประกอบธุรกิจและกิจการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนอ่าวนางและชาดหาดอ่าวพระนาง

3. ประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนาง โดยแยกเป็นกลุ่มอายุต่างๆ 4 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 10- 20 ปี กลุ่มวัยทำงานอายุ 21- 40 ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ 41- 60 ปี กลุ่มผู้สูงอายุ 61-75 ปี

4. นักท่องเที่ยวที่มาพักอาศัยและท่องเที่ยวที่บริเวณชาดหาดอ่าวพระนางหรือในชุมชนอ่าวนาง

copyright by MULIC

5. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานของภาครัฐ และองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ ที่อยู่ในท้องถิ่นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอ่าวนาง

6. กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง เช่น ชาวหมู่บ้านใกล้เคียง เป็นต้น

ผลการวิจัย

สภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพการท่องเที่ยวในบริเวณอ่าวนาง

ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณชุมชนอ่าวนาง สรุปได้ดังนี้

พื้นที่ในชุมชนอ่าวนาง

สภาพพื้นที่ทางบกของชุมชนอ่าวนาง มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา และที่ราบติดกับทะเล ซึ่งอุดมไปด้วยที่พักเป็น รีสอร์ท โรงแรม และบังกะโล เกิดขึ้นจำนวนมากโดยมีบ้านเรือนตั้งอยู่บ้างเป็นหย่อม ๆ ในส่วนสภาพพื้นที่ทางน้ำของชุมชนอ่าวนาง มีลักษณะพื้นที่ เป็นทะเลกว้าง มีเกาะแก่งและอ่าวต่างๆ มากมาย ซึ่งบางอ่าวนั้นจะมี ที่พักโรงแรม และรีสอร์ทไว้รองรับนักท่องเที่ยว

นโยบายของรัฐ และท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว

นโยบายของรัฐและท้องถิ่นในชุมชนอ่าวนาง เป็นนโยบายที่เน้นการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้านโดยการยึดหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รัฐและท้องถิ่นเป็นหลัก แต่ชาวบ้านหรือคนในชุมชนอ่าวนางมองว่านโยบายของรัฐและท้องถิ่นเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่นายทุนมากกว่าชาวบ้าน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีความเจริญเติบโตอย่างมากของชุมชนอ่าวนาง มีผลทำให้ถนนลาดยางลาดผ่านตัวหมู่บ้าน ซึ่งตลอดสองข้างทางของถนนจะมีบ้านเรือน ร้านค้า โรงแรม รีสอร์ท และชายหาดยาวจนไปถึงหมู่บ้านอื่น ๆ ถนนสายหลักนั้นจะมีถนนซอยหลายสายด้วยกัน ส่วนใหญ่แล้วถนนซอยเหล่านี้จะมีการลาดยางหรือปูคอนกรีตเป็นอย่างดี นอกจากนี้ไฟฟ้า น้ำประปาและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่ความจำต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวก็ได้เกิดขึ้นหลายอย่างด้วยกัน ทั้งนี้เพราะตัวชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่และมีการเข้ามาของประชากรเป็นอยู่จำนวนมาก ดังนั้นโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนอ่าวนางจึงมีอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ชุมชนหนึ่ง

copyright by MULIC

การจัดการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง มีการร่วมกันจัดการท่องเที่ยวด้วยกัน 3 ฝ่าย คือมีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชนคือคนในชุมชนอ่าวนาง ภาครัฐมีบทบาทในฐานะผู้ควบคุม ดูแล รักษาโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ในส่วนของภาคเอกชนมีบทบาทในการเป็นผู้ประกอบการและการให้บริการด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง ซึ่งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มักจะเป็นกลุ่มนายทุนคนไทยและกลุ่มทุนต่างชาติที่อยู่นอกพื้นที่ชุมชนอ่าวนาง และในส่วนของภาคประชาชนส่วนใหญ่แล้วจะมีบทบาทในเรื่องการเฝ้าระวังดูแลรักษาให้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือน แต่จากศึกษาพบว่าการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางจะอยู่ในรูปลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำ ในส่วนของภาครัฐ รัฐก็ทำไปตามนโยบายจากส่วนกลาง ในส่วนของภาคเอกชนก็ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักซึ่งภาคเอกชนมีพลังอำนาจในการกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในอ่าวนางเป็นอย่างมาก และส่วนภาคประชาชนก็มีการรวมกลุ่มเพื่อที่เรียกร้องสิทธิในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้างเล็กน้อย แต่ส่วนใหญ่แล้วภาคประชาชนในอ่าวนางค่อนข้างมีพลังในการเรียกร้องหรือช่วยในการกำหนดการจัดการท่องเที่ยวของอ่าวนางน้อยมาก จากการศึกษาจะเห็นว่าภาคเอกชนมีบทบาทเป็นอย่างมากในการที่จะกำหนดนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนาง แต่อย่างไรก็ตามหากมีการกำหนดนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางที่ดีและมีมาตรฐานควบคุม ป้องกัน แก้ไข ผลกระทบที่จะตามมาแล้วละก็จำทำให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วนของชุมชนอ่าวนางและสังคมไทยได้

ประชากร

ประชากรในชุมชนอ่าวนางมีประมาณ 12,000 คน ประชากรที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่ที่ 2 ชุมชนอ่าวนาง มีประมาณ1,542 คน แบ่งออกเป็นชาย 751 คน หญิง 791 คน จำนวนหลังคาเรือนประมาณ 1,523 ครัวเรือน และมีประชากรแฝงประมาณ 10,000 คน ซึ่งประชากรแฝงจะเข้ามาทำงานที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นส่วนใหญ่

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนอ่าวนางในช่วงระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550

ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจต่อชุมชนอ่าวนางในช่วง 10 ปี สรุปผลได้ ดังนี้

copyright by MULIC

อาชีพ

อาชีพเดิมของคนในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและประมงเป็นหลัก แต่จากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มีผลทำให้คนในชุมชนอ่าวนางหันมาประกอบอาชีพด้านท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เพราะอาชีพด้านการท่องเที่ยวสร้างรายได้ที่สูงกว่าการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมและประมง

รายได้

การศึกษาเรื่องรายได้ของคนในชุมชน พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการพัฒนาสู่ความทันสมัยโดยเน้นหลักด้านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางมีรายได้เพิ่มขึ้นจากอดีต เนื่องจากการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางเป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนในชุมชนอ่าวนางสามารถหารายได้เพิ่มขึ้น จากการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้กับชุมชนและคนในพื้นที่ แต่จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนในชุมชนอ่าวนาง แต่ทางกลับกันคนในชุมชนอ่าวนางต้องพบกับร่ายจ่ายที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ราคาสินค้า

ราคาสินค้าในชุมชนอ่าวนาง มีสินค้าบางรายการเพิ่มสูงขึ้นจากราคาปกติ ส่งผลให้คนในชุมชนอ่าวนางต้องซื้อสินค้าบางอย่างในราคาที่สูงขึ้น หรือไม่ถ้าหากคนในชุมชนอ่าวนางต้องการสินค้าราคาปกติทั่วไปของตลาด ก็ต้องเดินทางไปซื้อสินค้าภายนอกชุมชน

การครองชีพ

การครองชีพในชุมชนอ่าวนางมีการครองชีพที่ดีขึ้นในเรื่องของความสบายทางกายเนื่องจากชุมชนอ่าวนางมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชนหลายด้านด้วยกัน การครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางเดิม เป็นการครองชีพที่เรียกว่า ไม่สบายกายแต่สบายใจ คือ ต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวแต่ก็สบายใจที่ไม่จำเป็นต้องไปแก่งแย่งแข่งขันในการทำมาหากิน ไม่มีภาระหนี้สินผูกพัน ไม่เดือดร้อนกับผลกระทบของระบบเศรษฐกิจ แต่ในปัจจุบันการครองชีพของคนในชุมชนอ่าวนางได้กลายมาเป็นแบบ สบายกายแต่ไม่สบายใจ เนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการทำให้ชุมชนอ่าวนางกลายเป็นชุมชนทันสมัยได้นำเอารูปแบบการพัฒนาที่เน้นทุนนิยมเป็นหลักมาพัฒนาชุมชนอ่าวนาง ซึ่งการพัฒนาแบบทุนนิยมเป็นการพัฒนาที่ใช้อำนาจเงินในการเสาะแสวงเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของอำนาจในการพัฒนาที่นำไปสู่ความทันสมัย

copyright by MULIC

สังคม วัฒนธรรมผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมต่อชุมชนอ่าวนางในช่วง 10 ปี สรุปผล ดังนี้

ด้านการศึกษา

การศึกษาของคนในชุมชนอ่าวนางเดิมส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับภาคบังคับ ถึงระดับที่สูงกว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่สูงกว่าภาคบังคับจะเป็นกลุ่มที่มีฐานะในชุมชน แต่มีบางกลุ่มที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวภายในชุมชนอ่าวนาง แต่ปัจจุบันคนในชุมชนอ่าวนางได้เล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม มีบางครอบครัวที่ส่งลูกไปเรียนโรงเรียนในเมืองซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่ส่วนใหญ่แล้วคนในชุมชนอ่าวนางจะเรียนโรงเรียนในเขตชุมชนอ่าวนางหรือนอกชุมชนก็ไม่ไกลมากนัก สาเหตุของการส่งให้ลูกหลานไปเรียนโรงเรียนในเมืองก็น่าจะมาจากความคิดที่ว่าโรงเรียนในเมืองมีคุณภาพและชื่อเสียงที่ดีกว่าโรงเรียนในเขตและพื้นที่ใกล้เคียงของชุมชนอ่าวนางหรืออีก สาเหตุหนึ่งก็คือชาวบ้านคิดว่าการที่ลูกหลานเข้าไปเรียนโรงเรียนเมืองย่อมส่งผลถึงหน้าตาของครอบและวงศ์ตระกูล แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านในชุมชนอ่าวนางหลายครอบครัวหรือแม้แต่เด็กวัยรุ่นหลายคนมีความคิดที่ว่าเรียนให้จบเพียงภาคบังคับก็พอ หลังจากนั้นก็ออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัวในชุมชนอ่าวนางที่มีงานหลายอาชีพให้ทำในชุมชนอ่าวนาง

ด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนปัจจุบัน พบว่า คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่เหินห่างกันหรือไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเหมือนเมื่อในอดีต ที่คนในชุมชนอ่าวนางมีความสัมพันธ์รักใคร่กลมเกลียว ไปมาหาสู่กันอยู่เป็นประจำ

ด้านวิถีชีวิต

ชุมชนอ่าวนางในอดีตเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเป็นแบบเรียบง่าย ไม่วุ่นวาย รักความสงบเชื่อมั่นในคำสอนของศาสนา นับจากมีการพัฒนาของการท่องเที่ยวมีผลทำให้วิถีชีวิตของชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการกิน การนอน การตื่น หรือแม้การใช้ชีวิตประจำวันที่จะต้องเปลี่ยนไปจากแบบสังคมประเพณีนิยมมาเป็นแบบทุนนิยม ที่มีการแก่งแย่งแข่งขันและความวุ่นวายของคนในชุมชนอ่าวนางมากขึ้น

copyright by MULIC

ด้านค่านิยม

ค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก นับตั่งแต่การเข้ามาของการท่องเที่ยว เดิมที่มีค่านิยมความเป็นอยู่ของคนในชุมชนอ่าวนางเป็นแบบสมถะไม่ความความฟุ้งเฟ้อมากนัก แต่ปัจจุบันค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเริ่มมีความฟุ้งเฟ้อและฟุ่มเฟือยมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของชุมชนอ่าวนางที่เกิดจากการพัฒนาของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว

ด้านภาษา

ภาษาของคนในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่เดิมมักจะพูดภาษาท้องถิ่นเป็นหลักในการติดแต่สื่อกันภายในชุมชน แต่ในปัจจุบันมีการพูดภาษาไทยกลางมากขึ้น นอกจากนี้คนในชุมชนอ่าวนางบางกลุ่มสามารถฟังและพูดภาษาต่างประเทศได้มากขึ้น

ด้านประเพณี

ประเพณีในชุมชนอ่าวนางมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีการรับเอาวัฒนธรรมประเพณีจากสังคมข้างนอกเข้ามาในชุมชนมากขึ้น จนทำให้ประเพณีของชุมชนอ่าวนางเริ่มเสื่อมหายไปพร้อมกับการเข้ามาของวัฒนธรรมประเพณีนอกชุมชนที่มากับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ชุมชนอ่าวนาง ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความทันสมัย สรุปดังนี้

พ.ศ. 2540 ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ผู้คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีครอบครัวและเครือญาติเป็นตัวกำหนดระเบียบสังคมภายในชุมชน การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่ายสบาย ไม่มีการแข่งขันในเรื่องทางเศรษฐกิจและการใช้ชีวิตประจำวันมากนัก ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่มีทัศนคติและการปฏิบัติตนแบบเคร่งครัดต่อศาสนา ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบ มีแต่ความจริงใจและผูกพันกันในชุมชน แต่จากการเข้ามาของการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนอ่าวนางถูกพัฒนาไปสู่ความทันสมัยเหมือนกับชุมชนใกล้เคียงอย่างเมืองภูเก็ต

พ.ศ.2540- 2546 ชุมชนอ่าวนางอยู่ในขั้นที่มีเงื่อนไขสำหรับทะยานสู่ความเจริญเติบโตไปสู่การพัฒนาที่ทันสมัย ซึ่งในช่วงนี้ระบบอาชีพของคนในชุมชนอ่าวนางได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปประกอบอาชีพด้านธุรกิจการท่องเที่ยว รายได้ค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น การครองชีพและการดำเนินชีวิตเริ่มมีความยุ่งยากและลำบาก ค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนก็ลดน้อยลง ด้านศาสนาและประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ เกิดการละเลยในการปฏิบัติของคนชุมชนอ่าวนางมากขึ้น

copyright by MULIC

พ.ศ. 2546- 2550 การพัฒนาที่ไปสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนางได้ดำเนินเข้าไปสู่ขั้นทะยานสู่ความเจริญเติบโต ในขั้นนี้ชุมชนอ่าวนางได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพจากภาคเกษตรมาสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น สังคมประเพณีดั้งเดิมลดน้อยลงเป็นอย่างมาก ภาคเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อชุมชน จนทำให้ชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสัมพันธ์ของคนในชุมชนที่เป็นไปในรูปแบบผลประโยชน์แอบแฝง วิถีชีวิตมีการแก่งแย่งแข่งขันกันมากขึ้น และทัศนคติที่ยอบรับสิ่งที่ทันสมัยมากขึ้น

พ.ศ. 2549 การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอ่าวนางได้เจริญเติบโตเต็มที่ ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก โรงแรม และรีสอร์ท มีหลายแหล่งให้เลือกพักได้ตามความต้องการทั้งช่วงฤดูการท่องเที่ยวและนอกฤดูการท่องเที่ยว

ปัจจุบันชุมชนอ่าวนางอยู่ในขั้นก้าวสู่ความเจริญเติบโตเต็มที่ของการสร้างความทันสมัยให้กับชุมชน เนื่องจากในชุมชนอ่าวนางได้มีที่พัก หรือโรงแรมที่มีราคาเท่ากับราคาที่พักหรือโรงแรมในเมืองที่ความทันสมัย และสวยงาม แต่ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนสมัยใหม่ที่ยังมีรอยต่อของสังคมดั้งเดิมอยู่ ซึ่งมีผลทำให้ศักยภาพการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนางต้องใช้เวลาในการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย

แนวโน้มของการพัฒนาสู่ความทันสมัยของชุมชนอ่าวนาง มีแนวโน้มการพัฒนาไปสู่ขั้นการบริโภคโดยมวลชนในระดับสูง โดยใช้เวลาประมาณอีก 30 ปี และในช่วงกระบวนการสร้างความทันสมัยนี้ มีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางจะต้องพบกับผลกระทบในรูปแบบต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ซึ่งท้ายสุดแล้วคนที่จะอยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนางจะต้องเป็นคนที่มีฐานะและความรู้ที่สามารถปรับตัวเข้ากับความทันสมัยของชุมชน

อภิปรายผล “ภาพลวงตา” ของการพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางเป็นภาพตัวแทนของระบบทุนนิยมที่มีการขยายอำนาจเข้าไปสู่ประเทศและชุมชนต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันนี้ ดั้งนั้นเมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาสู่ชุมชนอ่าวนางเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ชุมชนอ่าวนางจึงเข้าสู่กระบวนการ การสร้างความทันสมัย ชุมชนอ่าวนางจึงมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและนิเวศวิทยา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คนในชุมชนมีรายได้ มีอาชีพและมีทัศนคติที่เปลี่ยนไป เช่นเดียวกับชุมชนอ่าวนางที่มีการสร้างความทันสมัยโดยนำเอาด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำ จนทำให้ชุมชนอ่าวนางในปัจจุบันมีความสะดวกสบายและทันสมัยที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ในประเทศไทยด้วยกัน ตัวอย่าง เช่น จังหวัดภูเก็ต แต่จากการพัฒนาที่นำไปสู่ความทันสมัยนั้นยังมีสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนอ่าวนางหลายอย่างด้วยกันที่มองเหมือนเป็นดั่ง “ภาพลวงตา” ของการพัฒนาสู่ความทันสมัยภายใต้กระบวนทัศน์

copyright by MULIC

ของแบบทุนนิยม ซึ่งมีฐานคิดว่าชุมชนนั้นเป็นสินค้าปริวรรตกับมูลค่าและสามารถสร้างความทันสมัยสะดวกสบายและสวยงามได้อย่างปรารถนา จนลืมคิดว่าการพัฒนาสู่ความทันสมัยนั้นจะต้องแลกมากับรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอย่างสิ้นเชิงจนเกิดเป็นภาพลวงตาที่มองเห็นได้ในชุมชนอ่าวนาง

การสร้างความทันสมัยในชุมชนอ่าวนางทำให้ชุมชนอ่าวนางกลายเป็น “สินค้าชั้นดี” ชนิดหนึ่งที่รอคอยสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มากับระบบทุนนิยม เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามามีผลทำให้ชุมชนอ่าวนางที่เคยเป็นชุมชนที่มีความสงบเงียบเรียบง่ายได้กลายเป็นชุมชนของการแข่งขันในเรื่องของธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการดำรงชีวิต คือเมื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามาทำให้ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการเพิ่มขึ้นของเรื่องประชากร อาคารสถานที่ ร้านค้า โรงแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งทำให้เกิดอาชีพที่หลากหลายเกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนางอย่างมากมาย จนส่งผลให้ชุมชนอ่าวนางได้กลายเป็นชุมชนเมืองใหม่ที่มีความทันสมัยและสวยงาม จากการเป็นชุมชนสมัยใหม่นี้จึงทำให้ทัศนคติและค่านิยมของคนในชุมชนอ่าวนางเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก

เมื่อชุมชนอ่าวนางเป็นสินค้า ทุกอย่างในชุมชนอ่าวนางในตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมานั้นสามารถซื้อขายกันได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพื้นที่ ต้นไม้ หาดทราย ท้องทะเลรวมไปถึงความสัมพันธ์ของคน ในอดีตพื้นที่ส่วนใหญ่ในอ่าวนางเป็นของคนในชุมชนอ่าวนางเกือบทั้งหมด แต่ในปัจจุบันกลับกลายเป็นว่าพื้นที่ในชุมชนอ่าวนางส่วนใหญ่เป็นของนายทุนที่เข้ามากับการท่องเที่ยวเสียส่วนใหญ่ ส่วนความสัมพันธ์ของคนในชุมชนปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นอย่างมากเช่นกัน จากเดิมที่เป็นแบบเครือญาติที่มีการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันแต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนได้กลายเป็นความสัมพันธ์แบบห่างเหินถ้าจะเป็นการพบปะพูดคุยก็จะเป็นในรูปการซื้อขายหรือผลประโยชน์กันมากกว่า

ท่ามกลางของการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยและสวยงามของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนอ่าวนางโดยยึดระบบทุนนิยมเป็นหลักนั้น ยังมีสิ่งที่ชาวชุมชนอ่าวนางมีความรู้สึกถึงผลกระทบและสิ่งไม่ปรารถนาเกิดขึ้นในชุมชนหลายอย่างด้วยกันดั่งคำพูดของชาวบ้านที่ว่า

“ในการพัฒนาสู่ความสวยงามและทันสมัยของชุมชนอ่าวนางนั้นยังมีภาพลวงตาเกิดขึ้นมากมาย ที่ผู้คนโดยทั่วไปไม่สามารถพบเห็นได้เหมือนกับคนในชุมชนอ่าวนาง”

การพัฒนาสู่ความทันสมัยของชุนชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาที่นำไปสู่ความสบายกายในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกันไม่ว่า จะเป็นในด้านของความสะดวกสบายในการเดินทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก น้ำประปา ไฟฟ้า และการบริการในเรื่องต่าง ๆ หรือการทำงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้ร่างกายมากนักเหมือนในอดีตที่ผ่านมา แต่จากการพัฒนาที่นำไปสู่ความสบายกายนั้นกลับต้องพบ

copyright by MULIC

กับความไม่สบายใจเกิดขึ้นหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเป็นอยู่ในชุมชน การแข่งขันการทำมาหากิน การดิ้นรนขวนขวายของคนในชุมชนอ่าวนางให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจที่เติบโตเป็นอย่างมากของชุมชนอ่าวนาง ที่นับว่าเป็นความไม่สบายใจของคนในชุมชนอ่าวนาง

ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่ได้รับการพัฒนาสู่ความทันสมัยเหมือนกับชุมชนอื่นหรือเมืองอื่น ๆ ในประเทศไทย แต่การพัฒนาของชุมชนอ่าวนางเป็นการพัฒนาแบบทุนนิยมที่ทำให้คนในชุมชนได้พบกับคำว่า “สบายกายแต่ไม่สบายใจ” เกิดขึ้นในชุมชนอ่าวนาง

ข้อเสนอแนะ

1. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วชุมชนหนึ่ง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการท่องเที่ยวในชุมชนอ่าวนางควรที่จะระวังในเรื่องของการจัดพื้นหรือว่าผังชุมชน เพราะถ้าหากการเจริญเติบโตเร็วเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวกับพื้นที่ได้ ตัวอย่าง เช่น ปัญหาพื้นที่ชุมชนแออัดในกรุงเทพเป็นต้น

2. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีอาคารพักอาศัยประเภทร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม บังกะโล และรีสอร์ทเป็นจำนวนมาก สิ่งที่รัฐและชุมชนอ่าวนางควรระวังคือ ปัญหาของสิ่งแวดล้อม ประเภทน้ำ อากาศให้มาก เนื่องจากปัญหาที่พบบ่อยในชุมชนเมืองก็คือ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลภาวะทางอากาศ ซึ่งชุมชนอ่าวนางก็มีจุดเสี่ยงที่จะพบปัญหาเหล่านี้ได้

3. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก จากการแข่งขันทางสภาพทางเศรษฐกิจนี้ จึงอาจทำให้ชุมชนอ่าวนางอาจจะพบปัญหาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนได้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันของชุมชนเป็นตัวเอื้ออำนวยให้เกิดปัญหานี้ได้ ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประชาชนชาวอ่านางควรที่จะมีแผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนอ่าวนางให้ชัดเจนขึ้น

4. การที่ชุมชนอ่าวนางได้รับการพัฒนาในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานจนอาจนำไปสู่ชุมชนที่มีความทันสมัยนั้น ชุมชนอ่าวนางอาจจะพบกับปัญหาของการหลงลืมประเพณีวัฒนธรรมของตนเอง ดังนั้น วัฒนธรรมจังหวัดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนอ่าวนางเพื่อที่จะได้ดำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมในส่วนที่ให้คงอยู่

5. ชุมชนอ่าวนางเป็นชุมชนที่มีเรื่องของรายได้และผลประโยชน์เป็นจำนวนมาก ดั้งนั้นจึงมีผู้ที่ต้องการอำนาจในการบริหารและพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก จึงอาจมีผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนอำนาจทางการเมืองเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างคนในชุมชนหรือคนในชุมชนกับแรงงานที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงาน ตัวอย่างเช่น แรงงานที่มาทำงานในชุมชนอ่าวนางต้องการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของคนในชุมชนอ่าวนางก็ต้องยอมแลกเปลี่ยนโดยการที่ต้องช่วยเหลือเจ้าของบ้าน

copyright by MULIC

โดยถ้าหากคนในเครือญาติของเจ้าของบ้านลงสมัครตัวแทนหรือผู้นำหมู่บ้าน แรงงานคนนั้นก็ต้องช่วยเลือกลงคะแนนให้กับเครือญาติของเจ้าของบ้านนั้น ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวกับรายได้และผลประโยชน์ทางการเมืองนี้ จำเป็นที่ภาครัฐควรที่จะดูแลควบคุมให้ดีมิเช่นนั้น ปัญหานี้จะทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนได้

copyright by MULIC

THE IMPACTS OF TOURISM ON THE AO-NANG COMMUNITY, TAMBON AO-NANG, MUANG DISTRICT, KRABI PROVINCE

PONGSAK NUNUA 4837512 LCRU/M

M.A. (Rural Development)

THESIS ADVISORS: THEERAPHONG BOONRUGSA, Ph.D., LAKANA DAORATANAHONG, Doctorat de L'EHESS., JITJAYANG YAMABHAI, Ph.D.

EXETENDED SUMMARY

Background of the study

Tourism has played a significant role in the country's socio-economic development. Economically, the tourist industry has been the number one sector to bring in foreign excharge, since 1982, Tourism also helps reduce the foreign trade deficit. At the local level, the tourist industry has generated an income distribution to the grassroots population , encouraging production and an optimal utilization of the nation's natural resources.

In the 2006 Economic and Financial Report of the Bank of Thailand (www.bot.or.th, retrieved on March 1, 2008), it was stated that the 2006 economy improved substantially due to the expansion of tourism, particularly in the six southern provinces along the Andaman coast. There were 13.8 million foreign tourists visiting the country, an increase of 20% from the previous year. The rate of hotel occupancy averaged 63%, from 60.6% the previous year. The rate of hotel room occupancy in the southern region was 53.9%, from 42.3% the previous year. Income from tourism was 470 billion baht, an increase of 22%. From the data of the Bank of Thailand, it can be seen that tourism has a huge impact on the economy of the country.

copyright by MULIC

From a socio-cultural perspective, tourism helps increase the standard of living of local people, creating new and innovative ideas. It also helps preserve and revitalize local culture as well as the natural environment. Security and stability have been strictly maintained in tourist regions. Other benefits from tourism include education, internal migration, peace, and mutual understanding among peoples of diverse cultural backgrounds. Pramote Rotchamrat (2004) and Boonlert Jitangwathana (2005) state that tourism an industry is essential to the socio-economic aspects of the country. It is an important source of local and national income, natural and environmental preservation, modernity, or cultural revitalization.

Krabi is a coastal province located on the Andaman Coast in the southern region of Thailand. Geographically, the area is hilly, and includes about 130 small islands. Tourist attractions in the province are amongst the most popular for both local and foreign tourists. Tourist statistics from the Tourism Authority of Thailand (www.tat.or.th, retrieved on December 5, 2006) reveal that there were 868,678 tourists visiting the province in 2005. They are made up of 549,418 local tourists and 319,260 foreign tourists. It was also found that half of them visited the Ao-Nang Community, in an area famed for its beautiful white sandy beaches.

Tourism data from 2005 to 2006 reveal that tourism based activities in the community increased substantially, whether interms of number of hotels, rooms, occupancy rates, tourist numbers, or length of stay. In 2006, there were 125 hotels, 4,452 rooms, and an average occupancy rate of 54.28%. There were 459,923 tourists staying a average length of stay at 3.69 days.

The above information indicates that a study on the impacts of tourism would benefit the community due to the influx of tourists. Large numbers of tourists may internally and externally change the community rapidly. The population of the community has increased substantially. Too much accommodation within the community definitely affects local economy, socio-culture, and the environment. Local people should have an opportunity to examine these impacts, so that they are fully aware of all changes in order to steer local and tourist developments toward sustainability.

copyright by MULIC

Objectives

1. To investigate thetourism background and the Ao-Nang Community
2. To study the impacts of tourism on the community from 1997 to 2007

Research methodology

This qualitative research employed participatory observations and interviews as the data collection methods. The area of investigation was the Ao-Nang Community, Tambon Ao-Nang, Muang District of Krabi Province. The population included the villagers, tourists and other concerned groups, which are divided into six groups.

1. Community leaders, including village council members, religious leaders, the elderly, knowledgeable individuals, and officers of Pi Pi Island and Nopharat Thara National Park.
2. Business operators and stakeholders in tourism in the community and on the Ao-Nang Beach.
3. Local residents, who were divided into four age groups: 10-20 years, 21-40 years, 41-60 years, and 61-75 years.
4. Tourists visiting the area.
5. Local state officers, including members of Tambon Administration Organizations, sub-district chiefs, village heads, and local non-governmental organizations, and
6. Nearby villagers and others.

Research results

Background of the community and tourism in the area

The study results on the community background and tourism in the area can be summarized as follows:

copyright by MULIC

The Ao-Nang Community

The land geographical aspects of the community are a plain area along the coast with mountains on the other side. There are many tourist resorts, bungalows, and hotels with houses of local residents in between. The Ao-Nang Sound is an open sea with small islands and inlets. Certain inlets have hotels and resorts to accommodate tourists.

Local and state policies on tourism

The policies focus on tourist development and quality of life of rural people, based on the participation of community, state and local organizations. However, local residents view that the policies facilitate investors rather than villagers.

Development of infrastructure

Basic infrastructure has been developed to accommodate increasing tourist businesses in the area. The main road running along the beaches is paved with asphalt. Both sides of the road are lined with houses, shops, hotels, and resorts. Alleyways are also paved with asphalt or concrete. Other public facilities, such as electricity and water have also been provided because the community is a major tourist attraction of the province. With denser population, basic infrastructure is a necessity and it has been rapidly developed in the community.

Tourism management

Managing tourism in the community has been carried out by three sectors, namely the state, private, and public sectors including the community members themselves. The state sector is in charge of monitoring and carrying out public relations issues. The private sector, consisting mostly of Thai and foreign investors, are business operators providing tourism-related services. The public sector is responsible for overseeing and monitoring local tourist attractions, so that they remain impressive to visitors. Nevertheless, it was found from this study that the management of the three sectors is not well coordinated. The state sector carries out activities according to central policies while the activities of the private sector are exclusively oriented toward their own benefits. They are empowered to define patterns of tourism management in the area. The public sector has been divided into interest groups, demanding some rights to manage

copyright by MULIC

their own community resources. However, they have very little authority to drive tourism activities in the area. It is quite evident that the private sector has played a major role in determining tourism management policies. Nevertheless, if the policies are carefully formulated with standards of control, prevention and correction of ensuing impacts, it will be beneficial to all sectors in the community and to the country as a whole.

Population

The population of the community is approximately 10,000. The registered population in Village #2 is about 1,542, made up of 751 males and 791 females in 1,523 households. The unregistered population may number over 10,000, working in tourism-related businesses within the community.

The impacts of tourism on the Ao-Nang Community from 1997 to 2007

Economy. The impact of tourism on the economy of the community are summarized as follows:

Occupation

Originally, most local people were involved in agriculture and fishing. After tourism was introduced and developed in the area, many of them become involved in tourism-related careers because they could earn much more than as farmers and fishermen.

Income

It was found in this investigation that tourism development was carried out under the concept of modernization with the main focus on economic benefits. The result is that the income of community members has dramatically increased. When more tourists visit the community, more money is spent and circulated within the district, benefiting local people by creating more jobs for them. They can also sell more local products. Conversely, their expenditure has also increased.

copyright by MULIC

Product prices

Prices of products in the community are unusually higher than normal because the community has become a tourist spot. Local people are obliged to buy more expensive products. If they want to buy products at a normal price, they have to buy them elsewhere.

Livelihood

The livelihood of the local people is physically getting better due to the development of infrastructure. In the past, their lives were difficult because they had to work hard to support themselves and their families, but they were happier since there was no competition, debts or negative economic impact. Nowadays, they are physically comfortable but spiritually unhappy. Tourist development has changed the community into a modern society with a capitalist economy. Such an economy is money-oriented. Money is equal to power for modernization.

Socio-culture. The impact of tourism on socio-cultural aspects of the community during the decade is summarized as follows:

Education

In the old days, most local residents finished only the compulsory education while wealthy families sent their children on to higher education. After finishing the compulsory education, people went straight into the labor market, mostly in tourism-related businesses in the community. Nowaday, more people see the benefit of education. Some children pursue higher education by attending schools in town because they believe that the education quality in city schools is better than that at local schools. Some villagers perceive that sending their children to city schools brings honor and prestige to their families. However, many families and teenagers think that compulsory education is sufficient because there are enough jobs for most of them in their community.

copyright by MULIC

Community relationships

It was found that community relationships are no longer the same. Community members have become more distant and individualistic. This is contrary to the past when their relationships were more neighborly and collective.

Lifestyle

The lifestyle of local people in the past was simple, peaceful, and religious. Since tourism was introduced in the community, their lifestyle has drastically changed. Their daily activities are no longer regular. Their society has changed from traditional to capitalistic, with more competition and confusion.

Value

Local values have been changed from sufficiency and thrift to extravagance and waste. This may be due to rapid socio-economic changes brought about by tourist development.

Language

The local dialect was traditionally and exclusively used for internal communication within the community. Nowadays, local residents use more Standard Thai and many of them can communicate in foreign languages.

Traditions

Local traditions have been modified and some are no longer practiced. New traditions and cultures have been introduced into the community since the advent of the tourist economy.

An analysis of the Ao-Nang Community according to the theory of modernization

In 1997, the community was port of an agrarian society with family and kinship defining internal social orders. The residents led a simple life without much economic and daily-life competition. They were less secular, less selfish, and more sincere and neighborly. After the

copyright by MULIC

introduction of the tourist economy, the community has become so modernized that it is now similar to Phuket, a popular tourist region in the South.

From 1997 to 2003, the community was in a preparatory stage for growth and modernization. Traditional occupations had become more tourism-oriented. Their lifestyle and livelihood become more complex, with certain changes to attitudes and values. Communal relationships less neighborly. Religious and traditional practices began to be neglected.

From 2003 to 2007, modernization of the community grew at sped. Agriculture-based occupations became more tourist-oriented. Traditional society played a significant role while the economic sector became stronger and more powerful. The community changed dramatically . Communal relationships became based on implicit benefit with more competition. Local residents had embraced increasing modernization.

In 2006, tourism development in the community was at its zenith. Hotels and resorts of various budgets were mushrooming, catering for tourists during the high and low seasons.

At present, the community is fully modernized. There are hotels and resorts as luxurious and expensive as those in big cities. However, the community is still in a transitional period between that of a traditional and modern society. The result is that it may take some time for the community to realize the full potential of modernization.

The trend of modernization in the community tends to be toward consumerism at the high-end , which may take as long as thirty years. During this modernization process, the community has to encounter various kinds of impact positive and negative impacts. Ultimately, only the rich and informed will be able to adapt to this modernization.

Discussion: An illusion of tourism development

Tourism at the Ao-Nang Community is an example of capitalism that spreading its powerful wings over the country and its communities. When tourism was introduced to the community a decade ago, the community was in the process of modernization. It had encountered economic, socio-cultural and ecological changes. These changes have enabled local residents to obtain more jobs, more income and changed attitudes. Modernization, spearheaded by the economic drive has changed the community much like other leading tourist regions like Phuket. Nevertheless, there are many things, positive and otherwise, that the community has witnessed. It

copyright by MULIC

is analogous to an illusion of modernization under the paradigm of capitalism. Under this paradigm, the community is regarded as a commodity that can be changed into a monetary value, modernized, and beautified as one wishes. We tend to forget that modernization is based on the expense of a completely changed livelihood and lifestyle of local residents, which has become an illusion for us to see as in the community.

Modernization has changed the community into “a high-end commodity”, that satisfies consumers’ needs brought about by capitalism. Tourism has changed this simple and peaceful community into one competing for tourism-based businesses and livelihoods. Tourism has brought increased population, shops, buildings, hotels, and other facilities as well as various and new occupations. The community has been urbanized, modernized and beautified, changing local residents’ attitude, values, and mentality.

When the community becomes commoditized, everything within it can be bought and sold, be it land, trees, beaches, sea, or human relationships. In the past, most of the land belonged to local residents, but now it belongs to investors involved in tourism-related businesses. Relationships between local residents have also changed from neighborly and kin-like to distant and based on monetary benefits.

Amid this capitalist-based modernization and changes brought about by tourism, local residents have to bear the brunt of various form of negative impact, As one villager said:

“Within the modernization and beautification of the community lie illusions that cannot be seen by outsiders but only local residents themselves.”

Modernization of the community has been carried out on the physical aspects, for instance, public infrastructure or less labor-intensive jobs. Physical convenience has come at a high price, such as competitive livelihoods or a higher cost of living. The community has been modernized like other communities in the country. However, what is different here is that modernization is based on capitalism, making local residents physically comfortable but spiritually unhappy.

copyright by MULIC

Recommendations

1. The tourism industry in the community has heavily and rapidly been developed. Consequently, concerned agencies in charge of planning should take community space or plans into serious consideration. If the community is too rapidly developed, it may create spatial problems, e.g., congested communities.

2. There are a large number of shops, restaurants, hotels and resorts in the community. Concerned state agencies and local residents should be aware of environmental pollution, particularly water and air pollution that many urban communities have been encountering.

3. Economic competition in the community is getting stronger, which may result in public participation problems. Therefore, local state agencies as well as residents should have clearly laid-out policies or strategies on the issue.

4. Modernization and public infrastructure development comes at a price. Local residents may overlook or neglect their traditions and culture. As a consequence, the provincial cultural office or concerned agencies should oversee the issue, so that local cultural roots and identity can be maintained.

5. Due to vast monetary interests and benefits in the community, public administration and community development power is strongly sought after by individuals with their own agenda. This may result in certain political exchanges, whether it is among local residents themselves or between local residents and migrant workers. For instance, if a migrant worker wants to have his/her name registered in a local household, he/she may promise to provide support when the household owner or his/her relative runs for a political position, e.g., village leader, in exchange for what he/she wants. When income and political benefits come into play, problems may arise. It is necessary for the state sector to monitor this problem which directly affects the community.

copyright by MULIC

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

กษมา ประจง. (2546). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.

จามะรี เชียงทอง. (2549). สังคมวิทยาการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ

ชนิตา รักษ์พลเมือง. เอกสารคำสอนแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา: กระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลง. ตำราเรียนประกอบวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ญานี จิตต์กูลสัมพันธ์. (2544). ผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภดล กุดนาค. (2540). ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวกรณีศึกษาหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันพัฒนบริหารศาสตร.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ

ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2547). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเดินทางและการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2539). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ

พระมหาสุเทพ ผิวเผือด. (2545). ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี วัดไผ่โรงวัว ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เริงวิชญ์ นิลโคตร. (2547). ผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวต่อสังคมและวัฒนธรรมของชาวผู้ไทยบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวักกาฬสินธ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

วนิดา วชยประเสริฐกุล. (2541). ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา.

copyright by MULIC

วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภวรรณ โพธิ์นาค. (2545). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของชุมชนเกาะล้าน เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศุภโชค เพชรรัตน์. (2547). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ไทยคดีศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สนธยา พลศรี. (2545). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ.

สุจารี จันทรสุข. (2541). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมของประชากรที่เคยย้ายถิ่นและไม่เคยย้ายถิ่นในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนิสา ฉันท์รัตนโยธิน. (2546). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านดอยปุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อมรา จำรูญศิริ. (2546). การท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กรณีศึกษาตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.

อมรา พงศาพิชญ์. (2538). วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธ์ :วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา พงศาพิชญ์. (2542). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณศรี นาควิสุทธิ์. (2543). ความเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวนิเวศ กรณีศึกษาอ่าวพระนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อธิติ กัลปนาทรัพย์. (2548). การเปลี่ยนแปลงสภาพการตั้งถิ่นฐานอันเนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษา บริเวณอ่าวนาง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เวปไซด์

http://www.tat.or.th

http://www.aonang.go.th

copyright by MULIC

http://www.krabi.go.th

http://www.cvc.ac.th

http://www.bot.or.th

copyright by MULIC

ภาคผนวก

copyright by MULIC

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

สมเกียรติ ขยันการ	กลุ่มผู้นำ เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ
ปราณี จงรักษ์	กลุ่มผู้นำ
งำหร้า หัตถาผล	กลุ่มผู้นำ
ประวิทย์ ขยันการ	กลุ่มผู้นำ เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ
ฉันทนา แย้มยิ่ง	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง
บุญชู จงพล	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนางและผู้ประกอบการ
สุคนธ์ หนูช่วย	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนางและผู้ประกอบการ
จักกรี เอ่งฉ้วน	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง
สมนึก เอ่งฉ้วน	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนางและผู้ประกอบการ
ปฐมชัย ไถเอี่ยม	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
สุนทร ยังกุล	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
สุชาติ สายคำ	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
นิตยา ศรีงาม	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนางและผู้ประกอบการ
ดล มานพ	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
จีรดา ขนานใต้	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนางและผู้นำ
ละไม ขนานใต้	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
วินัย และเส็ม	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนางและผู้นำ
มาลี และเส็ม	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
อนัน เหล่าเซ็น	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนางและผู้นำ
สุนีย์ ห้าฝา	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนางและผู้นำ
รอเฟีย สายนุ้ย	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนางและผู้นำ
อุประดิษฐ์ แสงแก้ว	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
พรนรา เทพนุ้ย	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนางและผู้ประกอบการ
อุไร รักดี	กลุ่มประชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยภายในชุมชนอ่าวนาง
ทวีรัตน์ พัฒนจันทร์	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง
Erik Olsen	กลุ่มนักท่องเที่ยว
Jari Niemi	กลุ่มนักท่องเที่ยว

copyright by MULIC

Stefan Kaleva	กลุ่มนักท่องเที่ยว
Vellu Lehtdnen	กลุ่มนักท่องเที่ยว
อธิพงษ์ มรรยาวุฒิ	กลุ่มชาวบ้านและผู้ประกอบการ
เกรียงศักดิ์ แก้วตา	กลุ่มชาวบ้านและผู้นำชุมชน
วิภาพร ขันสิงห์	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง
สัน และลิ้น	กลุ่มผู้นำชุมชน
เศกสันต์ เซ่งทอง	กลุ่มชาวบ้าน
สมพงษ์ หนองทะเล	กลุ่มชาวบ้าน
กรกิตย์ ศรีวีรกุล	กลุ่มชาวบ้านและผู้ประกอบการ
กัลยรัตน์ ขนานใต้	กลุ่มชาวบ้าน
เรวดี ศรีหมาด	กลุ่มชาวบ้าน
สมหมาย เทพนุ้ย	กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอ่าวนาง
สิวกรณ์ มุคุระ	กลุ่มชาวบ้านและผู้นำชุมชน
วิภารัตน์ ขนานใต้	กลุ่มชาวบ้าน
สุธี ปทุมวัน	กลุ่มชาวบ้าน
พิระมล เหล่าเสบ	กลุ่มชาวบ้านและผู้ประกอบการ
นับ สังฆมณี	กลุ่มผู้นำชุมชน

copyright by MULIC

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ทั่วไป

วิถีชีวิตประจำวัน

ความสัมพันธ์ของชุมชน

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก

กลุ่มผู้รู้

1. สภาพทั่วไปของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

- สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป
- สภาพภูมิศาสตร์โดยทั่วไป
- สภาพสังคมวัฒนธรรมโดยทั่วไป
- สภาพสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป

2. รายได้และค่าใช้จ่ายของคนในชุมชนอยู่ในระดับใด (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

- รายได้ของคนท้องถิ่นในชุมชน
- ข้อมูลสำคัญของรายได้และค่าใช้จ่าย อาทิ ที่มาของรายได้/รายจ่าย, ลักษณะของรายได้/รายจ่าย (รายครั้ง, ต่อเดือน, ต่อหลายเดือน, หรือต่อปี เป็นต้น)

3. การปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

- สอบถามทัศนคติที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของผู้คนในชุมชน ผู้คนในระดับต่างๆ/วัยต่างๆ (อาทิ ระดับของความเป็นปฏิสัมพันธ์, กิจกรรมที่ทำร่วมกัน)

4. สภาพแวดล้อมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

copyright by MULIC

- อาคารสถานที่, สัดส่วนในการนำพื้นที่ไปใช้ประโยชน์
- สิ่งแวดล้อม
- การดำเนินชีวิต, การประกอบอาชีพ, วิถีชีวิต, ความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นในชุมชน
- คุณภาพชีวิต, สุขภาพ
- ประเภทของธุรกิจในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (อาทิ ประเภทของธุรกิจ , สัดส่วนของธุรกิจหนึ่งต่อธุรกิจอื่นๆ) ฯลฯ

5. การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

- สอบถามทัศนคติที่เกี่ยวกับผู้คนในระดับต่างๆ/วัยต่างๆ ต่อความผูกพันในค่านิยมและวัฒนธรรมประเพณีของคนในท้องถิ่น (อาทิ ระบบเครือญาติ, ความโอบอ้อมอารี, การเคารพนับถือเชื่อฟังผู้ใหญ่, ความซื่อสัตย์สุจริต, คุณธรรม, จริยธรรม เป็นต้น)
- (ควรหาตัววัดเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับ/แสดงออกถึงการถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรม แล้วนำมาพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของงานวิจัย)

6.จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง

7.ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง

- แนวคิดปรัชญาและแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์
- ทัศนคติต่อนโยบายของภาครัฐ และข้อเสนอแนะ
- ทัศนคติต่อการดำเนินธุรกิจภาคเอกชนประเภทต่างๆ และข้อเสนอแนะ
- ทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน และข้อเสนอแนะ

8.แนวทางในการอยู่ร่วมกันระหว่างธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น

แนวคำถาม ผู้ประกอบธุรกิจและกิจการ (ศึกษาสถานะในปัจจุบันและอดีต รวมถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาวิจัย)

1. สภาพทั่วไปของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

copyright by MULIC

2. รายได้ในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับใด

- รายได้ของธุรกิจประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ ที่พัก, อาหาร, สินค้าต่าง, การบริการนำเที่ยว, การให้บริการในรูปแบบอื่นๆ

- ข้อมูลสำคัญของรายได้และค่าใช้จ่าย อาทิ ที่มาของรายได้/รายจ่าย, ลักษณะของรายได้/รายจ่าย (รายครั้ง, ต่อเดือน, ต่อหลายเดือน, หรือต่อปี เป็นต้น)

3. การปะติสัมพันธ์ของผู้ประกอบธุรกิจกับคนในชุมชน

4. การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

5. จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนหรือผู้ประกอบการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง

6. ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง

- แนวคิดปรัชญาและแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนภายใต้กระแสโลภิวัฒน์
- ทัศนคติต่อนโยบายของภาครัฐ และข้อเสนอแนะ
- ทัศนคติต่อการดำเนินธุรกิจภาคเอกชนประเภทต่างๆ และข้อเสนอแนะ
- ทัศนคติต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน และข้อเสนอแนะ

7. แนวทางในการอยู่ร่วมกันระหว่างธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น

แนวคำถาม ประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในชุมชนอ่าวนาง

1. สภาพทั่วไปของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

2. รายได้ของคนในชุมชนอยู่ในระดับใด

3. การปะติสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับการประกอบธุรกิจ

4. สภาพแวดล้อมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

copyright by MULIC

5. การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

6. จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง

7. ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง

แนวคำถาม นักท่องเที่ยว

1. สภาพทั่วไปของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง

2. ทำไมจึงเลือกมาท่องเที่ยวที่อ่าวนาง

3. สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง

4. การปะติสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

5. ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง

แนวคำถาม กลุ่ม เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือท้องถิ่น

1. สภาพทั่วไปของชุมชนและแหล่งเป็นอย่างไรบ้าง

2. รายได้ของคนในชุมชนอยู่ในระดับใด

3. การปะติสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับการประกอบธุรกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4. สภาพแวดล้อมของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

5. การที่นักท่องเที่ยวนำเอาประเพณีวัฒนธรรมของตนเองมาสู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงบ้างไหม เช่น ในเรื่องการแต่งตัว หรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

copyright by MULIC

6. จากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไรบ้าง

7. ชุมชนควรจะพัฒนาในด้านใดบ้าง

8. ปัญหาในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวของรัฐต่อชุมชนมีไหม

คำถามที่เกี่ยวกับสังคมและชุมชน

1. อะไรที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าชุมชนมีความสำคัญหรือพิเศษมากกว่าชุมชนอื่น ๆ (วัฒนธรรม , สิ่งแวดล้อม, ประชากร, หรือความสะดวกสบาย)

2. อะไรที่สำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน (การมีงานทำ, ศิลปะหรือวัฒนธรรมที่ดี, ความมั่นคงและความปลอดภัย, สิ่งแวดล้อม, หรือเพื่อนบ้านที่ดี)

3. อะไรที่ทำให้คุณคิดว่ามีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

4. อะไรทำให้ลักษณะภายในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

5. ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมานี้ ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

6. ชุมชนในอุดมคติของคุณเป็นอย่างไร

7. คุณคิดว่าชุมชนควรพัฒนาอย่างไร

8. ประชากรในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงไร

9. การเปลี่ยนแปลงทางประชากรมีสาเหตุมาจากอะไร

10. การหลั่งไหลเข้ามาของประชากรทำให้ชุมชนมีพัฒนาการอย่างไรบ้าง

11. ประชากรโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนมีกี่คน

copyright by MULIC

12. การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้ระบบบ้านเรือนในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

13. ประชากรในชุมชนมีแหล่งที่อยู่อาศัยพอเพียงหรือไม่

14. คุณคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวจะทำให้เกิดผลอย่างไรในอนาคตภายหน้า

15. คุณเห็นอะไรเกิดขึ้นภายในชุมชนบ้าง

16. คุณมีส่วนช่วยเหลือชุมชนอย่างไรบ้าง

17. การพัฒนามีความจำเป็นต่อชุมชนหรือไม่

18. ปัญหาของชุมชนคืออะไร

19. ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ด้านไหนบ้าง

20. คนในชุมชนมีการแข่งขันกันด้านไหนบ้าง

21. ปัจจุบันคนในชุมชนมีการว่างงานหรือไม่

22. ประวัติศาสตร์ของชุมชนเป็นอย่างไร

23. การพัฒนามีผลกระทบต่อกลุ่มใดบ้าง

copyright by MULIC

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นายพงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ
วัน เดือน ปีเกิด	23 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	กระบี่
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง,พ.ศ.2543-2546 ศิลปศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอก รัฐศาสตร์บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล,พ.ศ.2548-2551 ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาพัฒนาชนบท
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 74 หมู่ 4 ตำบลเหนือคลอง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 81130 โทรศัพท์มือถือ 084-0939742
อีเมล์	P_NUNUA@hotmail.com

copyright by MULIC